

MEDICINA

Nr. 1 (49)

1975

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SĄJUNGOS ŽURNALAS

Vyriausias redaktorius

Kazys Pemkus, M.D.
1022 Beau Brummel Drive
Sleepy Hollow, Ill. 60118, U.S.A.
Telef. (312) 426-2120

Redakcinė kolegija:

- M. Vygantas, M.D. — moksliniai
straipsniai
Z. Danilevičius, M.D. — mokslas ir
mokslininkai
R. Povilaitis, DDS. — odontologija
R. Giniotis, DVM. — veterinarija
G. Balukas, M.D. — PLGS C. Valdybos
veikla
J. Juozevičius, M.D. ir V. Tauras, M.D. —
korporacijos
L. Sidrys — atžalynas
V. Šaulys, M.D. — okupuotos Lietuvos
medicina
L. Žliobienė — moterų skyrius
K. Ambrozaitis, M.D. — mixtūra
A. Labokienė, M.D. — žurnalo estetika
J. Masilionis — žurnalo kalba ir korektūra
L. Dargienė — administratorė
10326 Kipling St.
Westchester, Ill. 60153, U.S.A.
Surenka "Draugo" spaustuvė
Chicago, Illinois
Spausdina M. Morkūno spaustuvė
Chicago, Illinois

TURINYS

Redakcijos žodis — dr. K. Pemkus	3
Migrenos gydymas — dr. E. Butrimas . .	4
Vaistų ir chemikalų piktnaudojimas — dr. J. Peckus	7
Pirmoji (greitoji) pagalba — dr. Grinius	11
Mokslininkai ir jų darbai — dr. Z. Danilevičius	16
Piktinimas — dr. R. Povilaitis	17
Veikla	
Žvilgsnis iš praeities į ateitį — dr. G. Balukas	19
VIII PLGS suvažiavimo protokolas	26
Atžalynas — med. stud. L. Sidrys	32
Prof. dr. V. Tumėnienėi 95 metai — dr. K. Pemkus	34
In Memoriam	36
Korporacijos	40
Medicina okupuotoje Lietuvoje — dr. V. Šaulys	42
Moterų skyrius — L. Žliobienė	45
Kronika	46
Mixtūra — dr. K. Ambrozaitis	55
X PLGS suvažiavimo programa	57
Viršelis dail. Ados Sutkuvienės: detalė iš ciklo "Eglė, žalčių karalienė" (Vitražas. Dr. G. ir dail. V. Balukų nuosavybė. Nuotrauka dr. K. Ambrozaičio).	

Žurnalą "Mediciną" leidžia PLGS, įsteigta 1913 m. Amerikoje.

Straipsniai ar korespondencijos nebūtinai reiškia leidėjų ir redakcijos nuomonę.

Straipsniai, korespondencijos, nuotraukos, laikraščiai siunčiami redakcijos adresu.

Nepanaudoti straipsniai ar nuotraukos gražinamos tik iš anksto susitarus.

Rankraščiai taisomi ar trumpinami redakcijos nuožiūra.

Redakcija prisilaiko tarptautinių "copyright" taisyklių.

"Žurnalas "Medicina" išėina tris kartus metuose.

Už prenumeratą atsiskaitoma su administratore (per skyrių ar tiesioginiai).

Čekius rašyti "Medicina".

Prenumeratą kainą 10 dol. metams.

Adresų pakeitimus iš anksto pranešti administratorei.

Grįžęs žurnalas dėl netikslaus adreso antrą kartą nesiunčiamas.

REDAKCIJOS ŽODIS

VALANČIUS, ČIURLIONIS IR .., MOZE

Kai "Aušra" užtekėjo — buvo kam jos pažarus matyti, kai "Varpas" sugaudė, nebuvo kurčių, kurie jo aido neišgirstų. Užguitoji liaudis tiesė rankas į šviesą ir klausėsi tolumoj laisvę ir nepriklausomybę pranašaujančių aidų. Dirvą paruošė Valančiaus-Čiurlionio epocha. Valančius — tautos sąmonės žadintojas, visuomenininkas, politikas. Jo didybė tame, kad sugebėjo spausti ranką prie rankos bendrai kovai už Tautos ateitį. Jis išpureną dirvą "Aušrai" ir "Varpui". Jeigu Valančius jungė Tautą savyje, Čiurlionis skleidė ją toli už jos ribų. Jo genijaus rankomis paimta saulė spinduliavo pasauliui ir skelbė, kad Lietuva, nors ir pavergta, bet yra gyva ir verta laisvės. Tai buvo graži Valančiaus - Čiurlionio darbų sintezė. Buvu sujungta, kad galėtų spinduliuoti.

Ne minėjimų gausumu, akademijų didingumu paminėsime šiuos du tautos vyrus, bet rimtimi ir pasimokymu mūsų dienų politiniame bei visuomeniniame analfabetizme. Detentės psichozės pasėkoje laisvės iškeičiamos į vergiją, tautos ir kraštai parduodami pražūčiai. Detentės pritvinkusioj atmosferoj ir mes pasimetėme. O šiuo metu, kada mūsų

Tautos aneksijos pripažinimas vienur tapo realybe, kitur tuo grasinama, daug turėtume atsisakyti, o ypač savo asmeniškų ar partiškų ambicijų. Padėties rimtumas turėtų sujungti kiekvieno gyvo tautiečio sąžinę bet kuriame krašte, pavojaus artumas turėtų ir mūsų vadus suglaudinti. Laikas nelaukia. Jis greičiau lekia negu Valančiaus dienomis.

Ar nebeturime subrendusių valančiškų asmenybių — vadų, kurių net istorija nesigėdintų minėti, su atsakomybės jausmu bendrai kovai šioje paniūrusioje detentės padangėje? Ar dar ilgai lauksime? Ar nebus po dyvliktos net Mozei (jei toks atsirastų) surinkti erzelynėje išblaškytus tremties vaikus? Ar jau pavargome, kad čiurlioniškos saulės spinduliais nebeskleistume po pasaulį laisvės troškulio?

Reikėtų būti tikrai apatiškiems visam kam, kad dar galėtume "šaltu krauju" "skaldyti ir valdyti", akliems, kad nematytume griaunamųjų buldozerių, kurtiems, kad negirdėtume pavojaus trimity, keistuoliams, kad galėtume lengvapėdiškai šypsotis.

Kazys Pemkus, M.D.
Redaktorius

MIGRENOS GYDYMAS

EDMUNDAS BUTRIMAS, M.D.

1953 metais atidaręs savo kabinetą mažam provincijos miestely — Pomeroy, Ohio, tuoj susilaukiau galybę chroniškų ligonių, jų tarpe sergančių migrena, ir visi jie prašė duoti jiems injekciją Demerol, Dilaudid ar kitų narkotikų, kuriuos jie visad gaudavo iš jų buvusių gydytojų. Migrenos priepuoliai, kaip visi žinom, kartojasi kas savaitę, kas dvi ar kas mėnesį, kartais rečiau. Kiti gaudavo Ergotamine tartrate preparatų, bet vistiek migrenos priepuoliai kartodavosi periodiškai. Man greit nusibodo tas simptomatinis gydymas, ir aš pradėjau gilintis į esamas migrenos priežasčių teorijas ir ieškoti naujų jai gydyti priemonių.

Prieš kokį ketvirtį šimtmečio migrenos priepuolius gydydavo sekančiais būdais: klizma, poilsiu tamsiame kambaryje su stipriai surištu raiščiu ant kaktos, calcium lactate, įkvėpavimu 100 proc. deguonies, aspirinu su kodeinu ir kafeinu, nikotino rūkštimi (per burną ar įleidžiant į veną), dihidroergotaminu ar ergotamino tartratu, kuris, jei veidavo, numalšindavo galvos skausmus už 40-90 min. po injekcijos. Jei ergotamino derivatyvai pasirodydavo neveiksmingi, būdavo rekomenduojama Octin injekcijos (bet ne prie aukšto kraujo spaudimo). Šiuo metu migrenos gydyme paprastai vartojami Sansert (profilaktikai), Cafergot, Ergomar, Medinaler Ergotamine, Sublingual ergotamine tartrate, Diphenylhydantoin (pradeda veikti tik už 3-4 dienų), Cypreheptadine (Periactin) ir Benadryl padeda kai kuriais atvejais. Paskutiniu metu vartojamas Propranolol (Inderal) duoda panašius rezultatus.

Vyraujančios teorijos tada (deja ir šiandien) — vazokonstrikcija ir dilatacija intrakranijalinių ir extrakranijalinių kraujagyslių, dėl psichogeninių impulsų, kurie vyksta genetiškai tam plinkusiems asmenims. Jie (impulsai) eina iš cortex į sympatetinę nervų sistemą — centripetaliniai impulsai. Toliau — jie pereina į parasympatetinius centrus ir sukelia vazodilataciją.

Čia man kilo nauja mintis: jei “psicho-

logeniniai impulsai” sukelia migreną, ar negalima būtų užblokuoti tuos impulsus, kaip blokuojami centripetaliniai impulsai (skausmas) įvairių anestetikų pagalba? Yra žinoma, kad migrenos priepuolis dažnai baigiasi ligoniui užmigus. Todėl — ar nebūtų logiška migrena sergantį — priepuolio metu užmigdyti kuriuo nors trumpai veikiančiu anestetiku?

Pasirinkau trichlorethylene (Trilene). Turėjau galvoj ir sodium pentothal IV, bet jo neteko vartoti.

Metodas

Vartočiau plastikinę “maskę” 15x15 cm, per vidurį iškirptą, kad nosies takai (šnervės) būtų atdari ir aplinkinė oda pridengta. Vatos gabalas, persunktas su trichlorethylene (Trilene) buvo laikomas ligonio panosėj, ir ligonis buvo prašomas giliai kvėpuoti. Po 4-5 gilių įkvėpimų ligonis užmigdavo. Vata dar buvo laikoma panosėj 3-4 min. Už kelių minučių ligonis atsibusdavo ir buvo klausiamas, ar galva tebeskauda? Ankstyboj migrenos priepuolio stadijoj to gydymo visada pakakadavo — ligonis su šypsena sakydavo: galvos nebeskauda! Vėlyvesnėj priepuolio stadijoj (serga jau antrą dieną ar daugiau) vieno gydymo dažnai nepakakdavo, reikėjo jį tučtuojau pakartoti (ligonį vėl užmigdyti) vieną ar du kartu, iki atsibudęs ligonis pasakydavo — viskas praėjo. Jokių nemalonių pasekmių po tokio gydymo (side - effects) niekas neturėjo. Šis gydymo metodas niekad nepalengvino kitos rūšies galvos skausmams, tik migrenai. Šis gydymo būdas panaikindavo “periodiškumą” migrenos priepuolių, ir po kelių gydymų migrenos priepuoliai visai išnykdavo, nežiūrint, kiek ilgai ji buvo įsisenėjusi. Čia galima būtų daryti prielaidą, kad blokavimas impulsų dizorganizuoja priepuolių periodiškumą ir panaikina migrenos “įprotį” ir pagydo migreną pastoviai.

Kelios ligų istorijos

Ligonis: R. T., 60 m. moteris, turėjo migrenos priepuolius kas savaitę daugiau kaip 40 metų. Atakos tęsdavosi 2-3 dienas. Jų metu imdavo visokių rūšių skausmo tabl. ir gulėdavo tamsiam kambary. Dažnai ją aplankydavo daktaras ir duodavo injekciją, po kurios ji visada vemdavo.

Pirmas gydymas su Trilene — 1954.III.19.

Antras gydymas su Trilene — 1954.IV.10.

Trečias gydymas su Trilene — 1954.VI.14.

Ketvirtas gydymas su Trilene — 1954.VII.30.

Penttas gydymas su Trilene — 1954.VIII.23.

Šeštas gydymas su Trilene — 1954.X.9.

Septintas ir paskutinis — 1956.X.6.

2 ligonis: E. E. M., 38 m. moteris, sirgo migrena 18 metų. Atakos tęsėsi 3-4 dienas, ir tom dienom ji visiškai būdavo nedarbinga.

Pirmas ir paskutinis gydymas — 1955.VII.11.

3 ligonis: M. H., 55 m. moteris, sirgo migrena nuo 14 m. amžiaus. Priepuolius turėdavo 2-3 kart per mėnesį, tęsdavosi 3-5 dienas.

Pirmas ir paskutinis gydymas su Trilene — 1954.I.22.

4 ligonis: E. F., 30 m. moteris, migrenos priepuolius turėdavo kas 1-3 mėnesius septynis metus. Jos motina turėjo tą patį visą gyvenimą.

Pirmas gydymas — 1956.X.21.

Antras gydymas — 1957.VII.27.

Nuo to laiko priepuolių daugiau neturėjo.

5 ligonis: B. G. 48 m. moteris, migrenos priepuoliai kas 2-4 savaites per 20 metų.

2—Medicina

Pirmas gydymas su Trilenu — 1953.IX.2.

Antras gydymas su Trilenu — 1953.X.3.

Trečias gydymas su Trilenu — 1954.XI.7.

Ketvirtas ir paskutinis — 1956.IX.28.

6 ligonis: N. E., 48 m. moteris, migrenos priepuoliai kartą per mėnesį per paskutinius trejus metus.

Pirmas gydymas su Trilenu — 1954.VI.5.

Antras ir paskutinis — 1955.IX.20.

7 ligonis: M. F., 20 m. moteris (Duktė šešto ligonio) migrenos priepuoliai kas 1-2 savaites per paskutinius dvejus metus.

Medicina Nr. 1 (49), 1975

Pirmas gydymas su Trilenu — 1954.X.26.

Antras gydymas su Trilenu — 1954.XI.19.

Trečias gydymas su Trilenu — 1955.II.12.

Ir nuo to laiko migrena išnyko.

8 ligonis: P. M., 62 m. moteris, migrenos priepuoliai kas 1-2 mėnesiai daugiau nei 30 metų.

Pirmas ir paskutinis gydymas — 1954.V.1.

Buvo ir linksmesnių momentų, begydant migreną. 28 metų vyras, sergąs migrena nuo vaikystės, gyvenęs apie 40 mylių nuo mūsų miesto ir girdėjęs iš draugų, kad migrena gydoma kitaip mūsų mieste, atvyko pas mane, gavo Trilene, atsibudo nustebę, kad galvos skausmas išnykęs, pradėjo rūpintis, kad jam toli bus važiuoti kitą kartą. Gavęs priepuolį už kelių mėnesių, jis nuėjo savam mieste pas savo šeimos gydytoją ir reikalavo, kad jam duotų "dujų". "Aš jokių dujų neturiu ir nežinau, apie ką tu kalbi" — atsakė jo gydytojas. Atvyko tada pas mane, ir apie vidunaktį daviau jam "dujų". Po kokių penkių min. atsibudo sveikas. Jo brolis supykęs drožė: "Ir dėl tų kelių minučių gydymo aš turėjau tave vežti 40 mylių!"

Kitas ligonis atsibudęs sveikas sakė: "Dvi dienas vėmiau ir jokio maisto į burną įdėti negalėjau. Grįžęs namo, valgysiu daug". Aš jam pasakiau: "Grįžęs sušveisk dvigubus pietus". Kitą dieną jis man paskambino ir pasakė: "Kaip patarei, taip ir padariau — suvalgiau dvigubus pietus".

Visos kitos migrena sergančių ir gydytų ligonių istorijos panašios. Buvau šeimos gydytoju anksčiau sirgusių migrena, dažnai juos mačiau dėl kitų ligų, bet migrenos atakų jie daugiau neturėjo iki mano išvykimo iš to miesto 1973 metais.

Diskusijos

Po dešimt metų patyrimo su trichlorethylene (Trilene) ėmiau ieškoti literatūroj, ar kas kitas yra bandęs panašų gydymą.

Geiger ir Goodman gydė trichlorethylene 9 ligonius su migrena ir 9 ligonius, turėjusius ne migrenos galvos skausmus. Jie sutraiškydavo 1 cc. trichlorethylene kapsulę gabalėly merlės, padėdavo ją ant dugno geriamojo stiklo, ir ligonis įkvėpdavo tas dujas

iš stiklo. Jei ligoniui nelengvėdavo, po 15 min. antroji kapsulė buvo dedama į stiklinę, bet niekad daugiau, kaip 2 cc. Jie nusivylė rezultatais, ir visai aišku kodėl: 1 cc .duoti kvėpuoti iš atdaros stiklinės būtų lygu, kaip duoti 1-4 tabletes, aspirinio ir laukti skausmo palengvėjimo. Rezultatai gausis, kai ligonis pámiegos keletą minučių, po ta lengva ir trumpa anestezija.

H. S. Rubinstein aprašo savo patyrimą su šešiais migrena sergančiais ir gydytais su trichlorethylene. Jis sutraiškydavęs 0.9 cc. kapsulę to vaisto nosinėj ir duodavęs ligoniui kvėpuoti. ... 'daugely atvejų ligonis sekunde netekdavo sąmonės. Už valandos ligonis jausdavosi geriau ir dažnai tučiuojau'. Bet toliau jis aiškina:... pagal teorijas dėl migrenos etiologijos yra beveik tikra, kad trichlorethylene neturi pagrindo ir vietos migrenai gydyti". Čia vėl atsakymas yra aiškus: Vienai sekunde netekt sąmonės neužtenka nutraukti centripetalinius impulsus einančius iš kortex į autonominę nervų sistemą.

SUMMARY

A new approach to treatment of Migraine with trichlorethylene is presented and methods described.

In conclusion, further research into the proposed method of treatment may well prove that short-lasting anaesthesia could play an important role in the relief and probably the permanent cure of Migraine headaches.

References

1. Geiger, A., J. and Goodman, L. S.
JAMA, May 15, 1937, 108:1733
2. Rubinstein, H. S.,
Arch. Neurolog and Psych., 1937, 37 :638-640.

Dr. Edmundo Butrimo (Florida) drama "Tėvų kaltė" buvo pasirinkta Hamiltono teatro "Aukuras" savo sidabrinio gyvavimo sukakčiai. Premjera buvo pastatyta Toronte, 1975 m. vasario 22 d. L. Nokrašienė ("Tėviškės Žiburiai", 1975 m. kovo 20 d.) labai palankiai atsiliepė apie dramą ir teatrą. Tarp kitko ji sako:

"Savo sidabrinei sukakčiai aukuriečiai pasirinko rimtą dramą, aktualią ir šiais laikais. Dramos autorius E. Butrimas, medicinos daktaras, iškelia du pagrindinius klausimus — paveldėjimą ir alkoholizmą. Veikalas yra gilus ir sukrečiantis, priverčias žiūrovą giliau pamąstyti apie alkoholizmo pasekmes. Kiek aktoriams sekėsi perduoti autoriaus mintis žiūrovams, galima spręsti iš to, kad uždangai nusileidus po paskutinio veiksmo, žiūrovai jautėsi prislėgti. Nors vaidinimo metu buvo nemaža juokingų vietų, kuriose žiūrovai linksmai juokėsi, tačiau pabaigoje visi jautėsi sukrėsti. Jeigu aktorius sugeba žiūrovuose sukelti neapykantos, pasigailėjimo ar kitokių jausmus, reiškia jis sugebėjo perduoti autoriaus mintis žiūrovams.

Tai ne pirmas ir ne paskutinis dr. E. Butrimo veikalas. Išėjęs į pensiją, būdamas saulėtos Floridos padangėje, žada nustebinti mus dar ne vienu veikalu. Šiame "Medicinos" numeryje talpiname dr. Butrimo straipsnį "Migrenos gydymas".

Dr. Edmundas Butrimas

VAISTŲ IR CHEMIKALŲ PIKTNAUDOJIMAS

Jolanta A. Peckus, M. D.

Paskutinių keliolikos metų laikotarpyje labai paplito vaistų ir visokių chemikalų neteisingas ir nepritaikytas naudojimas — ne ligoms gydyti, bet malonumui sukelti. Nors jau ir seniau būdavo panašių problemų, bet dabar daug labiau tai paplito ir su daugiau skirtingų vaistų ir chemikalų. Jaunimo tarpe šiuo laiku tai labai didelė problema.

Žmonės šiais laikais naudoja visokiausius vaistus, didesniais kiekiais ir dažnai juos sumaišydami. Upo pakėlėjai, ūpo nužemintojai, haliucinacijų sukėlėjai ir t. t. visi dažnai kartu naudojami žmonių, beieškančių kasdienybės pakeitimo, ūpo pakėlimo ar nuslopinimo, malonumo ir panašiai. Gydyti pacientus, prisivalgiusius, prisigėrusius, ir prisirūkiusius šių įvairiausių chemikalų, yra nepaprastai sunku, nes dažnai tenka gydyti net nežinant, kas buvo naudojama.

Ši problema, žinoma, liečia ne tik jaunimą. Ir vyresnieji labai pripratę prie visokių raminančių vaistų, prikeliančių vaistų, vaistų nuo galvos skausmų, nuo nemigo ir panašiai. Televizija dažnai reklamuoja greitą išgydymo būdą beveik visom problemom su šia ar ana piliule. Augantis jaunimas yra apsuptas vaistų naudojimo pavyzdžiais. Jei gu mama vis ryja tabletes, kai tik kas nors suskauda ar negerai, kodėl ir vaikui nepamėginti, kada spaudimas mokykloj ar draugų tarpe pasidaro didelis.

Šių vaistų naudotojų tarpe yra dvi didelės grupės — tie, kurie vaistus ryja, ir tie, kurie į venas leidžia. Mūsų "Emergency Departments" daugiau matom ir daugiau tenka gydyti vaistų prisirijusių. Jie vaistų prisiriję, kad būtų smagiau, linksmiau, o kartais taip ir į amžinybę iškeliauja. Kai kurie tai pamėgina tik vieną kartą, kitus jau esam matę daug kartų, jie vis grįžta su tom pačiom problemom.

Tiem, kurie narkotikų į venas prisileidžia, labai standartinis gydymas — prižiūrėti kvėpavimą, atidaryti oro takus, įleisti į veną Naloxone (Narcan) ir prižiūrėti, kad nepablogėtų. Reikalui esant, Naloxone galima kartot. Prisirijusiems įvairių vaistų visokiausiom kombinacijom problema didesnė, nes retai galima sužinoti, kiek ir kokius vaistus ar chemikalus pacientas yra paėmęs.

Emergency Department mes labiausiai susidomėję duoti pirmą pagalbą, išgelbėti gyvybę, sustabdyti vaistų veikimą ir išvengti tolimesnių komplikacijų. Dauguma šių pacientų reikalingi tolimesnės globos ir psichiatrinės priežiūros. Tolimesnis gydymas yra psichiatrų, įvairių pagalbos centrų (rehabilitation centers), grupinės terapijos, "Half-way houses", ir Metadono centrų. Heroino naudotojams Emergency Department'uose mes labiausiai stengiamės, kad pacientas išliktų gyvas ir galėtų tęsti tą tolimesnį gydymą.

Kai tik atveža pacientą, kuris atrodo kokius nors vaistus ar chemikalus per daug ar per dažnai naudojęs, labai svarbu sužinoti, kas buvo naudojama. Jei pacientas su sąmone ir sutinka klausimus atsakyti, geriausia iš jo paties sužinoti. Jei gu jis ar ji nesutinka ar yra be sąmonės, tada svarbu klausti draugų, tėvų, giminių, policijos, greitosios pagalbos personalo ir panašiai. Labai daug padeda, jei gu galima sužinoti, kiek, ko ir kada prisivalgė, prisirūkė ar į venas prisileido. Deja, dažnai neįmanoma sužinoti nei kiekių nei pavadinimų. Tada tenka gydyti tik žinant simptomus.

Daugumoje Emergency Departments visada ištuštinamas skrandis jį išplauinant, jei gu galvojama, kad pacientas yra vaistų prisirijęs, o ypatingai jei gu raminančių ar migdančių tablečių pasinaudota. Kai kurie autovitetai sako, kad skrandį reikia ištuštinti, jei gu vaistai nuryti neseniai kaip prieš keurias valandas, bet dažnai neįmanoma tikro laiko sužinoti.

Jei gu pacientas su sąmone ir gali pats sėdėti, duoda ma 30 cc. Ipecac Syrupo ir daug vandens. Maždaug 15 ar 20 minučių bėgyje viskas išvemiama. Ipecac sirupas net veikia nurijusiem Phenothiazine vaistus, nors tie vaistai paprastai stabdo vėmimą. Neduoti "Activated Charcoal" su Ipecac sirupu, nes tas sustabdys Ipecac veikimą. Galima taip pat naudoti Apomorphine 0.01 mg-Kg. Tas labai greitai veikia ir labai stipriai ir gerai ištuština skrandį. Po to galima vėmimą labai lengvai sustabdyti su Naloxone (Narcan).

Jei gu pacientas be sąmonės, problema di-

desnė, nes negalima priversti vemti. Tenka skrandį išplaut. Tas irgi gana pavojinga, nes gali dalis skrandžio skysčių lengvai pakliūt į plaučius ir pridaryt rimtų komplikacijų. Prieš pradėdant plaut patariama įdėt "Cuffed endotracheal tube" plaučių apsaugojimui. Paprastai plovimui naudojama paprastas krano vanduo (mažiem vaikam patariama naudoti fiziologinės druskos skystis — "normal saline"). Nenaudot daugiau kaip 300 cc. vienu kartu. Taip pat pabaigus reikia būtina patikrint kraujo chemikalus (electrolytes), jeigu buvo naudojama dideli kiekiai vandens, nes pasitaiko, kad kaliumo (K) kiekis smarkiai sumažėja.

Jeigu labai sunkus apsinuodijimas, skrandžio išplovimas padeda net ir daug valandų po apsinuodijimo. Net ir po 24 iki 36 valandų yra rasta skrandyje tablečių dalys. Tas būna nuo žarnų veikimo smarkaus sulėtėjimo (ileus). Po skrandžio išplovimo patariama įleisti anglies (Activated Charcoal) pritraukimui užsilikusių vaistų ir chemikalų. Tas gerai veikia beveik visų populiarešnių apsinuodijimų atvejais. Duodama 50 gramų ir 100 cc. vandens.

Jeigu pacientas giliai be sąmonės, pasitaiko ir "shock". Tas būna dažniausia nuo neužtektino kraujo patiekimo kūno lastelėm, nuo inkstų neveikimo, ir nuo tiesioginio širdies raumens apnuodijimo. Šie pacientai turi per mažą funkcionuojantį kraujo kiekį (cardiac output). Šiais atvejais labai svarbu prižiūrėt kvėpavimą ir kvėpavimo takus, taip pat svarbu skubiai panaikinti "Shock", padidinant cirkuliuojančio kraujo kiekį. Būtinai reikia sekt CVP — centrinę venų spaudimą.

Jeigu yra gili besąmonė, be springimo reflekso ir be jokios reakcijos skausmui ir yra įrodyta, kad pacientas Barbituratais apsinuodijęs, tada labai svarbu daryti inkstų dialyzę (idalytis). Ši procedūra reikalinga, jeigu ilgai veikiančių Barbituratu kiekis kraujuje siekia 15 mg proc., o trumpai veikiančių 3,5 mg proc. Mirtinas kiekis nurytų Barbituratu yra 3-6 gm (arba 30 iki 60 100 mg tablečių) trumpai veikiančių ir 6-9 gm. ilgai veikiančių. Tas svarbu atsiminti, rašant pacientam receptus.

Piktnaudojamų chemikalų ir vaistų yra 4, o iš tikrųjų 5, didelės grupės. Iš jų kyla didžiausia dalis apsinuodijimų.

I. Centrinės nervų sistemos nuramintojai.

II. Centrinės nervų sistemos žadintojai.

III. Narkotikai.

IV. Haliucinacijų sukėlėjai.

V. Cannabis — šiom dienom labai naudojamas.

I. Centrinę nervų sistemą raminantys vaistai:

Šioj grupėj įskaitomi **Barbituratai**, **Gluthethimide** (Doriden), **Chloral Hydrate**, **Raminantys vaistai** (Librium, Valium, Meproamate), **"Volatile Hydrocarbours"** (klijai, benzinas, purkščiamos medžiagos, nagų lako nuėmimui skystis ir t. t.), **Belladonos Alkaloidai** (Belladonna, Scopalamine, Atropine), ir **Alkoholis**, kuris čia nebus atskirai diskutuojamas. Šios grupės vaistais apsinuodijęs rodo sekančius simptomus: pacientas mieguistas, nerangus, rodo centrinės nervų sistemos sulėtėjimą. Visi šie vaistai, įskaitant ir alkoholį, turi panašius simptomus ir sustiprina vienas kito veikimą, jeigu kartu naudojami. Šie vaistai ir chemikalai dažniausia ryjami, bet gali būti uostomi ir taip pat į venas leidžiami.

Barbituratais apsinuodiję mieguisti, elgiasi kaip pasigėrę, nesusigauo, nervuoti, nepaeina tiesiai, kalba neaiškiai, pulsas silpnas, žema temperatūra, silpnas kvėpavimas, mažos akių lėlytės iki tol, kol pasidaro per mažai deguonies, oda pamėlynavus, sumažėja šlapumų kiekis ir gauna konvulsijas, jeigu staigiai nutraukiamas naudojimas.

Barbituratus kraujuje galima patikrinti, bet rezultatai dažniausiai gaunami tik sekančią dieną ar net dar vėliau. Tas nieko nepadeda pradiniam gydymui, bet labai daug padeda, jeigu reikia nutart ar daryt inkstų dialyzę ar ne.

Gydant šį apsinuodijimą, kaip jau anksčiau buvo minėta, reikia pirmiausia prižiūrėt oro takus ir ventiliaciją, taip pat gydyt "shock", priverst išvemt, jeigu su sąmone, išplaut skrandį, jeigu per daug mieguistas, daryt inkstų dialyzę, jeigu reikalinga ir taip pat pamažu mažinant kiekius pacientą nuo jų visai atpratint.

Gydymas apsinuodijusius Chloral Hydrate, Doriden ir raminančiais vaistais toks pat kaip ir Barbituratais apsinuodijusius tik reikia kreipt dėmesį į tą, kad dažnai pasitaiko labai smarkus kraujo spaudimo nukritimas su Doriden apsinuodijusių tarpe.

"Volatile Hydrocarbons", nuryti arba priuostyti, sukelia gėrio jausmą, kalba pasida-

ro neaiški, žmogus pasidaro nekoordinuotą, matymas susilpnėja, nebegali greitai sprendimų daryti ir apie 50 proc. pacientų gauna hallucinacijas. Dažnai galima užuost chemikalų kvapą, pulsas pagreitėja ir dažnai matoma žymės smegenų, kepenų, širdies, inkstų ir kitų organų sužalojimo. SGOT pakylimas parodo šių organų lastelių sužeidimą. Kardiograma dažnai nenormali, rodo sužalojimą širdies raumens. Čia gydymas nelabai dėkingas. Svarbu vėl pašalinti išgertą chemikalą iš skrandžio, bet čia negalima sukelti vėmimo, nes per didelis pavojus plaučių sužalojimo. Jeigu žinoma, kad mažas kiekis nurytas (pavyzdžiui, jeigu vaikas netyčia mažai nuryja) tada neplaunama skrandžio, o tik saugojami plaučiai. Norintys nusižudyti išgeria didelius kiekius. Čia jau reikalingas atsargus skrandžio išplovimas. Dažnai tenka gydyti "shock", taip pat duodama deguonis, bet negalima duoti jokių vaistų iš Adrenalino grupės, nes širdis jau ir taip sužalota ir yra per didelis pavojus visiško ritmo sutrikimo.

II. Centrinę nervų sistemą žadinantys vaistai:

Ši grupė vaistų įskaito **Amphetaminus** (Benzedrine, Dexedrine ir Preludin), o taip pat ir **Cocainą**. Ši grupė vaistų iškelia centrinės nervų sistemos jautrumą, padaro žmogų žvalesnį ir nemieguistą, sumažina miegojimo kiekį, ir aukštas dozes panaudojus sukeliu ir psichozę. Labai greitai pasidaro tolerancija vaistams. Jie dažniausia nuryjami, bet gali būti uostomi ir į venas leidžiami.

Žmogus pasikeičia, pasidaro kalbus, labai judrus, nervuotas, neišsėdi vietoj, piktas, pradeda galvoti, kad jis persekiojimas, gauna hallucinacijas, pradeda rankos drebt, blogai kvėpia, pulsas pagreitėja, kraujo spaudimas pakyla, svoris krenta (chroniškai naudojant), pradeda prakaituoti, randami adatų ženklai ("speed freaks" — į venas leidžiantys), akių lėlytės padidėja, temperatūra kyla, refleksai pagreitėja, širdies ritmo sutrikimai pasirodo (PVC's), gaunasi konvulsijos, kartais iki sąmonės praradimo su cirkuliacijos sutrikimu ir mirtim.

Šie vaistai galima laboratorijoje patikrinti, bet trunka daug laiko, kol gaunami rezultatai. Gydymui iš pradžių duodama Ipecac ir priverčiama didelį paimtą kiekį išvemt. Galima duoti gana vėlai, nes skrandžio veikimas sulėtėja. Taip pat reikia ramios vietos, ko, deja, Emergency Department ne-

Medicina Nr. 1 (49), 1975

sada galima rast. Pacientas dažnai sunkiai sukalbamas ir gali būti labai pavojingas sau ir kitiems. Labai svarbu jį apsaugoti nuo savizudystės. Gydymas užtrunka nuo 3 iki 6 dienų, o kartais iki kelių savaičių. Kartais tenka duoti Barbituratų, Valium ar Thoralazine, nes būna visai nesuvaldomi ir pavojingi. Taip pat tenka kūną šaldyti, jei temperatūra labai smarkiai pakyla, ir taip pat duoti mannitol, jeigu randamos žymės pakilusio galvos spaudimo.

Cocaino naudotojai ir apsinuodiję turi panašius simptomus kaip jau buvo minėta amfetaminam. Tik Cocaino naudotojų tarpe dar pasitaiko sužalotų nosies perskyrimų nuo uostymo. Jų raumenys virpa, skundžiasi rankų ir kojų tirpimu, taip pat silpnėjančiu matymu ir girdėjimu. Laboratorijoje galima įrodyti kiekius kraujyje ir šlapumuose. Gydymas daugiausia tik pagalbinis, kartais reikia raminančių vaistų. Jeigu dideli kiekiai nuryti, reikalinga iššaukti vėmimą arba išplaut skrandį.

III. Narkotikai

Pernai buvo apie 600,000 žinomų narkotikų naudotojų Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Daugiausia naudojami yra Heroinas, Methadone ir Cocainas, nors jis ir buvo pereitą kategorijoje minėtas. Amžiumi heroino naudotojai vis darosi jaunesni, taip pat vis daugiau jaunų moterų pradeda heroiną naudoti, taigi gimsta heroinui pripratintų kūdikių.

Ši grupė vaistų sumažina skausmą, ramina, reikalui esant užmigdo, pagerina ūpą, sumažina kosulį, sukietina vidurius, sukelia jiems toleranciją, o taip pat fizinį ir psichologinį priklausomumą, duoda stiprius naudojimo nutraukimo simptomus ir kartais priveda iki mirties, sustabdydami kvėpavimo centrą.

Narkotikų grupė susideda iš Opiumo, Morfino, Heroino, Laudanum, Paregoric, Codeino, Demerolio ir Methadono. Net ir Nal-line ir Lorfana čia priklauso, nors jie yra naudojami kaip narkotikų antagonistai.

Pacientas patenkintas, mieguistas, nustoja apetito, taip pat lytinių jausmų, pasikeičia asmenybė, negali koncentruotis, skundžiasi vidurių sukietėjimu. Akių lėlytės labai mažos, niežti oda, nosis, randasi adatų įdūrimo žymės, gaunasi vėmimas, pulsas su-

lėtėja, taip pat kvėpavimas o užtektinai daug paėmus kvėpavimo centras visai sustoja. Šių vaistų kiekius galima kraujuje ir šlapumuose patikrint. Gydymas daugiausia pagalbinis, taip pat naudojamas Narcan, jeigu pacientas mieguistas ir kvėpavimas susilpnėja.

Svarbiausios komplikacijos į venas leidžiamų vaistų, o ypač narkotikų, yra infekcijos — abscesai, cellulitis, endocarditis (Stapli, Candida, vidurių bakterijos, entrococci), liepatitis, plaučių uždegimas, pulmonary edema, "pulmonary emboli", tetanus, thromboplebitis. Šios komplikacijos gydomos tinkamai medicinišku būdu.

IV. Haliucinacijas sukeliantys vaistai ir chemikalai.

Ši ketvirta grupė įskaito vaistus, naudojamus ūpo pakeitimam.

LSD (D — lipergic acid diethylamide) — simptomai išsilaiko apie 8 iki 12 valandų, bet gali pasikartoti savaitę ar net mėnesių bėgyje. **Peyote** (Mescaline) rečiau naudojamas — simptomai trunka apie 5 iki 8 valandas, dažniausia ryjama, retai į venas leidžiama. **DET** (Diethyltriptamine) rūkoma arba leidžiama į venas — užtrunka 1 iki 3 valandas. **DOM** (Dimetyosy Methylamplietamine) arba "STP" gatvės kalboj, reiškia "serenity, Tranquility Peace". Šis sintetinis vaistas, turįs panašumo į Mescaline ir Amfetaminus, dažniausia ryjamas. Simptomai užtrunka apie 2 arba 4 dienas. **Morning Glory augalo sėklos** dažniausia ryjamos, turi 1-10 LSD stiprumo, simptomai labai nevienodi. **MDA** (Methyl Dioxymphetamine) arba "Love Drug" — panašus į LSD mažais kiekiais, bet labai nuodingas didesniais kiekiais. **Serenyl** (Phencyclidine HCl) — gyvuliui raminti vaistas šiuo metu gana plačiai piktnaudojamas. Serenyl, nors ir raminantis vaistas, dažnai duoda haliucinacijas sukeliančių vaistų simptomus, pacientai pasidaro visai nesuvaldomi. Šių vaistų (Serenyl) prisirijusiem labai pavojinga duoti raminančių vaistų, nes jie tik padidina nuodingumą. Yra buvę mirčių davus Barbituratus arba Thorzazine, Valium yra saugiau duoti, jeigu būtina nuraminti reikia.

Hallucinogenai dažniausia sukelia matymo haliucinacijas, iliuzijas, kartais girdima ir balsai, taip pat gaunama delirium, keičiausi kūno dalių nutirpimai, koncentracijos problemos, savo kūno dalių neatpažinimas,

idėjų nesukontroliavimas, juokai, depresija, kartais didžiausia panika, galvojimas, kad viską gali atlikti (skrist iš aukštumų, per langus, vaikščiot ant vandens ir t. t.), o taip pat charakterio pasikeitimai.

Ypačingai šie vaistai pavojingi tiems, kurie jau turi kokį nors psichiatrinį sutrikimą. Jie dažnai pasidaro pavojingi sau ir kitiems. Pacientas nekoordinuotas, akių lėlytės didelės, nepersmarkus puslo ir kraujo spaudimo pakilimas, akys raudonos, taip pat skundžiamasi nutirpimu kūno dalių ir kartais net vemiami. Kol kas laboratorijoje negalima šių vaistų kraujuje įrodyti.

Gydymas simptominis. Reikia pacientą nuraminti, su juo kalbėtis, padėti pergyventi "blogą kelionę". Gerų "kelionių" ligoninėje žinoma nematom. Poilsis, ramybė, simpatinga aplinka ir žmonės labai svarbu. Daugiausia padeda jų pačių amžiaus draugai. Vėliau dažnai reikia psichiatrinės pagalbos.

V. Cannabis

Šis chemikalas turi būt minimas, nes šias laikais plačiai naudojamas. Cannabis yra augalas, vadinamas Cannabis sativa. Šie jo derivatai plačiai naudojami: **Marhuana** yra 6—Medicina

rūkoma, **THC** ir **Hashish** yra ryjami ir THC taip pat uostoma ir rūkoma.

Dideliais kiekiais šie chemikalai veikia kaip LSD, kaip hallucinogenai, mažais kiekiais simptomai labai įvairūs, dažnai elgiamasi kaip alkoholio išgėrus. Simptomai tęsiasi nuo 2 iki 4 valandų. Linksmumas, geras apetitas, juokimasis, euphoria, pasikeitimai laiko ir erdvės supratime, laikinas pamiršimas neseniai praėjusių įvykių, labai laisvas elgesys, spoksojimas, kvapas sudegusių lapų randamas šį pacientą patikrinus. Gydymas labai paprastas — poilsis, ramybė ir išaiškinimas, kad viskas bus gerai. Kartais tenka panaudoti Valium.

Taigi, kai tenka gydyti apsinuodijusį ar vaistų prisivalgiusį pacientą, labai atsargiai, bet greitai viską daryti. Svarbiausia pacientą išlaikyti gyvą, prižiūrėti kvėpavimą, gerai patikrinti, pašalinti vaistus, jei eina, patikrinti kiekius kraujuje ir šlapumuose, jei įmanoma, gauti kiek galima daugiau informacijų iš draugų, tėvų, policijos, duoti vaistų, jeigu reikia ar tik teikt psichologinę priežiūrą ir perduoti toliau kitų specialistų globai.

PIRMOJI (GREITOJI) PAGALBA

(Taša iš Nr. 2 (47), 1974)

Dr. ALFONSAS GRINIUS

Apsinuodijimai įvyksta paėmus nuodingų arba viršnormią dozę normaliu kiekiu nenuodingų medžiagų. Apie 70% apsinuodijimų atsitinka su mažamečiais, kurie susiranda nerūpestingai paslėptus namų reikmenis kaip vaistus, skalbimo skysčius, dažus, insekticidus etc. Pirmosios pagalbos tikslas yra kuo skubiausiai praskiesti, neutralizuoti bei pašalinti žalingus agentus ir pagelbėti pačiam organizmui kovoti. Gausūs kiekiai (mažiausia 4 stiklinės suaugusiems) skysčių (vandens, pieno etc.) duodama kartu sužadinant vėmimą (išskyrus atvejus stiprių rūgščių ar šarmų apsinuodijimą, kai vėmimas gali pakartotinai

žaloti liečiamus organus). Jokiu būdu neduodama nieko gerti praradusiam sąmonę. Specifiniais apsinuodijimo atvejais (žr. tabelę) vėmimą galima sužadinti liečiant pirštu ar buku objektu užpakalinę gerklės sienelę, ar atitinkamais vaistais, ligonį prilaikant, kad vėmalai nepatektų į kvėpavimo takus.

H. F. Conn Current Diagnosis 1967; J. C. Krantz The Pharmacologic Principles of Medical Practice 1965, M. T. Regnier Traitement d'urgence des intoxications 1959; R. Ludwig Akute Vergiftungen 1966, G. P. Wright (ed.) Systemic Pathology 1967.

PAGALBA APSINUODIJIMŲ BEI PERDOZAVIMO ATVEJAIS

A	Kas pirmiausia darytina:		
Alkoholis 9 Anglies viendegis 16 Barbituratai 3 Beladona 15 Bromidai 11 Chloras 8 Dezinfekcinė medžiaga (su chloru 8; su karbolio rūgštim 12) Gazolinas 17 Geležies jung. 7 Gyvsidabro bichloridas 6 Grybai 11 Kamfora 1 Kodeinas 13 Insekticidai bei graužikų nuodai (su arsenu 2; su fluoru 14; su fosforu 5; su DDT 11; su strichninu 15) Jodas 4 Sugedęs maistas 11 Miego vaistai 3 Morfinas 13 Baldų politura 17 Rūgštys 18 Salicylatai 9 Šarmai 10 Terpentinas 17	A. Nustatoma kuo apsinuodinta. B. Laukiant gydytojo, tuoj panaudojama priemonės (kairėj lentelės pusėj sužymėtos svarbiausios medžiagos ir prie jų atitinkamas skaičius nurodo kas darytina)		
	B		
	1. Sužadint vėmimą. 4. Duoti krakmolo pastos, šilto druskos tirpalo,* vėliau — pieno. 7. Sužadint vėmimą ir duoti sodos tirpalo.*** 10. Duoti acto skiedinio, kiaušinio baltymo ar alyvų aliejaus. Nežadint vėmimo! 13. Duoti pieno ir Epsomo druskos tirpalo.** Neleist ligoniui snausti! 16. Išnešti ligonį į tyrą orą ir masažuoti.	2. Duoti pieno ir sužadint vėmimą. 5. Sužadint vėmimą, duoti mineralinio aliejaus, sodos tirpalo.*** 8. Duoti pieno, karštos kavos ar arbatos bei žalio kiaušinio baltymo. 11. Sužadint vėmimą ir duoti Epsomo druskos tirpalo.** 14. Duoti 2 šaukštus magnezijos pieno su pienu ir sužadint vėmimą. 17. Duoti pieno ar vandens ir augalinio aliejaus. Nežadint vėmimo!	3. Sužadint vėmimą ir duoti Epsomo druskos tirpalo,** karštos kavos ar arbatos. 6. Duoti pieno ir sužadint vėmimą, Epsomo druskos tirpalo.** 9. Duoti pieno ir sužadint vėmimą; sodos tirpalo.*** 12. Sužadint vėmimą, duoti ricinos alyvos, vėliau pieno ar žalio kiaušinio baltymo. 15. Duoti pieno, sužadint vėmimą ir teikti dirbtiną kvėpavimą. 18. Duoti magnezijos pieno su daug vandens. Nežadint vėmimo!

*) Druskos tirpalas (šaukštelis druskos į litrą vandens).

**) Epsomo (karčiosios) druskos tirpalas (šaukštas druskos į stiklinę vandens).

***) Sodos tirpalas (šaukštas sodos į litrą vandens).

Nušalimai yra pasėka žemos temperatūros veikimo į audinius. Pirmiausia nušalama prasiškišios kūno dalys kaip nosis, smakras, skruostai, ausys, rankos, kojos ir t.t. Oda pabala, pilksvai parausta ir tampa nejautri. Skausmas nyksta su nušalimo laipsniu. Audiniai gali būti sužalojami iki visiško numirimo (nekrozės). Tat atydziai sektini pirmieji nušalimo ženklai (balanti ar pilkėjanti spalva bei nejautra), tuoj teikiant pirmą pagalbą. Jei galima, nušalusios vietos atsargiai panardinamos į drungną vandenį. Nukentėjęs skatinamas gerti karštų skysčių (kavos, arbatos etc.).

T. Flint Emergency Treatment and Management 1964; A. N. Velikočevskii Pervaja pomošč v neotložnich slučaev 1948; A. C. Allen The Skin 1967; H. Montgomery Dermatopathology 1967; R. Simon Les Fractures de members 1933; Am. Coll. Surg., Management of Fractures and Soft Tissues 1963; F. Ramagnoli Scoutismo 1916; A. Grinius Questionarium medicum in Lithuanian (paruošta sp.); H. F. Conn (ed.) Current Therapy 1967.

Įkandimai, kaip ir kiti atviri sužalojimai yra susiję su infekcijos pavojais. Žaizdos nuvalomos (nuliejamos) gausiu muiluotu vandeniu ir atitinkamai prižiūrimos. Dažniausia pasitaiko šunų ir kačių įkandimų. Čia glūdi rimtas pavojus būti apkrėstam pasiutimo liga. Įkandusį šunį (gyvulį) reikia mėginti sugauti ir atsargiai prižiūrint stebėti. Sergančiam gyvuliui pradeda reikštis pasitūlingės simptomai ir šis gaišta paralyžių kanikamas keletos savaičių bėgyje. Įtarimui pasitvirtinus, tuoj pradeda serijos Pasteuro injekciju (imunizavimui reikia apie 14). Gyvatės įkandimo vietą galima mėginti iščiulpti leidžiant žaizdai gausiau kraujuoti, kad išplovus galimai didesnį kiekį nuodų. Virš įkandimo vietos galūnė dalinai užveržiama, kad sumažinus nuodų pertekimą į visą kūną. Jei galima, naudotina priešnuodžių serumas. Kai kurių vorų įkandimai gali būti labai pavojingi. Įkandimo vieta vilgoma vėsiais kompresais, kad sulėtinus nuodų skirstymąsi. Pasireiškus traukuliams, dėtini karšti kompresai. Esant nepaprastam individualiam jautrumui (alergijai), net bičių, širšių ir kt. vabzdžių įkandimai gali sukelti labai pavojingą kūno reakvimą.

Nudegimai yra skirstomi į 1. pirmo laipsnio, kai oda tampa skausmingai paraudusi (panašiai kaip saulės nudegimo atveju), 2. antro laipsnio, kai pasirodo pūslės ir 3. trečio laipsnio, kai sužalojami gilesni audiniai, kartais net iki suanglėjimo. Pavojingumas priklauso nuo nukentėjusių vietų ir sunkumo laipsnio. Net pirmo laipsnio nudegimas jeigu viršija 25% odos paviršiaus, jau

skaitoma rimtu. Sunkiais nudegimo atvejais nemėginti pašalinti prilipusių drabužių. Žaizdos aprišamos, jei galima, sausa sterilia medžiaga. Aplinkinė oda nuvaloma muiluotu vandeniu. Nieko ant žaizdų netepama. Skausmas mažinamas vėsiais kompresais. Jokių perrišimų nedaroma keletą dienų. Nukentėjęs skatinamas gerti daug skysčių. Chemikalais nudegusios vietos nuplaunamos (nuliejamos) gausiu vandeniu.

Neštumo bei gimdymo netikėtumai dažnai pasitaiko neįprastose aplinkybėse. Baimė ir įtampa paprastai didina skaičių pirmlaikio gimdymo bei abortų (persileidimų). Laukiančiai moteriai visuomet patartina turėti gatavai paruoštą tam specialių reikmenų paketą (ryšulį). Prasidedant pirmiesiems gimdymo skausmams paprastai dar būva laiko tolimesniaam pasiruošimui. Su skausmais gali pasirodyti kraujuotos išskyros bei vandenys iš gimdymo kanalo. Gimdymas prasideda periodiškai susitraukiant gimdos sienelėms su tikslu išvaryti vaisių. Gimdymo laikas skirstomas į 3 pagrindines stadijas, kurių trukmė individualiai varijuoja. Laike pirmosios (ilgiausios) stadijos gimdos kaklelis palaipsniui išsipilečia iki tokio laipsnio, kad galėtų praeiti kūdikis. Gimdos periodiniai susitraukimai tęsiasi apie 30-60 sek. Pirmieji skausmai paprastai kartojami maždaug 10-20 min. laikotarpiais. Šiuo laiku gimdyvei patariama taupyti jėgas leidžiant net užsnūsti. Šlapintis patartina kuo dažniau, kad pūslė būtų tušti ir mažiausia trukdytų gimdymui. Pirmą gimdančių pirmoji stadija gali tęstis virš 18 val., gi kitoms vidutiniškai 2-3 val. Ši stadija baigiasi pasirodant vandenims (apie puslitris) kai pratrūksta (amnioninė) plėvė, supanti vaisių. Skausmams didėjant ir dažnėjant (kas 2-3 min.) gimdyvė pradeda jausti vaisiaus slinkimą žemyn. Pagelbininkas(-ė), rūpestingai muilu ir vandeniu valytomis rankomis, laukia iki pradeda rodytis kūdikis. Normaliai gimdymo eigai vykstant negalima mėginti traukti kūdikio. Kūdikis paprastai pasirodo galvute, veideliu žemyn. Gi išimtiniais atvejais pasitaiko ir kitokių padėčių. Jeigu kūdikio veidelį dar dengia prikibusios membranos, šios skubiai įplėšiamos, kad nutektų vanduo bei gleivės. Virkštelė stebima, kad neapsivytų apie kūdikio kaklą. Gimusį kūdikį, laikant už kojųčių, padedama ant lovos, kita ranka palenkiant galvutę, kad ištekėtų vanduo iš burnelės. Kai kūdikis pradeda verkti, paguldomas ant šono arti motinos, nepertempiant virkštelės. Jeigu kūdikis nepradeda verkti virš 2-3 min., atsargiai pradedama (trumpais švelniais įpūtimais) burna-prie burnos dirbtinį kvėpavimą, kol pats jau pradeda kvėpavimą.

puoti ir verkti. Virkštelė tvirtai perrišama dviejose vietose nuotolyj maždaug 10-15 cm. nuo kūdikio ir perpiaunama (perkerpama) tarp perrišimų. Uždėjus sterilios medžiagos kūdikis sustovimas. Maždaug už kelių minučių ar vėliau gimdyvei vėl pradeda reikštis skausmai (3-ji stadija). Jokiū būdu nemėginti traukti už virkštelės galo! Pasirodant gausniam kraujavimui, masažuojama motinos pilvo siena, kad sužadintų gimdos susitraukimus ir sumažintų kraujavimą išstumiant placentą (masažuotis rankomis gali ir pati motina). Išėjus placentai ir bendrai po gimdymo, jeigu nėra kitokių priežasčių, maistas yra laisvas, bet patariama naudoti daugiau skysčių, ypač pieno. Identifikacijos dėliai ant plataus leikoplasto užrašoma kūdikio gimimo laikas (data) su tėvų vardais bei pavardėmis ir užlipinama ant kojų, gi ant motinos riešo uždedama leikoplastas su motinos ir tėvo vardais bei pavardėmis, adresu, kraujo grupe bei Rh faktorium ir kūdikio gimimo data etc.

Kūdikio priežiūra, ypač nepalankiose aplinkybėse gali sudaryti daug papildomo rūpesčio. Tik ką gimusių kūdikių galima neplauti bent parą. Tai gali atrodyti nehygieniška, tačiau kūdikio odėlė yra padengta vaškinės medžiagos sluoksneliu, kas teikia puikią natūralią apsaugą prieš infekcijas ir be to, gelbsti prisitaikyme prie naujos aplinkos temperatūros. Asmenims, sergantiems slogomis bei kt. užkrečiamom ligom, laikytis atokiai nuo kūdikio. Maitinimas reguliuojamas individualiai. Ypatingai daug rūpestingumo pareikalauja pirm laiko (nepilnai išnešiotas) gimęs kūdikis.

R. H. Kennedy Emergency Care 1966; F. Esmarch Die erste Hilfe bei Ungluecksfaellen 1926-49; S. S. Funt Psychic Trauma 1967; R. S. Knighton Pain 1966; R. Maccolini Corso di Igiene 1962; D. Stevens Pediatric Pathology 1966.

KITI PIRMOSIOS PAGALBOS REIKALINGI ATŠITIKIMAI

Širdies priepuolis (smūgis) pprastai pasireiškia aštriu skausmu krūtinėj, dažnai nusitęsiančiu į kairę ranką bei šoną. Nesant kitų krūtinės sužalojimų, ligonis patogiai paguldomas pusiau sėdimoj pozicijoje, jei rodo kvėpavimo sunkumų. Jeigu ligonis turi su savim specialius vaistus, duoti pagal prirašymą. Galintiems valgyti duodama galimai mažiau sūdytas maistas ir ribotas kiekis skysčių (vaisių sunkų etc.). Fizinis aktyvumas turi būti labai atsargus ir ribotas.

Smegenų smūgis (apopleksija) dažniausia pasitaiko senesnio amžiaus asmenims, trūkus ar

užsiblokavus kraujagyslėms smegenyse. Širdies smūgio ištiktas asmuo gali prarasti sąmonę ir rodyti kvėpavimo sunkumus. Akių lėlytės (vyzdžiai) tampa nevienodo dydžio. Kalba gali būti neaiški, sutrikusi su vienos pusės paralyžio ženkla. Ligonis guldomas ant šono, kad palengvintų kvėpavimą. Dirbtini dantys, jeigu yra, išimami. Ligonis rūpestingai prižiūrimas, duodant lengvai virškinamo (minkšto) maisto ir atitinkamą kiekį skysčių. Dažnai keičiama gulėjimo pozicija, kad išvengtų pragulų (decubitus). Jei galima, pakaitomis sodinamas į kėdę.

Astmos priepuolis (ataka) charakteringa sunkiu šniokščiančiu (švilpiančiu) kvėpavimu su dusuliu dėl spastinio susitraukimo kvėpavimo takų (bronchinė astma). Priežastys gali būti nepaprastas jautrumas (alergija) specifinėm dulkėm etc. Astma taipgi gali pasireikšti ir dėl širdies nepakankamumo (širdine astma) ar kitų priežasčių. Kvėpavimas palengvėja ligonį patogiai pasodinamas, jei galima erdvesnėj vietoj. Pagelbėjimas nugalėti baimę ir nuolatinis raminimas turi didelės pozityvios reikšmės.

Saulės (perkaitimo) smūgis dažnai ištinka jautresnius asmenis saulei kaitinant nepadengtą galvą, be to, esant karštam tvankiam ir drėgnam aplinkos orui. Pasireiškia galvos skausmai, svaigulys, pykinimas, vėmimas, mirguliavimas akyse. Veidas parausta, pakylant bendrai kūno temperatūrai neretai virš 40°C. Gali taipgi pasireikšti traukuliai, sąmonės praradimas ir net ištikti mirtis. Nurengiant ligonį talpinama į kuo vėsesnę vietą, drėkinant kūną vandeniu ar alkoholio skiediniu, kad nužemintų temperatūrą. Jeigu nepradės sąmonę, duodama gerti druskos tirpalo kas 15 min.

Apalpimas (sąmonės praradimas) bendrai gali įvykti dėl įvairių priežasčių, kai dėl neurovaskuliniu sutrikimų smegenyse sumažėja kraujo kiekis. Apalpimo pirminiai ženklai gali pasireikšti mirgėjimu (neaiškumu) akyse, bendru silpnumu, išbalimu, svaiguliu ir t.t. Ligonis guldomas ar sodinamas palenkiant galvą-liemenį žemiau kelių, kad nukreiptų didesnį kraujo kiekį link galvos (smegenų). Apalpes asmuo geriausiai guldomas ant nugaros, pakeliant kojas aukščiau kūno lygio. Sustojus kvėpavimui, teikiama dirbtinis kvėpavimas ir, jei reikalinga, širdies masažas.

Skenduolio (prigėrusio) gaivinimas, paprastai, pradedama dirbtiniu kvėpavimu. Gerai moką plaukti gali pradėti burna-prie-burnos metodu jau net pakeliui traukiant nelaimingąjį link kranto (juo labiau, jei krantas dar toli). Iškėlus iš van-

dens, jei užėina vėmimas, palenkama galva žemiau ir į vieną pusę, kad mažiausia blokuotusi kvėpavimo takai. Jei įtariama kaklo-stuburo sužalojimas (pvz. nėrus ir atsimušus į kietus objektus), nelaimingasis galimai prilaikomas vandenyje, kol atvyksta tolimesnė pagalba. Vandenyj kūnas švelniai plūduriuodamas turi mažiau galimumų lūžimo vietoj žaloti jautrias smegenis, be to, vėsiam vandenyj mažiau reikalingas deguonies.

Trūkis (hernia) dažnai pasitaiko sunkiai virš savo jegų ką nors keliant, stumiant ir pan. Pakilus spaudimui vidurių (pilvo) ertmėj, sienos silpniausia vieta, pvz. kirkšnių srityj, neišlaiko ir pradeda išsigaubti (išsipūsti). Įsispraudę toj vietoj viduriai (pvz. žarnų dalys) gali užsmaugti cirkuliaciją, ko pasėkoj gali įvykti audinių apmirimas (nekrozė) su sunkiomis ir net mirtinomis pasėkomis. Nukentėjęs skatinamas visiškai atsipalaiduoti nuo betkokių įsitempimo ir guldomas ant nugaros su pritrauktom (keliais) kojom. Dedama vėsius kompresus ant trūkio vietos. Keičiant poziciją, mėginama trūkus atstatyti (reponuoti).

Diarėja (palaidi viduriai) yra palyginus dažnas atsitikimas, ko pavojingumas priklauso nuo priežasčių. Dažniausiai tai pasėka infekcijų ar virškinamojo trakto sujaudinimo netinkamu (neįprastu) maistu. Nutraukiant maistą mažiausia parai (24 val.) duodama tik skysčių kaip druskos tirpalo, juodos kavos, arbatos etc. Vėliau vėl atsargiai einama prie normalaus maisto. Diarėja labai dažnai pasireiškia mažamečiams ir kūdikiams. Jeigu kūdikis maitinamas krūtim, suretinama maitinimas pusiau, duodant virinto vandens. Jei maitinama iš buteliuko, tai pusiau atnėšama virintu vandeniu, palaipsniui vėl grįžtant prie normalaus maitinimo. Mažamečiams duodama cukraus-druskos tirpalo (1½ šaukštelio cukraus ir šaukštelis druskos į litrą vandens).

Akių sužalojimai gana dažnai atsitinka su aštriais objektais ar chemikalais. Švarios nosinės kampu ar susuktos sterilios vatos (marlės) gabalėliu mėginama atsargiai pašalinti kritusį objektą, jei reikia atverčiant akies voką. Akių netrinamą, nes aštrus objektas (stiklo, smėlio, metalo fragmentas) gali papildomai dar sunkiau sužaloti audinius. Chemikalai tuojau išplaunami gausiu vandeniu. Sunkesniais sužalojimų atvejais dėtini ant akių tvarsčiai. Atitinkamai pirma pagalba teikiama kitais atsitikimais bei kūno vietų sužalojimų atvejais, kurių gali psitaikyti įvairiausių. Pirmos pagalbos teikėjai orientuojasi pagal esamą situaciją ir su geriausiu noru ir tikslu

pagelbėti nukentėjusiems.

French's Index of Differential Diagnosis 1967; E. L. Eliason First Aid in Emergencies 1942"; M. Strauch Kreislaufstillstand und Wiederbelebung 1967; G. Portmann Oto-rhino-laringologie 1960; S. Žilinskas Ausų, nosies ir gerklės ligos 1964; A. Grinius Polyglot Medical Dictionary (1750 p., paruošta sp.); A. Poppi Patologia medica 1967.

Priešradiacinė apsauga

Nežiūrint didelių tarptautinių pastangų atsakyti atominių (branduolinių) ginklų, šių atsitiktinis panaudojimo galimumas kelia didelių rūpesčių civilinės bei sveikatos apsaugos požiūriu. Be tiesioginio masinio naikinamojo efekto, radioaktyvūs krituliai bei išskyros sudaro didžiulę grėsmę visai gyvūnijai. Stengiantis problemas kuo tobuliau išrišti, susiduriama ir su masiniu gyventojų apmokymu kaip šios rūšies nelaimių saugiausiai išvengti. Kadangi niekas negali pasakyti, kur ir kada tokia nelaimė gali ištikti, visi gyventoji turi turėti nors pačias elementarines žinias už ko bėdoj griebtis ir kaip galimai žemiausia kaina išsaugoti sveikatą ir gyvybę. Čia negali būti vietos net pesimistiškiausiai nusiteikusiems nes karo laiko patirtis rodo kaip mažutis žiupsnelis specifinių žinių dažnai reiškia sveikatą ir net gyvybę. Sprogimo momentu kilę radioaktyvių kritulių (dulkių) dalelytės atitinkamai žalojančiai veikia į organizmą. Radioaktyvumo laipsnis nustatomas specialiais aparatais (Geiger). Jeigu dulkės anksti susekamos ir rūpestingai nuvalomos, pvz. nuo maisto konservų dėžučių, maistas gali būti naudojamas be pavojaus. Iš kitos pusės taipgi palaipsniui mažėja radioaktyvumo laipsnis. Pats aukščiausias ir pavojingiausias radioaktyvumas yra užtaisui (bombai) tik ką sprogius ir keletą dienų po to. Šiuo laikotarpiu yra ypatingai svarbu turėti prieglobstį tinkamoj slėptuvėj bei sandariuose pastatų rūsiuose.

Spindulinės (radiacijos) ligos galima išvengti rūpestingai sekant žinomas profilaktines instrukcijas. Lėtas pvz. savičių bėgyj ribotas radiacijos poveikis gali būti organizmo palaipsniui nugalimas. Gi tas pat kiekis radiacijos trumpu laikotarpiu jau gali sukelti susirgimą. Reagavimas į radioaktyvumą yra individualiai skirtingas. Jaunesni individai net ir nuo mažo poveikio gali pasijusti negerai (bendras nuovargis, apetito stoka, virškinimo nesklandumai, pykinimas, svaigulys ir t.t.). Po stipresnio poveikio simptomai gali pradėti reikštis net po keletos valandų. Po kiek laiko gali pasireikšti vėmimas su vis dažnesniu pasikartojimu. Po stipraus radiacinio poveikio simptomai darosi vis stipresni su temperatūros

pakilumu, diarėja, burnos bei kt. gleivinių išopėjimas etc. Labai stiprus poveikis neša mirtį net kelių valandų laikotarpyj. Gydytas paprastai simptomatinis rūpestingai prižiūrint ligonį. Mažėjant aplinkos radioaktyvumui jau galima laukti nuo laiko svarbiais reikalais išeiti iš slėptuvės, žinoma, rūpestingai laikantis profilaktinių taisyklių. Slėptuvėse turi būti numatyti žmonių skaičiui atitinkami kiekiai maisto bei kitų reikalingiausių reikmenų. Vanduo, žinoma, priklauso prie pačių svarbiausių (mažiausia litras parai asmeniui). Vanduo taipgi reikalingas svarbiems higienos reikalams. Ilgiau laikomas nors ir praranda gerą skonį, bet vis dėlto saugus vartojimui. Bėdoj galima naudoti ir namų šildomojo tanko bei toaleto vandenį, jeigu prieš tai uždaromi išoriniai kranai. Apie išorinio vandens užkrėtimo laipsnį sektina (per radijo) įstaigų pranešimus.

Jeigu prisieina naudoti užterštą vandenį, užteršimo laipsnis mažinama perkošiant ar leidžiant nusistovėti aukštuose induose (jei galima taipgi sifonuojant). Sterilizavimas atliekamas virinant ar pridėdant chemikalų (pvz. jodo tinktūros 5 lašus į litrą). Maisto atsargos saugiausia konservinėse dėžėse pasirenkant pagal individualų reikalingumą, mitimo būdą bei specifines dietas. Sanitarinių-higienos taisyklių laikymasis turi nepaprastos reikšmės apsaugojimui nuo epideminių ligų. Tualetas pakeičiamas sandariai uždaru indu su plastiniais maišeliais. Chemiklai kaip kreozolas, lizolis ir kt. naudotini dezinfekavimui. Atmatos (šiukšlės) laikoma dideliuose induose (statinėse). Laikraštiniis popieris naudotina įvyniojimui atmatų. Praėjus didžiausiam pavojui galima atmatas išnešti laukan, jei galima užkasant mažiausia pėdos gylyj. Parazitų kontrolei naudotina DDT milteliai bei tirpalai. Pelės ir žiurkės geriausia gaudyti spastais. Nors radioaktyvumas diena iš dienos mažėja, tačiau net po poros savaičių dar gali būti pavojinga už slėptuvės ribų. Jeigu prisieina naudoti daržoves, šios gerai nuplovus nuskutamos bei nulupamos. Jokiu būdu nenaudoti lietaus vandens. Asmuo kuriam būtina išeiti svarbiais reikalais iš slėptuvės turi užsivilkti, jeigu galima, išorinius rūbus (kombizoną) ir batus. Grįžus šie išoriniai apvalkalai pašalinami ir paliekami prie įėjimo ar prieangyj, gi sąlytyj buvę kūno dalys rūpestingai nuplaunamos su muilu. Jei slėptuvėj yra naminių gyvūnų (kačių, šunų, paukščių . . .), visos taisyklės ir šioms tebetaikomos. Apsiausties (slėptuvės) sąlygose gyvenant reikia būti pasiruošusiems patiems rūpintis (be gydytojų ir ligonių), plačiose primityviškiausiose aplinkybėse, pačių sunkiausių medicininų bėdų akivaizdoj.

Medicina Nr. 1 (49), 1975

Svarbiausi pirmosios pagalbos bei namų vaistinės reikmenys: akių bei ausų lašai, aktyvioji anglis (carbo medicinalis), aliejus (augalinis, mineralinis), amoniakas, antibiotikų preparatai, antiseptiniai skiediniai (mišiniai), aspirinas, boro rūgštis, boro tepalas (mostis), cinko mostis, degtukai, Epsomo (karčioji) druska, kamfora, įtrynimui alkoholis, lanolinas, lentelės (medinės ar metalinės įtvarams), lizolis, kišeninė (baterinė) lemputė, izopropilinis alkoholis, nosies lašai, muilas, medicininis lašintuvėlis, ramunėlių (ramunių) arbata, ricinos alyva, soda, šaltmėčių arbata, termometras, tvarstymo medžiaga (vata, marlė, leikoplastas, tvarsčiai, segtukai . . .), vaistai nuo dantų skaudėjimo, vaistai nuo (supimo) svaigulio, valerijonų lašai, vandenilio peroksidas (3%), vazelinai, vandens gryninimo priemonės, žirkklės, žvakės (kerozinai, kerozino lempa), etc. Be virš alfabetine eilė išvardintų reikmenų kiekviena šeima ar grupė individualiai pasirūpina (papildo) atsargas pagal savo specifinį reikalą, pvz. neščia moteris, su kūdikiu, širdies, plaučių bei kt. negalavimais sergą reikalingi tam atitinkamų priemonių. Gydytojai, bei šiuose reikaluose kompetingi asmenys, gali duoti naudingų patarimų kokybės bei kiekybės atžvilgiu (standartiniai vaistai, antidotai, priešnuodžiai etc.). Medikamentų dėžutės bei buteliukai turi turėti etiketes aiškiai įskaitomais užrašais, vartojimo būdu, dozavimu ir t.t. Sektina vaistų laikytinumo datos pagal ką pasenę medikamentai saugiai pašalinami ir sulyg galimybę papildomi naujais.

M. D. Anderson Tu. Inst. Cellular Radiation Biology 1965; Ch. F. Behrens Atomic Medicine 1964; G. Silini Radiation Research 1967; J. Closet, P. Fronthus Précis de physique 1939; Protection de la Population en cas d'accident, W. H. O., Geneva 1966; S. Davidson (ed) Human Nutrition and Dietetics 1967³; Environmental Health in Disaster, Canada 1966; A. Grinius English-Lithuanian Medical Dictionary (ruošiamas).

Trakų pily rasta buvus originali šildymo sistema.

Vilniaus miesto gyventojų higienai — sveikatingumui, be abejo, daug reikšmės turėjo renesanso laikais padarytas medinis vandentekis.

1893 m. Kauno gub. buvo jau 106 vaistinės, kurios tais metais išpildė 298,693 receptus.

LIETUVIAI MOKSLININKAI IR JŲ DARBAI

Lietuvaitė — mokslininkė

Amerikoje gimusi lietuvaitė, Dr. Judita Vaitukaitytė, daro garbę savo tautiečiams. Jau aštuoneri metai ji dirba mokslinių tyrimų srityje, o nuo šių metų balandžio mėnesio 1 dienos yra paskirta profesoriauti Bostono universiteto medicinos fakultete. Tuo tarpu ji turi assistant professor titulą.

Judita Vaitukaitis gimė 1940 m. rugpiūčio mėnesio 29 dieną Hartfordo mieste, Connecticut valstybėje. Mediciną ji studijavo ir baigė Bostono universiteto medicinos mokykloje. National Board sertifikaciją ji gavo 1967 metais. Tais pačiais metais ji išlaikė egzaminus ir gavo praktikos teises New Yorko valstybėje, 1968 metais įsigijo leidimą verstis medicinos gydytojo praktika ir Massachusetts valstybėje.

Nuo pat universiteto baigimo Judita pasirinko mokslinį darbą — mokslinių medicininių tyrimų sritį. Ją ypatingai domino endokrinologija; toje srityje ji ir šiandien savo mokslinį darbą koncentruoja. Atlikusi interno stažą Bellevue ligoninėje, New Yorko mieste, 1966-1967 metais, ji perėjo į Bostono universiteto ligoninę Bostono mieste. Čia nuo 1968 iki 1970 metų ji dirbo kaip vidaus ligų rezidentė; dar vienerius metus ji specializavosi vidaus ligose, kaip vyresnė rezidentė, toje pačioje ligoninėje iki 1971 metų galo.

Nuo 1970 metų ligi 1975 pradžios Dr. Vaitukaitis dirbo, kaip vyresnė investigatorė endokrinologijos srityje, Reprodukcijos Tyrimų skyriuje, Nacionaliniame Vaikų Sveikatos ir Žmogaus Vystymosi institute, Bethesda, Maryland. Čia būdama, parašė nemažai mokslinių straipsnių.

Kaip aukščiau minėta, nuo 1975 metų balandžio mėnesio pakviesta profesoriauti Bostono universiteto medicinos mokykloje assistant professor titulu. Apart to, ji yra endokrinologijos ir metabolizmo skyriaus vedėja Bostono miesto ligoninėje, afiliuotoje su universitetu.

Ši daug žadanti jauna daktarė ir mokslininkė gerai kalba lietuviškai ir savo tėvų krašto kalba, papročiais ir istorija labai didžiuojasi. O mums labai džiugu tokią kolegę — savo tautietę — turėti.

Z. Danilevičius, M.D.

Skyrių veda dr. Z. DANILEVIČIUS

Lietuvių Gydytojų Moksliniai Straipsniai Įtraukti į 1975 Metų INDEX MEDICUS

(sausio - kovo mėnesiais)

Čobatas, M. A., Saplinskas, J. S. ir Jaspainas, J. J. "Darbo apkrovimas ir judėjimo aparato potencialai" (Fizijologičeskij Žurnal — rusų kalba, 60(5);722-726, 1974 m. gegužės mėn.).

Danilevičius, Z. "Immunity and Oncogenesis" (JAMA, 230(8):1179, 1974 m. lapkričio 25 d.).

Danilevičius, Z. "Alpha-Thalassemia Caused by Gene Deletion" (JAMA, 230(10);1437, 1974 m. gruodžio mėn. 4 d.).

Danilevičius, Z. "When Does CHD Start?" (JAMA, 230(11): 1565-1566, 1974 m. gruodžio mėn. 16 d.).

Gedgaudas, R. R. et al "DNA Synthesis" (Canser Research, 34(10): 2580-2584, 1974 m. spalio mėn.).

Marcinkevičius, A. et al (ir Širvidis, J.) "Thromboembolism After Valvular Prosthesis Insertion" "Grudnaya Khirurgiya, 0(4) : 13-17, 1974 m. liepos-rugpj. mėn.).

Sabonis, J., Norvaišas G. "Medicininės Pagalbos organizacija" (Sovietskoye Zdravochranenye — rusų kalba, 0(5) : 29-36, 1974).

Vaitkevičius, V. K. et al "Calcitonin in Hypercalcemia due to Malignancy" (Cancer, 34(4) : 1268-1271, 1974 m. spalio mėn.).

Vaitkevičius, V. K. et al "DNA Synthesis", "Bony Metastases in Adenocarcinoma of the Colon" (Am. J. Gastroenterology, 62(2) : 139-144, 1974 m. rugpiūčio mėn.).

Vaitkevičius, G. G. et al "Detektorių sistemos jautrumas" (Biofizika — rusų kalba, 19(3) : 514 - 518, 1974 m. geg. - birželis).

Vaitukaitis, J. L. et al "Radioimmunoassay of Chorionic Gonadotropin" (J. Clin. Endocrinology and Metabolism, 39(3) : 457-464, 1974 m. rugsėjis).

ODONTOLOGIJOS ŠKYRIUS

Veda ROMUALDAS POVILAITIS, D.D.S.

PIKTINIMAS

Viena iš dažnokai pasireiškiančių komplikacijų medicinoje, o dar dažniau odontologijoje, yra piktinimas, žiaugčiojimas, gerklių tikrinime ar nuospaudų ėmime odontologijoje. Ypatingai odontologijoje susidaro didesnės bėdos, nes pacientai, kurie negali nieko burnoj toleruoti išsižioję, ar tai būtų vata žande, ar prisilietimas prie liežuvio ar gomurio su veidrodėliu, padaro kartais neįmanomą situaciją imant nuospaudą.

Nuospaudos ėmimas trunka tarp 3 ir 10 minučių, priklauso nuo medžiagos rūšies, turi kartais nemalonų skonį ir kvapą, visa, kas sukelia ir padidina piktinimo reakciją. Kiekvienas žmogus yra šiek tiek skirtingas. Tokių, kurie turi rimtą piktinimo reakciją be didesnių išprovokavimų gydymo eigoj, nėra daug, gal mažiau negu 10 proc.

24—Medicina

Neprašina mėnuo laiko praktikoje, ir susidūriama su pacientu, kuriam, palietus vidurį ar pradžią liežuvio, yra iššaukiamas žiaugčiojimas. Tas pats su minkštąja ar net kietąja gomurio dalimi. Galų gale yra ir tokių, kuriems tik reikia išsižioti, kad pradėtų žiaugčioti, negali įvesti jokio instrumento, gręžtuko, vatos, veidrodėlio — nieko. Pastarieji prisipažįsta turį didelį vargą su dantų šepetėliu išplauti dantis, o dažnai atrodo, kad visai šepetėlio nevartoja ir dantų neplauna.

ŠIEK TIEK DIDESNĘ BĖDĄ SUDARO NUOSPAUDŲ ĖMIMAS. Suprantama, kad, prikimšus burną su nuospaudos medžiaga, kuri dažnai prisiliečia prie minkštosios gomurio dalies, galima tikėtis piktinimo, nes tai yra natūrali reakcija prieš užspringimą ir užtroškimą. Pacientai, būdami atdara burna, dažnai kvėpuoja ir per burną, kuriuo atveju, nuospaudos medžiagai užkemšant gerkle,

atsiranda troškimo baimė ir panika.

PIKTINIMAS YRA KLASIFIKUOJAMAS Į TRIS PAGRINDINES DALIS: psichologinę, psichosomatinę ir fiziologinę. Pagal profesorių A. Krol, daugumas piktinimo yra psichologinės kilmės. Jis tvirtina, kad, norint iššaukti piktinimą, reikia pasidėti nuospaudoms formas priešais pacientą, o sekančioj operacinėj pagriežti plokštelę su kito žmogaus žiaugčiojimo garsais. Toks eksperimentas veikia beveik į kiekvieną žmogų, iššaukdamas piktinimą.

Psichomatinis piktinimas yra kombinacija psichologinės ir fiziologinės įtakos. Galvoji, kad piktins, jeigu į burną reikės įdėti tos nuospaudai medžiagos, o įdėjus medžiagą šiek tiek uždaro gerkle ir paliečia galutinę gomurio dalį — taip ir pradeda piktinti.

Fiziologinės kilmės piktinimas tai ne kas kitas kaip kūne įgimtas saugiklis nuo užspringimo, nuo per didelės maisto masės, per didelio karnio.

PSICHOLOGINĖS RŪŠIES PIKTINIMAS — TAI DAŽNIAUSIAI PASITAIKĄS — yra sukeliamas visų mūsų turimų jausmų: regėjimo, girdėjimo, uoslės, palietimo ir skonio. Medicinos srityje, pvz. tikrinant gerkle, jeigu ir atsiranda žiaugčiojimas, momentaliai galima pažvelgti į tikrinamą vietą ir susidaryti audinių sveikatos stovio vaizdą. Odontologijoje dažnai tenka įdėti nuospaudos medžiagą į tam tikras vietas didesniais kiekiais ir ramiai laikyti. Pacientui judant (žiaugčiotant), nuospauda dažnai susigadina. Išimti nesustingusią nuospaudos medžiagą iš burnos ir nuo dantų yra neįmanoma, todėl reikia pacientą kaip nors pamės, todėl jam išvengti reikalinga paciento

Didžiama piktinimo yra psichologinės kilmės, todėl jai išvengti reikalinga paciento

dėmesį nukreipti nuo planuojamos procedūros. Dr. Krol tvirtina, kad, turint užtektinai kantrybės su pacientu, galima nukreipti dėmesį ir atlikti reikalingas procedūras net su pačiais aršiausiais piktinimo atvejais. Vienas dėmesio nukreipimo būdas, tai duoti pacientui laikyti sklidiną puoduką juodo rašalo. Šis triukas, nors nelabai praktiškas, reikalauja iš paciento visuotino dėmesio, jo rankos ir akių. Pacientui taip laikant puoduką, galima atlikti reikalingas procedūras be piktinimo reakcijos. Jeigu kartais iš pirmo karto nepasisektų išvengti piktinimo, tada reikia paprašyti pacientą laikyti puoduką kiek ilgiau, penkiolika minučių, pusę valandos ar ilgiau, kol puoduko laikymas pacientui pasidarys tikras "darbas", tada vėl bandyti paimti nuospaudą. Gal būt, praktiškesnis būdas išvengti piktinimo dėmesio atkreipimu, tai paprašyti pacientą laikyti ištiestą koją, kol pavargs ir koja pradės leistis žemyn. Dr. Krol teigia, kad yra paėmęs vienam vyrui nuospaudą, kuriam niekas ligi to laiko nebūvo paėmęs, bet turėjo laukti pusantros valandos, kol ištiesta koja pavargo, pacientui reikėjo sukaupti visas jėgas, kad koją išlaikytų, net nustojo kalbėti ir juokauti. Dr. Krol tada paėmė nuospaudas protezėms be jokio incidento.

Mokslinė literatūroje apie piktinimą ir piktinimo kontrolę labai mažai rašoma; gal rasi paragrafą ar du, šioje srityje dar reikia daug tyrinėjimo.

Romas Povilaitis, D.D.S.

LIETUVIŠKI MEDICINOS TERMINAI

Smilkinys, Smilkinio kaulas — Temporal area, temporal bone

Skruostikaulis — os zygomaticum

Žandikaulis — mandibula

Paausio seilių liauka — parotid gl.

Trišakis n. — trigeminus

Gomurys — palate (gomurio lankai...)

Minkštasis gomurys

Ryklė — Pharynx ("užpkalainė ryklės sienelė paraudusi...")

Grįžtamasis n. — recurrent n.

Stipininė arterija — radial a.

Stuburinė arterija — vertebral a.

Akytkaulis — os ethmoidale

Apatinė nosies kriauklė — conchanasalis inferior

Viršut. žandikaulis — maxilla

Akiduobinis paviršius — facies orbitalis

Kaktinė atauga — processus frontalis

Skruostinė atauga — processus zygomaticus

Gomurinė atauga — processus palatinus

Pakauškaulis — os occipitale

Pakaušio žvynas — squama occipitalis

Pleštakaulis — os sphenoidale

Noragas — vomer

Kaktikaulis š os frontale

Momenkaulis — os parietale

Dr. Ona Garūnienė ir dr. Elena Repšienė buvo aktyvios moterų dantų gydytojų programos komitete laike konvencijos, 1975 m. vasario 17 d. Chicagoje.

Odontologijos skyrius nuo 1924 m. buvo Vytauto Didžiojo universiteto, medicinos fakulteto padalinys. Pokario metu dantų gydytojai pradėjo vadintis stomatologais (apimamą dantų gydymą, burnos chirurgiją, protezų paruošimą). Vilniaus universitetas, išleidęs paskutinę stomatologų laidą 1950 m., visą jų paruošimą perdavė Kauno instituto stomatologijos — farmacijos fakultetui. Lietuvoje yra 1615 stomatologų, su apie 900 kabinetų suaugusiems ir 200 vaikams.

Stomatologė J. Pranckūnienė "Tiesa"

VEIKLA

ŽVILGSNIS IŠ PRAEITIES Į ATEITĮ

Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos valdybos kadencijai baigiantis, tradicija reikalauja išvardinti mūsų nuveiktus darbus arba nuoširdžiai išsipasakoti apie mūsų organizacijos pasisekimus, problemas ir gal net duoti ateities lietuvių gydytojų vadovybei patarimų iš mūsų patirties (suvažiavimo metu bus išdalintas mūsų valdybos veiklos pranešimas). Šiandieną mano mintys krypsta į 1913 metus — Lietuvių Gydytojų organizacijos užuomazgą Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Iš psichologinio taško žiūrint, yra įdomu, kad Lietuvos kaimo berneliai, svetur baigę aukštąjį mokslą, neišlakstė į amerikietiškas, naujos tėvynės organizacijas, bet būrėsi į savo tėvynainių profesinį sambūrį, kur jie diskutavo ne vien savo profesinius reikalus, bet taip pat jungėsi į tuometinę išeivijos visuomeninę veiklą. Skaitant Draugijos pirmųjų posėdžių protokolus, kurie buvo surašyti stebėtinai gryna lietuvių kalba, — matosi didi meilė savo tėvynei, motinėlei Lietuvai. Lietuviai gydytojai tuo metu rėmė pavergtą tėviškę ne tik moraliai, bet ir materialiai. Jie tais laikais sugebėjo išleisti Draugijos profesinį žurnalą, net įsteigė Lietuvai Gelbėti draugiją, ir sulaukė dienos, kada mūsų tėvynė Lietuva tapo laisva ir nepriklausoma. Skaitome vardus Lietuvių Daktarų draugijos įkūrėjų ir veikėjų ir kartu lenkiame galvas jiems pagerbti, daktarai: Graičiūnas, Drangelis, Žymontas, Rutkauskas, Biežis, Montvydas, Zalatorius, Juozaitis, Zubrickas, Strikolis ir kiti. Gydytojai buvo ne tik Draugijos nariais, bet taip pat priklausė įvairioms tuometinėms politinėms srovėms. Iš pavardžių matosi, kad jie dalyvavo katalikų, socialistų, tautininkų, sandariečių ir kitose organizacijose. Tuometiniai mūsų kolegos savo posėdžiuose „pasipešdavo“ stiprokai, bet dėl Lietuvos išlaisvinimo buvo vienos nuomonės: Lietuva — buvo šventas žodis.

Dabar pažvelkime į padėtį Medicinos draugijų caro pavergtame mūsų krašte. Pa-

gal Lietuvių Enciklopediją, Kauno Medicinos draugija buvo įsteigta 1885 metais, bet daugumą narių sudarė rusai ir žydai, vienas — kitas lietuvis įstojo tik XX amžiaus pradžioje. Vilniaus Draugijos įsteigimo data 1805. XI.12 d., kur minima, kad Draugijos nariai vartojo tik rusų ir lenkų kalbas. Tik Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Kaune gyvenę lietuviai gydytojai 1919 m. gegužės 2 d. įsteigė Kauno Medicinos draugiją, kuri buvo pati reikšmingiausi ir pagrindinė medicinos gydytojų organizacija jau laisvame mūsų krašte (čia aš nekalbėsiu apie didelius nuopelnus Lietuvos medicinai turinčias medikų korporacijas, Fraternitas Lituanica ir Gaja). Taigi, grįžtant atgal į 1913 metus, mes turime duoti pirmenybę ir pripažinti, kad tuometinė Amerikos Lietuvių Daktarų draugija yra garbinga ir seniausia, grynakraujė lietuviška gydytojų organizacija. Taip likimas lėmė, kad 60-čiai metų praėjus, naujoji lietuvių - gydytojų išeivių karta susiduria su tomis pačiomis problemomis kaip ir mūsų pirmatakūnai kolegos: tas pats mūsų tėviškės okupantas, tik jis dėvi raudonojo caro kaukę ir vartoja rafinuotesnes priemones lietuvių tautos naikinimui — okupuotoj tėviškėj ir išeivijoje.

Panagrinėjome mūsų praeitį ir dabartį, bet turime pažvelgti atvirom akim ir į mūsų organizacijos ateitį. Mūsų organizacijos ateitis yra didžiai viltinga, nes į mūsų Sąjungą ateina, jau ir aktyviai dirba, gerai paruošta mūsų lietuviškos išeivijos jaunesnioji karta. Jie buvo išnešti ant rankų ar išvesti iš degančios Lietuvos (komunistams antru kartu okupuojant mūsų tėvynę) savo motinų ir tėvų. Pradžios, vidurinius ir aukštuosius mokslus jie baigė jau svetur, bet tėvai ir išeivijos lituanistinės mokyklos jiems davė stiprius lietuviškumo pagrindus ir meilę savo bočių kraštui.

Asmeniškai teko dalyvauti ir stebėti paskutinius du mūsų organizacijos žiemos suvažiavimus, kur ne vien sniego sportas buvo

praktikuojamas, bet kartu vyko ir mokslinės paskaitos. Jaunesnioji išeivijos lietuvių gydytojų karta ne vien tik vadovavo šiam suvažiavimui, bet ir gryna lietuvių kalba skaitė mokslinius pranešimus. Mes, vyresnieji, buvome sužavėti ne tik jų organizaciniais sugebėjimais, bet taip pat meile savo tėvų žemei, mokslui, lietuviškam žodžiui, dainai ir tautiniam šokiui... Mes džiaugėmės, kad ir mūsų jaunesnioji karta gyvena tomis pačiomis svajonėmis ir tuo pačiu tikėjimu, kad mes visi siekiame mokslo ir šviesos ne tik sau, bet ir savo gimtajam kraštui. Esu tikras, kad Lietuva liks amžinai gyva ne tik jų širdyse, bet ir jų šeimos atžalyne. Pirmieji mūsų—Medicina

sų užjūrio broliai ir sesės lietuviai sulaukė nepriklausomos ir laisvos mūsų tėvynės, o mes, antrieji, antrojo pasaulinio karo išeiviai ar sulauksime mūsų valstybės prisikėlimo? Leiskim tarti žodį Nobelio premijos laureatui, didžiajam kovotojui už tautų laisvę ir raudonojo komunizmo laidotuvių pranašui, Aleksandriui Solženicinui: "Nubraukite dulkes nuo savo laikrodžių, jie vėlinasi. Atitraukite taip pamėgtas užuolaidas. Jūs, tur būt, neįsivaizduojate, kad už jų jaušta rytas".

Baigsiu poeto Balio Sruogos žodžiais: "Žmonėms į širdį viltį sėt, kartot kaip maldą, vardą Lietuvos"...

Lietuvos, mūsų tėvynės, prisikėlimui mes šventai tikime.

Dr. Gediminas Balukas
PLGS-ALGS pirmininkas

Dail. Vanda ir dr. Gediminas Balukai valse sukuryje.

Nuotr. V. Noreikos

Dar dėl PLGS Centro Valdybos veiklos

Šiuo metu yra sunku surasti duris, kurias pravėrus būtų galima šaukti pavergtos Lietuvos reikalui. Kartais lengviau durys atsidaro, jeigu į jas beldžiamasi profesinių draugijų vardu.

PLG S-ga apima laisvo pasaulio gydytojus ir nėra kito klausimo, kad ji yra grynai profesinė organizacija. Su lietuviais gydytojais yra skaitomasi visuose kraštuose. Tą padėti reiktų labiau išnaudoti, primenant Lietuvos bylą pasauliui.

Paskutinis PLGS suvažiavimas įpareigojo Valdybą veikti ir vadinamoj laisvinimo srityje. Tai vykdydama, Valdyba parašė laišką 1973 m. rugpiūčio 24 d. United Nations, Division of Human Rights dr. Rudaičio ir kitų suimtų ir vaistais kankinamų lietuvių reikalui. Rugsėjo 27 d. Valdyba gavo atsakymą iš UN, kad jų raštas gavo eigą. O toliau, skaitydami apie Sąjungos veiklą, nieko tuo klausimu negirdime.

Gerą pavyzdį davė dr. Paprocko valdyba, kuri pavergtos Lietuvos reikalui veikė ne tik specialius ženklus išleisdama, bet pasiekdama net mėnulį. Dr. Rudaitis ir suimtieji studentai dar tebekankinami Solikansk stovykloje, Permės srityje. Pasaulyje negirdėta, kad leukemija sergantį gydytoją galėtų taip kankinti už prasimanytą "pogrindžio" veiklą. Tas galima tik sovietuose. PLGS Valdyba turėtų vadovauti akcijai prieš sovietų nusizengimus žmogaus teisėms, kankinimą nekaltų žmonių psichiatrinėse ligoninėse ir tam reikalui vaistų naudojimą.

Reikalinga paruošti atitinkamo turinio memorandumus dėl sąžinės laisvės varžymo sovietų okupuotoje Lietuvoje. Tam medžiagos gausu LKB Kronikoje ir kitur. Tokį memorandumą vėl reiktų įteikti UN Commission on Human rights, New Yorke. Taipogi panašiai kreiptis į International Commission of Jurists, Geneve, Switzerland; International League for the Rights of Man ir Pax Romana. Šios organizacijos dalyvauja UN darbuose, yra UN padaliniai ar turi patariamąjį balsą.

Tai tik viena sritis, kur galima įsitraukti į kovą prieš sovietinį žmogaus teisių tremimą. Yra ir daugiau sričių, kur kontakte su universitetais, mokslinėm draugijom ir pavieniais mokslininkais galime plačia burna šaukti Lietuvos reikalui. Dr. Rudaitis yra vie-

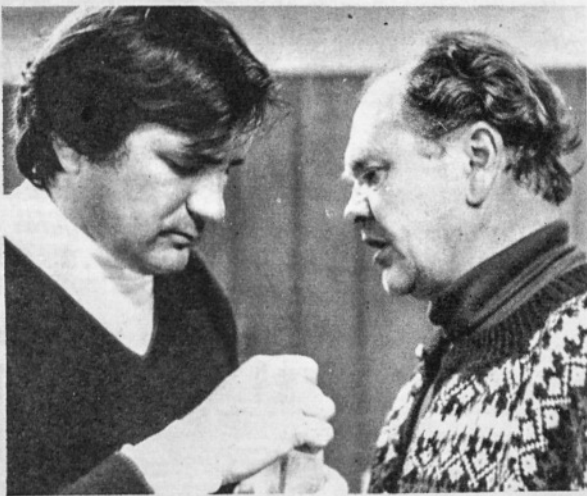
nas labiau žinomas kankinys. Tačiau kuriose stovyklose yra šimtai ir tūkstančiai kitų kankinamų lietuvių? Esame susibūrę į PLGS ne vien dėl nario mokesčio ir grynai profesinių reikalų, kuriuos galime tvarkyti ir bendrose šio ar kito krašto organizacijose. Padarykime tai, kad būtume verti lietuvių gydytojų draugijos nario vardo. Vadovaujanti iniciatyva turėtų ateiti iš valdybų.

Dr. Kazys Ambrozaitis

AMERIKOS IR KANADOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ ŽIEMOS KONFERENCIJA

Po pernai pavykusios žiemos konferencijos šiemet dar daugiau atsirado entuziazmo, ir lietuviai gydytojai organizavosi išvykai į Kolorado kalnus jau vieni.

Ir šiemet PLGS valdyba žiemos konferenciją pavedė organizuoti dr. Mindaugui Vygantui, kuris uždavinį puikiai atliko. Oficialiai buvo vadinamas LAMA Žiemos Suvažiavimas, kuris įvyko Vail, Colorado 1975

Vadų pasitarimas: dr. M. Vygantas ir dr. G. Balukas
Nuotr. dr. F. Karūno

m. vasario 23-28 d. Dauguma jau suvažiavo vasario 22 d. Oras pasitaikė labai geras, o sniegas dar geresnis. Patalpos Lodge at Vail buvo labai patogios, gondolos ir keltuvai kėlė entuziastingus slidinėtojus tiesiai iš viešbučio. Turtingas ir svečiams prisitaikęs Vail miestelis siūlė daug gerų restoranų, krautuvių ir kitų pramogų. Visi galėjo rasti užsiėmimo ir poilsio būdų.

LAMA konferencija buvo iš anksto paskelbta ir AMA Journal, todėl užsiregist-

Medicina Nr. 1 (49), 1975

Į kalnus

Nuotr. dr. G. Baluko

ruoti atvyko ir ne lietuviškai kalbančių gydytojų iš Australijos ir kitų kraštų. Šiaip dauguma gydytojų atvyko iš Illinois, Ohio, Michigan, Kanados, Indiana ir kitur. Keletas šeimų dalyvavo ir ne gydytojų, kurie anksčiau vykdavo su Čikagos Lietuvių Ski klubu. Viso dalyvavo apie 150 asmenų.

Mokslinė programa

Paskaitos vyko kasdien, dvi iš ryto ir dvi ar trys vakare. Paskaitos buvo iš įvairių sričių, daugumoje pritaikytos bendrai praktikai. Dauguma paskaitų vyko lietuvių kalba, keleta buvo ir anglų. Iš paskaitų paminėtinos: A. Paulius — slidinėtojų susižeidimai; F. Kaunas — pastabos dėl praktikos; A. Butkus — Hyperlipemijos laboratorinė diagnozė; M. Vygantas — akių ir odos pasikeitimai Hyperlipemijoje; V. Klaiza — 10 metų patyrimas vienoj organizuotoj sveikatos priežiūroj; A. Liaugminas — daugiabūdis alkoholio gydymas; V. Majauskas — "Užkerėta akis"; J. Peckus — diagnozė ir gydymas apsinuodijimo vaistais; G. Žukauskas — hipnozė medicinoje; G. Balukas — gimdymo kontrolės metodai; S. Peckus — paskutiniai aukšto kraujo spaudimo metodai; D. Giedraitis ir K. Ambrozaitis — skrandžio ir žarnų alergijos; E. Lenkauskas — šių dienų indikacijos tonsilektomijai.

Anglų kalba skaitė: E. McEnery — vaikų pilvo auglių diferencialinė diagnozė; H. Khasei — plaučių komplikacijos laike šoko; L. Haydary — vaginalinio kraujavimo diferencialinė diagnozė; A. Kurkulis — šerų biržos kritimas; E. Garbutt ir A. Keželis — legaliniai ligo informuoto sutikimo aspektai.

Atskirai paminėtinos kultūrinės paskaitos: L. Mockūnas — lietuvių literatūros kritika ir K. Keblys — Julius Kaupas kaip gydytojas ir rašytojas.

Buvo gerai paruoštų paskaitų, kaip dr. Butkaus, dr. Peckaus, dr. Liaugmino, dr. McEnery, dr. Vyganto ir kt. Populiariausia paskaita buvo dr. Majausko psichologiniais ir psichiatriniais motyvais su gausiais duomenimis. Daug kreditų tenka dr. Vygantui už įvedimą kultūrinių paskaitų, nes panašiai lietuvių gydytojų suvažiavime jos tinka. Sveikintina ir advokatao Keželio paskaita apie teises problemas, tik gaila, kad ji buvo ne lietuvių kalba, nes gydytojus domintų lietuviška teisinė terminologija. Paskaitų apie šerūs ateityje galėtų nebūti, bet pageidautina paskaitų apie gydytojų įsikorporavimą ir gydytojo praktikos finansinį tvarkymą.

Pramogos

Be puikaus slidinėjimo, kuris, greičiausia, neturi sau lygaus kitose panašiose vietovėse, vakarai buvo užimti kitomis pramogomis.

Iš kalnų

Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

mis. Pirmadienio vakare įvyko susipažinimo pobūvis, į kurį konferencijos dalyviai atsilankė su šeimomis. Didelis laimėjimas visai konferencijai buvo trečiadienio vakare įvykęs lietuviško jaunimo koncertas, kurį "parūpino" dr. A. Paulius, savo lėšomis atvežęs didelį būrį lietuvių studentų iš Čikagos su muziku Faustu Strolia, to studentų ansamblio vadovu. Jaunimas išpildė visą eilę originaliai paruoštų dainų ir sušoko keletą lietuviškų liaudies šokių. Jiems akordeonu pritarė pats F. Strolia. Po to sekė pasilinksminimas. Susirinko pilna salė žiūrovų. Tai pagirtinos ir įvertintinos dr. A. Pauliaus pastangos duoti progos jaunimui pabendrauti su "senimu" ir jiems pasireikšti.

Dr. A. Paulius ir muz. F. Strolia gerai jaučiasi su jaunimu. Nuotr. dr. F. Kauno

Penktadienio vakare įvyko atsisveikinimo vakaras, kur vėl F. Strolios jaunimo ansamblis turėjo progos pasireikšti. Ponios Vygantienė ir Karkienė įteikė visą eilę "medalių" pasižymėjusiems. Buvo pasiškota ir iki vėlumos lietuviškai padainuota.

Paskutinę dieną daugelis dalyvavo slidinėjimo varžybose, kurias organizavo A. Pupius. Visa eilė (dr. Kaunas ir sūnus, dr. Giedraitis ir kt.) laimėjo bronzos medalius. Slidinėjimo mokykloje buvo populiarus lietuvis instruktorius Kasparaitis, kurio pastangomis prie Ski mokyklos, šalia kitų kraštų vėliavų, plevėsavo ir Lietuvos trispalvė. Kitais vakarais dažnai girdėjosi Vail gatvėse graži lietuviška daina, grįžtančių konferencijos dalyvių iš "Mėlynos karvutės" ir kitų vietų, dažnai turistų sustabdomų ir prašomų daugiau padainuoti...

Vertinant paskutines dvi LAMA žiemos

Ponios Karkienė ir Vygantienė surado iš tolimo Quebeco atskubėjusiam dr. Pavilaniui atitinkamą kelionės palydovę...

Nuotr. dr. F. Kauno

konferencijas, tenka pripažinti, kad jos gerai pavyko tiek organizaciniu, tiek mokslinės programos, tiek lietuvišku požiūriu. Paskutinė konferencija įrodė, kad turime pakankamą suinteresuotų gydytojų skaičių, jog galime vieni, be kitų organizacijų pagalbos, ir ateityje drąsiai ruošti panašias konferencijas. Patiems ruošiant, yra galimybių suorganizuoti ir stiprią mokslinę programą, tinkančią AMA kreditams gauti. Nereiktų, žinoma, atsisakyti priimti ir kitus lietuvius, ne gydytojus, kas sustiprintų lietuvišką kultūrinę programą. Naujai PLGS Valdybai linkėtina ir toliau sėkmingai organizuoti žiemos konferencijas, kurios jau virto tradicija.

Dr. K. Ambrozaitis

ILLINOIS LGD VEIKLA

Illinois Liet. Gydytojų draugijos susirinkimas įvyko 1975 m. sausio 18 d. Lietuvių Tautiniuose namuose.

Susirinkimą pravedė draugijos pirmininkas dr. Algis Paulius. Dr. Rimvydas Sidrys skaitė tikrai įdomią paskaitą "Lietuvos mediciniška literatūra". Paskaita buvo pailiustruota lietuviška mediciniška terminologija (naujadarais), politinių dogmų citatomis (iki

Dr. R. Sidrys skaito paskaitą Ill. Liet. Gyd. d-jos susirinkime apie sovietinę lietuvių medicinos terminologiją.

absurdo). Susirinkimo metu buvo ok. Lietuvoj išleistų mediciniškų knygų paroda (dr. Sidrio). Toje pat salėje buvo išstatyti ir dr. R. Povilaičio gintaro ir metalo gražūs meno išdirbiniai. Gausus gydytojų ir žmonių susirinkimas buvo nustebintas Simo Kudirkos

Valdžia kalba (dr. A. Paulius, Ill. LGD pirmininkas), o dr. K. Aglinskis ir dr. V. Šaulys klauso.

Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

*Detalės iš Illinois LGD susirinkimo
Nuotr. dr. K. Ambrozaičio*

apsilankymu. Jis plačiau kalbėjo apie "gydymą" Sibiro koncentracijos stovyklose, kur dar daug tūkstančių lietuvių ir šiandien tebenėčia ir tebemiršta nežinodami už ką.

Susirinkimas buvo tikrai įvairus ir įdomus.

Illinois Liet. Gyd. draugija, pasikviesdama keletą kitų organizacijų, suruošė 1975 m. vasario 8 d. užgavėnių kaukių balių. Tam tikslui buvo užimtos visos Jaunimo centro

patalpos. Atskiros organizacijos bei vienetai turėjo savo užėigas, kur "biznis ėjo pilnu tempu". Ypač didelį entuziazmą rodė jaunimas. Grojo net keli orkestrai. Buvo įvairių kaukių (geriausios buvo premijuotos) ir puiki nuotaika. Bendram parengimo komitetui vadovavo Illinois LGD pirmininkas dr. Algis Paulius. Po pasisekusio bandymo užsiangažuota ir kitais metais ką nors panašaus daryti.

Medicina Nr. 1 (49), 1975

*Detalės iš Illinois LGD susirinkimo
Nuotr. dr. K. Ambrozaičio*

*Lietuvių Fondo kai kurie didieji darbuotojai daktarai (iš k. į d.): A. Razma, K. Ambrozaitis,
J. Valaitis, G. Balukas,*

Medicina Nr. 1 (49), 1975

8-TOJO PLGS SUVAŽIAVIMO PROTOKOLAS

Dr. V. Paprockas, buvęs PLGS Centro Valdybos pirmininkas, "Medicinos" redaktoriui rašo (1975 m. kovo 30 d.): "Siunčiu Tamstai "atgaivintą" 8-jo PLGS ir ALGS suvažiavimo protokolą (nuorašą). Tekstas paremtas magnetofono juostelės užrašais ir autentiškais C. V. narių pareiškimais. Malonkite jį atspausdinti artimiausiame "Medicinos" žurnale".

VIII-jo Pasaulio Lietuvių Gydytojų sąjungos ir Amerikos Lietuvių Gydytojų sąjungos suvažiavimo, įvykusio 1971 metais rugsėjo mėn. 4-5 dienomis, The Pierre viešbučio patalpose, Fifth Avenue (61-st Street, New York, N.Y., 10021),

PROTOKOLAS

Pirmoji diena

10-12 valandą vyko atstovų ir svečių registracija bei C.V. nuveiktų darbų, pavaizduotų nuotraukomis ir braižiniais, apžiūrėjimas. Pirmasis posėdis pradėtas 12:30 valandą, kurį atidarė dr. Vytautas Avizonis, New Yorko Lietuvių Gydytojų draugijos pirmininkas, šio suvažiavimo rengimo šeimininkas, ir vadovavimą perdavė PLGS bei ALGS pirmininkui dr. Vaclovui Paprockui.

Sąjungos pirmininkas pasveikino svečius ir suvažiavimo dalyvius. Į prezidiumą pakvietė dr. Vytautą Avizonį, dr. Bronių Radzivaną, dr. Domą Jasaitį, dr. Benediktą Jankauską, dr. Leonildą Giedraitienę, dr. Kristupą Gudaitį. Taip pat pirmosios dienos prelegentus dr. Balį Matulionį ir dr. Ramūną Kondratą. C.V. pirmininkas paprašė dr. D. Jasaitį vadovauti šios dienos posėdžiui.

Dr. D. Jasaitis, padėkojęs už jam pareikštą pasitikėjimą, paprašė dr. V. Avizonį, kaip šio suvažiavimo šeimininką, tarti žodį. Dr. V. Avizonis kvietė suvažiavimo dalyvius ir svečius gerai jaustis, dalyvauti visose programos dalyse, k. a. paskaitose, koncerte ir kituose parengimuose.

Sugiedojus Amerikos ir Lietuvos himnus, prezidiumo pirmininkas pakvietė dr. V. Paprocką tarti įžanginį žodį. Jis paprašė nukankintų, žuvusių ir mirusių kolegų atminimą pagerbti atsistojimu ir susikaupimu. Ragino kreipti ypatingą dėmesį į pavergtos Lietuvos kančias ir ruso-okupanto sauvaliavimus bei Kremliaus išnau-

dojamą lietuvių gydytoją (kalba spausdinama atskirai "Medicinos" žurnale). Po to PLGS ir ALGS sekretorius dr. Bronius Radzivanas pranešė, kad ši suvažiavimą pasveikino: Lietuvos Diplomatinijos šefas — p. St. Lozoraitis iš Romos, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas — dr. A. Gerutis, pasiuntinybės atstovas Washingtone p. J. Kajeckas, Lietuvos Generalinis konsulas New Yorke p. A. Simutis, L. generalinis konsulas Los Angeles — dr. J. Bielskus, L. generalinis konsulas Kanadoje p. J. Žmuidzinas, L. atstovas Pietų Amerikai p. A. Grišonas, VLIK'o atstovas p. J. Audėnas, PLB vardu — dr. H. Brazaitis, ALTO's vardu — dr. J. Valaitis, Laisvės Komiteto vardu — p. N. Sidzikauskas, BALF'o vardu — dr. B. Matulionis, L. Enciklopedijos vardu — p. J. Kapočius, Lietuvos Pasiuntinybės Washingtono patarėjas — dr. S. Bačkis su ponija, Lietuvių Fondo vardu — dr. K. Ambrozaitis, L. Katalikų Mokslo Akademijos vardu — kun. A. Liuima, SJ, iš Romos, Kanados LB vardu — p. St. Čepas, Ateitininkų medikų korp! "Gaja" vardu — dr. J. Starkus, Liet. Gydytojų Korp! "Fraternitas Lithuanica", L. Šaulių S-gos Centro valdybos vardu — p. V. Tamošiūnas, Pasaulio liet. Kat. Moterų organizacijų vardu — p. A. Šlepetytė-Janačienė, Pasaulio liet. Inžinierių ir Architektų Sąjungos vardu — p. J. Danys, Tėvų Pranciškonų ir Pasaulio Liet. Rašytojų S-gos vardu — kun. L. Andriekus, OFM, Nekalto Prásidėjimo Seserų vienuolyno, Putnam, Conn., vardu — sesuo Aloyza, sveikina ir prašo priimti į sąjungą neseniai Vakarų Vokietijoje įsisteigęs liet. gydytojų skyrius — dr. V. Bylaitis, Liet. Profesorų dr-jos vardu — dr. K. Gudaitis, ir dar apie 50 sveikinimų, kurie gauti iš atskirų asmenų bei gydytojų ir kurie dėl laiko stokos neišvardinami.

Dr. B. Radzivanas pranešė PLGS ir ALGS centro valdybos nutarimą, kad į garbės narius yra pakelti: dr. Jonas Bachulis ir Dr. Aldona Šliupaitė. Be to, Dr. Milda Budrienė apdovanota už sėkmingą "Lietuvių Gydytojų Biuletėnio" redagavimą 1961-1971 dešimtmetį specialia atžymėjimo lenta su atitinkamu įrašu. Dovaną įteikė naujasis "Medicinos" redaktoriaus Dr. H. Armonas. Ta proga abu redaktoriai pasikeitė atitinkamom kalbom. Buvo padėkota p. I. Makštutienei ir kitiems prisidėjusiems prie Liet. gydytojų biuletėnio redagavimo.

Be to, dr. B. Radzivanas pranešė, kad ši

vakarą The Pierre viešbučio didžioje salėje (Grand Ballroom) ruošiamas banketas. Koncertuos pianistė J. Rajauskaitė-Petrauskienė. Kvietė visus atsilankyti (dalyvavo 140 asmenų). Taip pat pranešė, kad ryt 10 val. ryto Dominikonų bažnyčioje Korp! "Gaja" iniciatyva bus pamaldos už mirusius ir Sibire nukankintus lietuvius gydytojus. Pamaldas laikys ir pamokslą pasakys kun. Baltakis, OFM, o solo giedos p. L. Juodytė-Mathews.

Sekė Dr. B. Radzivano pranešimas apie suvažiavimo komisijų sudarymą. Pakviesti į:

Nominacijų komisija: Dr. V. Damijonaitis, — New York, Dr. K. Gudaitis — Illinois, Dr. A. Užupienė-Lukienė — Kanda, Dr. V. Majauskas — Michigan, Dr. B. Matulionis — New England, Dr. A. Milius — Illinois, Dr. J. Skrinska — Ohio.

Rezoliucijų komisija: Dr. K. Ambrozaitis — Ill., Dr. J. Yčas — Kanada, Dr. J. Kriaučiūnas — Ohio, Dr. B. Radzivas — New York, Dr. J. Valaitis — Ill.

Mandatų komisija: Dr. H. Brazaitis — Ohio, Dr. Marija Žemaitienė — New York ir Dr. P. Vytė — Kanada.

Dr. D. Jasaitis dėkoja už informacijas ir kviečia Dr. B. Matulionį skaityti savo pranešimą: "Lietuvos gydytojo vaidmuo kovoje už savąją kultūrą ir laisvę" (pranešimas spausdinamas "Medicinoje"). Po to sekė referatas jaunosios kartos atstovo, gimusio Vokietijoje, medicinos istoriko Dr. Ramūno Kondrato: "Keli broūžai iš Vilniaus Medicinos Draugijos vystymosi Lietuvoje 19-me amžiuje". Pranešimas skaitytas labai gražia lietuvių kalba. Po pranešimo ilgi klausytojų plojimai.

Daroma trumpa pertrauka, kurios metu padaryta bendra dalyvių nuotrauka.

— — —

Po pertraukos — 15 valandą — pradėtas pirmasis organizacinis darbo posėdis, kurį pradėjo PLGS ir ALGS pirmininkas Dr. V. Paprockas, siūlydamas šiam suvažiavimui svarstyti 15-kos punktų programą:

1. Posėdžio atidarymas ir sekretoriato bei komisijų sudarymas — jau įvykdyta,

2. Mandatų, nominacijų ir rezoliucijų komisijų sudarymas — jų sąstatai jau anksčiau išvardinti ir pranešti. Kadangi niekas neprieštaravo ir nesiūlė pakeitimų, tai tuo pačiu jos patvirtinamos. Komisijos prašomos pradėti darbą.

3. Mandatų komisijos pranešimas,
4. Pereito suvažiavimo protokolo tvirtinimas,
5. PLGS ir ALGS centro valdybos pranešimai,
6. "Medicinos" žurnalo redakcijos bei administracijos pranešimai,
7. Revizijos Komisijos pranešimas,
8. Diskusijos dėl pranešimų,
9. Draugijų atstovų pranešimai,
10. Lietuvos Medicinos istorijos klausimas,
11. Memorialinės lentos rusų nukankintiems Panevėžyje gydytojams įamžinti klausimas,
12. Naujosios PLGS ir ALGS Centro Valdybos, Revizijos Komisijos ir Garbės Teismo rinkimai,
13. Sekančio suvažiavimo vietos ir laiko parinkimas,
14. Klausimai ir sumanymai bei einamieji reikalai,
15. Suvažiavimo uždarymas.

Kadangi niekas dėl čia pasiūlytos dienotvarkės neprieštaravo, tai ji laikoma priimta.

Pirmieji trys dienotvarkės punktai jau įvykdyti, todėl prieita tiesiai prie buvusio suvažiavimo protokolo skaitymo. Protokolas jau buvo paskelbtas "Medicinoje", todėl daugumos dalyvių pageidavimu patvirtintas jo neskaičius.

Dr. V. Paprockas, PLGS ir ALGS C. V-bos pirmininkas, Valdybos vardu padarė pranešimą apie valdybos nuveiktus darbus. Iš visų užplanuotų darbų nepasisekė įgyvendinti tik du punktus: 1. Nepavyko išleisti Lietuvos medicinos istoriją ir 2. Nesuspėta rasti tinkama vieta memorialinei lentai įmūryti, skirtai įamžinti nukankintus Panevėžyje tris gydytojus.

Tuojuo po Toronte įvykusio suvažiavimo centro valdyba, kontaktavusi prof. J. Puziną, nagrinėjo planus Lietuvos medicinos istorijai išleisti. Buvo išdirbtas smulkus planas, numatyti bendradarbiai. 7-jo PLGS ir ALGS suvažiavimo metu nebuvo nutarta, kuria kalba turėtų būti ši istorija spausdinama. Lygiai buvusioji centro valdyba savo sprendimuose niekur nepasisakė leidinio kalbos klausimu. Todėl dabartinė centro valdyba, pasitarusi su mūsų veiksniais, įskaitant ir prof. J. Puziną, priėjo išvados, kad daugiausia bus patarnauta ir lietuviui-gydytojui ir pavergtai Lietuvai, jeigu šis leidinys bus atspausdintas anglų kalba. Šis centro valdybos sprendimas nepatiko kai kuriems kolegoms, ypa-

tingai buvusiai centro valdybai dr. H. Brazaičiui, dr. D. Degesiui ir dr. E. Lenkauskui. Buvo gauti keli iš jų laiškai, reiškiantieji nepasitenkinimą. Teko darbą sustabdyti iki sekančio suvažiavimo ir laukti jo galutinio tuo klausimu sprendimo.

Savo kadencijos metu centro valdyba štai ką nuveikė:

1. 1970 metais, artėjant vasario 16 dienai, buvo išsiuntinėta laiškų: senatoriams 100 laiškų, kongresmanams — 430 laiškų ir gubernatoriams 50 laiškų, prašant kelti nepriklausomos Lietuvos atstatymo klausimą Jungtinėse Tautose. Kai kurie iš jų parašė gražius atsakymus. Tų laiškų dėka Delevare, Kansas ir Indiana gubernatoriai paskelbė Vasario 16 lietuvių dieną. Padėkos ženklai šioms gubernatoriams nusiųsta per knygą "Lithuania 700 Years".

2. Šiais metais, artėjant vasario 16-jai dienai, buvo nusiųsti laiškai prezidentui Nixonui ir Valstybės Departamento sekretoriui Rogers, prašant, kad jie duotų eigą 416 rezolucijai Jungtinėse Tautose, reikalaujant Pabaltijo valstybėms laisvės.

3. Pasitraukus dr. Mildai Budrienei iš atsakingos Lietuvių Gydytojų Biuletinio redaktorės pareigų ir tuo pačiu metu nei iš šio nei iš to pasitraukus visam redakcijos kolektyvui (kas neįprasta normalioje atsakingo redaktoriaus pasikeitimo eigoje), centro valdyba atsidūrė gana sunkioje padėtyje, nes buvo užklupta visai netikėtai. Dr. H. Armanas išgelbėjo susidariusią padėtį — jisai mielai sutiko redaguoti mūsų oficiozą. Administratore paprašyta ir sutiko būti dantų gydytoja Jadvyga Vytuvienė iš New Yorko. Naujausias redaktorius laišku buvo paprašytas dėti į mūsų oficiozą tik tuos straipsnius, kurie rašyti lietuvių kalba.

4. Išsiuntinėtas leidinys apie pirmąjį lietuvių ir gydytoją New Yorke dr. Aleksandrą Kuršių visom pasaulio enciklopedijom leidyklom su prašymu, kad sekančiose laidose jo vardas būtų paminėtas. Kai kurios iš jų žadėjo teigiamai reaguoti.

5. Pirmiesiems Apollo XI astronautams: Armstrong, Aldrin ir Collins, išlipusiem mėnulyje buvo nusiųsta lietuviška statinaitė su pasemtu iš Zarasų ežero dugno smėliu. Gautas gražus laiškas — padėka su visų trijų astronautų parašais. Šis jų originalus laiškas ir statinaitės nuotrauka su mūsų laiško nuorašu yra

Balzeko muziejuje.

6. Brazinskams — tėvui ir sūnui — patekus į Turkijos teisinius reikalus, buvo nusiųsta centro valdybos vardu telegrama Turkijos prezidentui prašant apsaugoti šiuos du pabėgėlius nuo rusų kalavijo.

7. Kilus Turkijoje choleros epidemijai iš Parke — Davis kompanijos buvo gautos 1728 bonkutės Chloromycino su 27,500 kapsulių (rinkos kaina būtų virš 9,000 dol.). Tuo noreta prisidėti prie Brazinskių gelbėjimo akcijos.

8. 1970 m. lapkričio mėn. 30 d. dr. Martin Abend — televizijoje WNEW kan. 5 komentatorius — buvo kontaktuotas padėkos laišku už tai, kad jis jautriai nupasakojo Simo Kudirkos tragišką įvykį ir paprašytas atsiųsti jo kalbos tekstą. Šio pagarsėjusio komentatoriaus pasisakymas tuo klausimu buvo gautas ir atspausdintas "Medicinoje".

9. CV pirmininko iniciatyva ir lėšomis buvo išleista arti 400,000 spalvotų lipinukų, skelbiančių pasauliui, kad Lietuva tebėra rusų pavergta. Jie viešumai pristatyti, kaip PLGS leidinys.

a. "Argentinos Balso" redaktoriui prašant, buvo išsiųsta į Pietų Ameriką 5,000 ženkliukų, kurie buvo platinami tarp jaunosios kartos lietuvių. Jie lipdė tuos ženkliukus ne tik ant vokų, bet ir ant savo automobilių langų.

b. Vienas žinomas New Yorke restoranas "O. Henry's" (W. 4 St ir 6 Ave kampas) 1971 m. rugsėjo mėn. 19 d. buvo paskyręs tą dieną Lietuvai pagerbti šūkiu "Salute to Lithuania". Sališ buvo dekoruotos lietuviškais motyvais ir kiekvienas svečias gaudavo kortelę ant kurios buvo užklijuotas šis lipinukas.

c. Simo Kudirkos tragedija 1970 metais sujaudino visą vakarų pasaulį. Los Angeles, Calif. demonstracijų metu lietuviai dalino kitataučiams mūsų išleistus ženkliukus.

10. Šiame suvažiavime pakviesti skaityti paskaitas jaunosios kartos lietuviai mokslininkai. Paskaitos skaitomos gryna lietuvių kalba — be amerikoniško žargono.

11. Į mūsų sąjungą įsirašė naujas skyrius — Lietuvių Gydytojų Klubas Vakarų Vokietijoje (nuopelnas dr. V. Bylaičio).

12. Prieš suvažiavimą padaryti keturi pasikalbėjimai. Su:

a. "Laisvės Žiburio" radijo vadovu,

b. "Voice of America",

c. "Darbininko" atstovu,

d. "Draugo" specialiu korespondentu.

13. Spaudoje buvo ginamas lietuvių gydytojo vardas, palaikyti ryšiai su kitomis ir kitų kraštų mediciniškomis organizacijomis, nepraleista proga pareikšti kolegai C. V. vardu užuojauta nelaimėi ištikus arba pasveikinti jį sukakties proga.

14. Bandyta išsiaiškinti mokslinių knygų siuntimo galimybes į pavergtą Lietuvą.

Pirmininko pranešimą papildė dr. Br. Radzivanas, C. V. sekretorius, kuris kartu ėjo taip pat kasininko pareigas. Visų pirma jis pranešė, kad šis suvažiavimas įregistruotas American Medical ass'n sąrašuose ir paminėtas JAMA žurnale, kas įgalina dalyvius nurašyti išlaidas nuo Income Tax. Paremta 50 dol. auka Batuno surengta demonstracija prie Jungtinių Tautų ryšium su Molotovo-Ribentropo pakto sukakties proga. Išsiuntinėti laišakai visiems sąjungos nariams, prašant paremti Tėvų Pranciškonų statybą New Yorke. Pavesta dr. V. Avižoniui susirišti su vyskupu V. Brizgiu dėl jam žinimo trijų nukankintų kolegų Panevėžyje Washingtono Šiluvos koplyčioje arba kankinių koplyčioje Romoje. Mūsų tautiečiams Brazinskams — tėvui ir sūnui — patekus į Turkijos teisinius reikalus, nedelsiant buvo nusiųsta telegrama Turkijos prezidentui prašant, kad jie nebūtų gražinti rusams.

Pasikeitus "Medicinos" redaktoriams, dr. H. Armanas paprašytas į žurnalą spausdinti tik straipsnius, rašytus lietuvių kalba. Be to, atkreiptas jo dėmesys, kad Centro Valdyba netoleruos jo nusistatymą dabartinę pavergtos Lietuvos padėtį nevadinti tikroju — okupuotos Lietuvos vardu.

Buvo paraginti du kartus visi PLGS nariai apmokėti nario mokesčių ir taip pat žurnalo prenumeratą. Nusiųsti sveikinimai JAV LB Centro Valdybos surengtam mokslininkų suvažiavimui Čikagoje. Pasveikinta ateitininkų medikų korporacija "Gaja" jos 40 metų jubiliejaus proga. Taip pat pasveikintas Inžinierių ir Architektų Sąjungos suvažiavimas Kanadoje, genocido parodos komisija Čikagoje, Vakarų Vokietijos lietuvių gydytojų suvažiavimas, dr. Jurgis Prialgauskas jo 80-ties metų proga. Nuoširdžiai pasveikinta buvusioji lietuvių Gydytojų Biuletenio redaktorė dr. Milda Budrienė, kuri per 10 metų taip sėkmingai redagavo biuletinį. Taip pat pasveikinta buvusioji administratorė p. Irena Makštutienė. Dr. Budrienei nutarta įteikti dovaną — žalvarinę lentą su įrašytu adresu. Dovana įteikiama suvažiavimo metu.

Centro Valdyba dvejų metų laikotarpyje vedė platų susirašinėjimą su draugijų valdybomis, su biuletenio redaktore, administratore, su atskirais kolegos gydytojais su kitomis organizacijomis bei atskirais asmenimis. Viso išsiųsta 140 laiškų. Organizaciniais bei kitais klausimais gauta 149 laišakai.

Artėjant VIII-jam PLGS ir ALGS suvažiavimui buvo ieškomi paskaitininkai, nustatoma programa, raginamas rengimo komitetas sparčiau veikti, atliekami kai kurie suvažiavimo parengiamieji darbai. Paskutiniuose dvejuose posėdžiuose nutarta pakelti į sąjungos garbės narius dr. Aldoną Šliupaitę ir dr. Joną Bačiulį, kuris nuo 1966 metų skiria stipendiją lietuviui, studijuojančiam Bowdoin College, Brunswick, Mainė.

Ta pačia proga dr. Br. Radzivanas pranešė, kad kasą perėmęs su 831.40 dol., o dabar joje yra 1,617.51 dol, iš kurios sumos reikės išmokėti "Mediciniai" 60 dol.

Dr. Avižonis pranešimo nedarė, kadangi pirmųjų dviejų centro valdybos narių buvo viskas pasakyta.

Dr. Armanas, "Medicinos" redaktorius, atsiprašė už pirmojo numerio netobulumus, nes skubėjęs išleisti prieš suvažiavimą. Dėkojo jam talkinusiems ir painformavo, kad tam tikras "Medicinos" egzempliorių skaičius gal pasieks ir Lietuvą. Kvietė visus bendradarbiauti.

Revizijos komisijos vardu, kurią sudarė dr. I. Giedrikenė, dr. St. Petrauskas ir dr. J. Jankauskas, pranešimą padarė dr. J. Jankauskas. Jis pareiškė, kad padarius reviziją kasa rasta tvarkoje.

Prieš pradėdant diskusijas dėl pranešimų, dr. V. Paprockas paprašė kiekvieną tuo klausimu kalbėti tik po dvi minutes laiko taupymo sumetimais. Dalyviai pritarė.

Diskusijose dalyvavo dr. H. Brazaitis, dr. K. Gudaitis, dr. V. Avižonis, dr. A. Užupienė-Lukienė, dr. V. Radzivanas. Pagrindinė diskusijų tema buvo Lietuvos Medicinos Istorijos klausimas. Paaikškėjo, kad dr. J. Puzinas atsisakė redaguoti šį leidinį angliškai, todėl esąs pakviestas tam tikslui kitas redaktorius — dr. Z. Danilevičius.

Dr. V. Paprockas pirmosios dienos posėdį užbaigė 17 valandą. Suvažiavime dalyvavo 60 su viršum atstovų ir apie tiek pat svečių.

Antroji diena

Sekančios dienos posėdį, t. y. 1971 m. rugsėjo mėn. 5 d. pradėjo dr. V. Paprockas, pakviestas pirmininkauti dr. B. Jankauską, o sekreto-

riauti tuos pačius — dr. L. Giedraitienę ir dr. K. Gudaitį.

Išklausti šie moksliniai pranešimai:

1. dr. Edvardas Kaminskas — Harvardo universiteto profesorius — skaitė tema: “Lastelių auginimo reguliavimas”.

2. Vet. dr. Petras Radvila-Bern, Šveicarija — “Tetano profilkasė pas žmones ir gyvulius po sužeidimo”.

3. dr. Rimgaudas Nemickas — Loyola u-tas, Maywood, Ill. — “Mayokardo revascularizacija”.

4. dr. Irena Giedrikenė — So. Orange, N. J. — “Dešimties metų phenylketonurijos apžvalga New Jersey valstijoje”.

5. dr. Vytautas Damijonaitis — Poughkeepsie, N. Y. — “Psichiatrijos evoliucija JAV po antrojo pasaulinio karo”.

Dr. B. Jankauskas pristatydamas prelegentus supažindino auditoriją su jų biografija, vadovavo paklausimams — atsakymams ir kiekvienam iš jų padėjo už pranešimą.

Dr. V. Paprockas padėjo dr. B. Jankauskui už pavyzdinę pirmininkavimą ir paskelbė 15 minučių pertrauką.

— — —

Antrosios dienos antrąjį (organizacinį) posėdį pradėjo dr. V. Paprockas, siūlydamas suvažiavimo dalyviams 10 ir 11 dienotvarkės punktus svarstyti vėliau, o dabar sudaryti vykdomuosius organus. Niekam neprieštaraujant ir nepasisakant kitaip, paprašyta nominacijų komisija padaryti pasiūlymus. Dr. V. Damijonaitis nominacijų komisijos vardu į PLGS ir ALGS centro valdybą pasiūlė šiuos asmenis: pirmininku dr. Ferdinandą Kauną, sekretoriumi-iždininku dr. Vaclovą Šaulį, vicepirmininkais: dr. Gediminą Baluką, dr. Juozą Kriaučiūną ir dr. Aleksą Zotovą; direktoriais dr. Stasį Ankudą, dr. Oną Mironaitę, dr. Vytautą Milerį ir dr. Zigmą Brinkį. Revizijos komisijon: dr. Bronių Radzivaną, dr. Leonildą Giedraitienę ir dr. Vaclovą Tumasonį. Garbės teisman: dr. Vytautą Avižonį, dr. Balį Matulionį ir dr. Henriką Brazaitį. Suvažiavimas pasiūlymą užgyrė ir tuo pačiu aklamacijos keliu visi aukščiau išvardinti kandidatai liko patvirtinti.

Šį dienotvarkės punktą išsprendus, dr. V. Paprockas pakvietė dr. H. Armoną pasisakyti dėl jo redaguojamo “Medicinos” žurnalo. Redaktorius pareiškė, kad numato išleisti žurnalą kas keturius mėnesius, taigi, tris numerius į metus. Formatas bus toks pat, koks yra šiuo metu. Viskas bus spaudinama lietuvių kalba, išskyrus dokumentus, jeigu nebūtų įmanoma išversti. Kalbą

ir stilių taisys poetas Leonardas Žitkevičius. Trečdalis žurnalo tarė moksliniams pranešimams, kiti puslapiai — sąjungos veiklai, kronikai. Dantų gydytojų skyrių tvarkys dr. E. Liatukienė. Bus forumas: klausimai — atsakymai, o skaitytojų poilsiui — gydytojų kelionių aprašymai, kreipiant dėmesį į mediciniškas nuotaikas. Prašo sugestijų ir laukia paklausimų. Diskusijose pasisakė dr. Gudaitis, dr. Paprockas, dr. Ambrozaitis, dr. Yčas, dr. Brazaitis, dr. Užupienė-Lukienė. Buvo siūloma (dr. Lukienė — Kanada), kad žurnalo kaina paliktų 6 doleriai, viską spausdinti lietuviškai ir net dokumentų tekstus greta duodant vertimus į lietuvių kalbą. Medicinos prenumerataūra metams nutarta palikti 10 dol.

Atstovų pranešimus iš skyrių padarė:

Illinois Liet. gydytojų draugija: dr. Milius pranešė, kad turi apie 200 narių. Turėję kasmet po keturius metinius susirinkimus. Mokesčius sumoka apie 130 narių.

Kanados liet. gydytojų draugija: Dr. Užupienė-Lukienė pranešė, kad esą suregistruota apie 50 lietuvių-gydytojų, jų tarpe dominuoja jaunimas, kuris nerodo intereso dalyvauti draugijos veikloje. Susirinkimai daromi du kart į metus, socialinio pobūdžio. Valdyboje yra du nariai, baigę Kanadoje mokslus. Nario mokesį sumoka apie 20 narių.

Michigan liet. gydytojų draugija: Dr. Majauskas pranešė, kad draugija turi 11 narių. Valdyba keičiasi kas 3 metai. Su Centru atsiskaityta. Daugumas narių įsilieję į visuomeninę veiklą, įskaitant į Detroito lietuvių namų rėmimą.

Naujosios Anglijos liet. gyd. draugija: Dr. Matulionis pranešė, kad esą septyni nariai, kurie kur nors kuo nors prisidėjo prie lietuviškos veiklos. Paskutinis susirinkimas buvęs tik prieš dvejus metus. Mokesčius C. V. skyrius sumokėjo.

New Yorko liet. gydytojų draugijos: Dr. Avizonis pranešė, kad draugijai priklauso 60 narių iš NY ir NJ apylinkių. Mokesčius sumoka maždaug 46 nariai. Kasmet būna du susirinkimai socialinio pobūdžio. Susirinkimuose dalyvauja 16-20 gydytojų. Finansinė padėtis blogoka, nes norėta šio suvažiavimo dalyvius palepinti, o jų atvyko mažiau negu tikėtasi.

Ohio liet. gydytojų draugija: Dr. Skrinska pranešė, kad aktyvių narių yra 45. Lietuviškais vardais besivadinančių, įskaitant veterinarijos gydytojus, esama apie 60 tautiečių. Ruošiami šeši susirinkimai į metus. Skiriamos kasmet tūkstantinės premijos už pasireiškimą lietuviškame ju-

dėjime. Skatinamas jaunimas skirti panašias premijas.

Pranešimams pasibaigus, diskusijų tuo klausimu nebuvo.

Po to buvo vėl svarstoma Lietuvos medicinos istorijos klausimas. Diskusijose dalyvavo dr. Brazaitis, dr. Paprockas ir kiti. Centro valdybos pirmininkas dr. Paprockas pasiūlė pavesti šį klausimą realizuoti tiems, kurie šį sumanymą iškėlė, — buvusios centro valdybos nariams: dr. Brazaičiui, dr. Degesiui ir dr. Lenkauskui. Suvažiavimas tam visais balsais pritarė. Klausimą, kuria kalba turėtų būti išleista Liet. med. istorija, nutartą pavesti išspręsti naujai PLGS ir ALGS centro valdybai, galutinai išsiaiškinus su skyriais ir išklausančią jų nuomonės.

Rezoliucijų komisijos vardu dr. Radzivanas 32—Medicina

pasiūlė aštuonias rezoliucijas, kurias suvažiavimas priėmė, padaręs kai kuriuos papildymus 3-čiai ir 8-tai rezoliucijai. Rezoliucijos skelbiamos "Medicinoje" atskirai, todėl čia nekartojamos.

Sekančios PLGS ir ALGS suvažiavimo vieta, pasiūlius dr. Kaunui, numatyta Čikagoje, 1973 metais. Tikslų laiką pavesta nustatyti cent-

ro valdybai.

Klausimuose ir sumanymuose dr. Brazaitis iškėlė klausimą pakelti į garbės narius dr. Matulionį. Po trumpų diskusijų nutarta šį pasiūlymą pavesti nuspręsti centro valdybai, nes įstatuose nepasakyta, kad į garbės narius gali būti keliamas asmuo suvažiavimo atstovui pasiūlius, apeinant centro valdybos sprendimą.

Suvažiavimo pabaigoje dr. Paprockas dėkojo centro valdybos nariams už darnų bendradarbiavimą, dėkojo dr. Radzivanienei už raštų paruošimą ir išsiuntinėjimą, visiems suvažiavimo rengimo dalyviams, radijo ir spaudos atstovams bei programos dalyviams. Pasveikino naują centro valdybą ir pažadėjo nuoširdžiai remti jos darbus. Pakvietė tarti žodį naujos centro valdybos pirmininką dr. Kauną. Šisai padėkojo už išreikštą pasitikėjimą, pasižadėdamas dayrti bet kuriuos sprendimus pirma atsiklausęs visų nuomonės ir pasitaręs su kitais centro valdybos nariais. Dėkoja New Yorko lietuviams gydytojams už šaunų paengimą.

Suvažiavimas baigtas 1971 m. rugsėjo mėn. 5 d. 17 val.

Suvažiavimo sekretoriatas:

Dr. Leonilda Giedraitienė

Dr. K. Bobelis (Altos pirm.) su pabaltiečių delegacija pas JAV prezidentą G. Fordą 1975 m. vasario 27 d.

ATŽALYNAS

Skyrių veda **Med. stud. Linas Sidrys**

HUMANISTINIAI MOKSLAI IR MEDICINA

Šie laikai yra sudarę mokslo problematiką kolegijos studentui, kuris susidomi gydymo profesija. Jisai žino, kad sąlygos patekti į medicinos mokyklą yra sunkios. Pavasario metu laikrašty užtinkam pranešimus, kad viena ar kita medicinos mokykla gavo 5,000 prašymų, o priima tik 100 studentų. Kiekvienas studentas išsiunčia po 7-8 prašymus, tik vienas iš keturių aspirantų pakliūna į medicinos suolą. Kiti turi rinktis kitas profesijas.

Tokios žinios sukelia medicinos aspirantui didelį rūpestį. Sužinojęs, kad medicinos mokyklų įvertinimo komisijos didžiausią dėmesį skiria griežtųjų mokslų pažymiams, kolegijos studentas nuo pat pirmų mokslo dienų pradeda rimtai kalti vien gamtos mokslus. "B" pažymys pasidaro nelaimė, nes išimtinai B mokinyms patenka į mediciną. Bendroji chemija, organinė chemija, biologija, fizika, biochemija, fiziologija, genetika, embriologija tai vis dalykai, kurie grasina susikrimitusiam studentui. Studento tinkamumo įvertinimo komiteto žodis prilygsta Paskutinio Teismo paskutiniam žodžiui.

Tie, kurie išsikovojo priėmimą į medicinos mokyklą, dažnai net ir savo mokslo nuostolių nepastebi, bet skubą toliau. Tos vienkartinės progos, kurios buvo apleistos kolegijoje, visgi paliko dideles žaizdas, kurios skausmingai atsivers vėliau.

Kolegijos metai yra sveikų gyvenimo pamatų statybos laikai. Studentas galėtų istoti į šešių metų medicinos kursus tuoj pat baigęs gimnaziją. Tačiau kolegija yra laikas paskirtas paltesniems užsimojimams. Tai yra brangus laikas, atpalaiduotas nuo gyvenimo rūpesčių ir atsakomybių, kad studentas, pasinaudojęs humanistiniais mokslais, galėtų giliau išvelgti į gyvenimą. Kolegijos studento pagrindinė atsakomybė nėra išsikovoti sau vietą medicinos suole, bet surasti save ir savo vietą gyvenime.

Pirmieji humanistai pasižymėjo tuo, kad jie norėjo išryškinti žmogaus natūralią as-

menybę ir apibūdinti jo esmines ypatybes. Jie bandė nustatyti, kas žmogui tikrai būdinga, atskiriant jį nuo gyvulio iš vienos ir nuo antgamtinės būtybės iš kitos pusės. Humanisto pirmas žvilgsnis atkreiptas į žmogų. Tačiau jis nesiriboja vien žmogumi. Regėdamas pasaulį, humanistas svarsto, kaip tas pasaulis veikia žmogų ir kaip žmogus veikia į pasaulį.

Mąstytojui atsiveria viso pasaulio turtiniga tikrovė, visos dalys turi ryšius su visuuma ir su žmogumi. Humanistas per filosofijos, estetikos ir gal religinį poveikį bando šituos ryšius kuo geriau suprasti. Tokiems veiksmams, supratimui, reikalinga nesudrumsto laiko. Humanistai todėl ir įkūrė universitetus. Jie atsitraukė nuo maištingos kasdienybės, kad geriau galėtų įžiūrėti pasaulį ir suprasti tikrovę.

Humanistinio mokslo idealas yra būti gerai išsilavinusiu moksle plačiaja to žodžio prasme, žmogiškume. Studentas praranda šios humanistinės dvasios, jeigu jisai užsidaro bibliotekoje, mokosi vien dėl pažymių, kad peržengtų medicinos mokyklos slenkstį. Gyvendamas universitete, jis tačiau pats atsisako universiteto tikslų ir išsilavinimo progų.

Taigi kolegijos studentas, kuris nebando suprasti "žmogaus" platesne prasme, kuris nesvarsto žmogaus vietos ir paskirties pasaulyje, pasidaro daktaru, bet nematančiu arba ignoruojančiu savo visuomeninės, šeimyninės ar organizacinės atsakomybės. Studentas, besirūpinąs vien savo mokslu, pasidaro daktaru - amatininku. Apleistos ar neišnaudotos galimybės kolegijoje anksčiau ar vėliau atneš savo skausmingas pasekmes, ne tik jam pačiam, bet ir tiems, su kuriais jis turės ryšius.

Aėjo laikas teigti prieš-medicinos ("pre-medical") studentam: "Gydykites save!"; neatsizadėkite humanistinio mokslo idealų!

Med. stud. Linas Sidrys

Medicina Nr. 1 (49), 1975

Dr. Rita Vileišytė (Dr. Viliaus ir Alfredos Vileišių, Chicagoje duktė), gimė 1951 m. Chicagoje. Pirmuosius mokslo žingsnius pradėjo Marquette Parko lietuvių parapijos mokykloj. Baigusi įstojo į Mother Mc. Auley High School, kurią 1969 m. baigė su garbės medaliu. Gavo National Merit ir Illinois State scholarship.

Dr. Rita Vileišytė

Tais pačiais metais buvo priimta į Northwestern Universiteto 6-rių metų medicinos programą, kurią sėkmingai baigė pusmečiu anksčiau. Pasiliko universitete, kad išnaudotų lăisvą iki rezidencijos laiką medicinos žinių pagilininimui.

1974 m. gruodžio mėn. buvo priimta į Honorary Society, Alpha, Omega, Alpha.

Specializuosis vaikų ligose Children's Memorial ligoninėje, Chicagojė.

Dr. Andrius Gaižiūnas (a. a. dr. Ėr. Gaižiūno sūnus) baigia nosies-ausų-gerklės specialybę Chicagoje. Sutuoktuvės su "Dainavos" ansamblio meno vadove Audrone Simonaityte įvyks 1975 m. rugsėjo 6 d. Po to gal persikels į Rockfordą, Ill. privačiai praktikai.

Loreta L. Petersonaitė, dukra Lidjos ir dr. Gustavo Petersonų, priimta į Wayne State universitetą, medicinos mokyklą, Detroitė.

Kastytis Karvelis priimtas į Wayne State universitetą, medicinos mokyklą, Detroitė.

Medicina Nr. 1 (49), 1975

Med. stud. Jonas REINYS (dr. Jono ir Bernadetos Reinių sūnus) studijuojąs mediciną Wuerzburge, Vokietijoje, dalyvavo vokiečių neuroanatomijos ir neuroriadologijos kongrese. Jis skaitė paskaitą apie topografiją ir skirtybes smegenėlių arterijose.

Mikas Valadka, dr. Alekso ir Aldonos Valadkų (Toronto, Canada) sūnus, studijuoja mediciną V. Vokietijoje. Pas jį išvyko žmona Dalia su sūnumi Saulium.

Audrius Plioplys (Chicago, Ill.), jau eina prie medicinos studijų pabaigos.

Vilija ir Lidija Labanauskaitės (dr. Igno ir Stanislavos Labanauskų dukros), studijuoja "pre-medical" Notre Dame universitete.

Linus Sidrys (Chicago, Ill.), parašė laišką Chicagos arkiv. laikraščiui "New World" (1975 m. kovo 14 d.), primindamas "Encyclopedia Britannica" klaidinančias žinias apie Lietuvą.

Linus SIDRYS (šio skyriaus vedėjas) baigė savo kadenciją kaip studentų ateitininkų sąjungos pirmininkas. Jis dažnai parašo puikių straipsnių angliškoj spaudoj apie Lietuvos ir Pabaltijos kraštų okupacijas. Š. m. spalio mėn. "Triumph" žurnale vėl rašo apie siaučiantį terorą. Paliečia tautos pasipriešinimą bei vakariečių abejingumą mūsų tautos tragikai.

Med. stud. Kristina Gedgaudaitė patenkinta galėdama ir ne taip rimtai padiskutuoti per Am. Liet. Kongresą Chicagoje su dr. Mindega Vygantu. Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

PAMINĖJIMAI

PROF. DR. V. TUMĖNIENEI 95 METAI

Nebūtinai reikia būti jos mokiniu, kad žinotum apie ją, kad įvertintum ją, kad nulenktum galvą prieš jos atliktus darbus ir jos senatvę.

Vanda Mingilaitė gimė 1880 m. sausio 8 d. Anykščių valsč. gausioje šeimoje. Jai buvo lemta siekti mokslo, kad vėliau išvartų gilią vagą nepriklausomos Lietuvos medicinos istorijoj. Kaip ir dauguma to laiko inteligentų, taip ir Mingilaitė mokslo žinias

Prof. dr. Vanda Tumėnienė

sėmėsi užsieniuose (Rusijoje, Šveicarijoje, Vokietijoje). Prisirinkusi giliausių žinių tiek rytuos, tiek vakaruose, nešė ją į beatsikuriančią tėvynę. Ji ne tik nešė, kaip bitelė, bet ir pati kūrė ir įgyvendino su didžiausiu įniršimu. 1912 m. ištekėjo už filosofo, poeto, pedagogo Justino Tumėno.

Ji pediatrikos kūrėja Lietuvoje. Jau 1923 m. Lietuvos universiteto vaikų ligų klinikos vyriausia asistentė, lektorė, 1924 m. — docentė ir vaikų katedros ir klinikos vedėja. 1930 m. Vytauto Didžiojo universiteto extraordinarinė profesorė, 1940 m. — ordinarinė profesorė.

1924 m. įsteigė Kaune Valstybinę vaikų ligoninę, o 1933 m. — vaikų džiovos apsaugos ir gydymo ligoninę A. Panemunėje (vėliau pavadinta "Prof. Tumėnienės Vaikų Sanatorija") ir joms vadovavo iki pat okupacijos pradžios.

Be tiesioginio darbo universitete, ji ruošė gydytojams vaikų ligų ir motinos apsaugos kursus, organizavo epideminius punktus, dalyvavo Pieno Lašo. Kūdikių gelbėjimo, kovose su džiova ir veneros ligomis, alkoholizmu ir kitose draugijose. Ji ilgus metus vadovavo aukštąjį mokslą baigusių moterų draugijai. 1937 m. įsteigė Lietuvos vaikų gydytojų draugiją ir jai vadovavo iki okupantai ją uždarė. Daug kartų atstovavo Lietuvai vaikų ligų tarptautiniuose kongresuose. Paruošė daug viešų paskaitų, studijų, straipsnių spaudoje ir knygučių.

Paminėtini jos darbai:

Apie Kruvinąją (1920), Jei nori apsaugoti savo sveikatą (1921), Kova su kūdikių mirtingumu (1923), Rachito patogenezė (1923), Vitaminų mokslas (1923), Kūdikių maitinimas (1923), Normalaus augančio kūdikio maitinimas (1924), Keratomalacija (1926), Alimentarinė toksikozė (1927), Rachitas vitaminų šviesoje (1927), Konservatyvus empyemos gydymas (1928), Chorea minor (1928), Socialinio medicinos personalo paruošimas (1931), Poliomeylitis, simptomatologija ir gydymas (1933), Sergančio vaiko dietetika (1934), Nauji keliai vaikų maitinime (1934), Vasogeninė purpura (1934), Meningokokų meningito atsitikimai, gydymas, prognozė (1934), Diabetes mellitus pas vaikus, jo prognozė ir gydymas (1936), Meningokokkinio meningito epide-

mija Lietuvoje (1937), Pastangos sumažinti vaikų TBC skaičių Lietuvoje (1937), Vaikų tuberkuliozės diagnostika (1937), Umus septinis meningitas (1939), Plaučių abscesas vaikų amžiuje (1940) ir daugelį kitų.

Jau išėjusi į pensiją (be pensijos) išleido knygas "Mano atsiminimai" (1957), "Justinas Tumėnas" (1959) ir "Kūdikis" (1959).

Gal būt kiekvienas Nepriklausomaj Lietuvoj mokslus ėjęs gydytojas yra buvęs jos mokiniu.

Su tremtinių banga ir prof. V. Tumėnienė pasitraukė į vakarus, kad išvengtų Sibiro taigų. Jau sulaukusiai senatvės jos tremties dienos ypač yra sunkios. Kai prieš keletą savaičių teko ją aplankyti kartu su dr. Baluku ir dr. Giedraičiu (įteikė Illinois gydytojų sudėtą kuklią paramą), kažkoks šiurpus jausmas sukrėtė. Senatvė (nors praeities prisiminimuose ir žvali), skurdas, ligos. Klausai, kur artimieji, draugai, mokiniai. Apie tautos kultūrą sprendžiama ne vien iš vaikų mirtingumo žemo procento, bet ir iš aprūpinimo senatvės naštos prislėgtų. Reiktų pagalvoti, kol dar ne per vėlu.

Dr. K. Pemkus

Prof. dr. V. Tumėnienę aplanko gydytojų atstovai. Iš k. į d.: dr. G. Balukas, prof. dr. V. Tumėnienė, dr. K. Pemkus ir dr. D. Giedraitis.

V. D. Universiteto naujosios klinikos Kaune, į kurias turėjo 1940 m. persikelti ir vaikų Medicina Nr. 1 (49), 1975

ligų skyrius. Deja, okupacijos palaužė kūrimosi daigus.

IN MEMORIAM

PLGS nuoširdžiai užjaučia dr. PETRĄ ŽEMAITĮ, jo motinai ok. Lietuvoje mirus.

A. A. DR. KONSTANTINAS VYŠNIAUSKAS

Ohio Lietuvių Gydytojų draugija šiais metais neteko jau antro nario — dr. Konstantino Vyšniausko. Jis mirė š. m. kovo 7 d. pakirstas sunkios vėžio ligos.

Dr. Kostas gimė 1908 m. spalio 25 d. Petrapilyj (dabart. Leningrade). Grįžęs su motina į Lietuvą, čia Kaune sėkmingai baigęs gimnaziją, įstojo į Vytauto Didž. Universiteto Medicinos fakultetą, kurį "cum laude" kartu su manim baigė 1933 m.

Po to specializavosi vidaus, krūtinės lastos, plaučių ir kaulų tuberkuliozės ligose Prancūzijoje ir Šveicarijoje. Nuo 1934 m. Liet. Raud. Kryž. TB Sanatorijoje Aukšt. Panemunėje, kaip gyd. ordinatorius, direktoriaus pavaduotojas ir pagaliau direktorius. Kurį laiką buvo Komainių Sanatorijos direktorium. Šalia to Kaune vertėsi praktika kaip krūtinės lastos ir plaučių ligų specialistas.

1944 m. kartu su šeima atsidūrė Vakarų Vokietijoje Anglų zonoje. Čia suorganizavo Britų Raud. Kryžiaus Ligoninę ir joje dirbo. 1945 m. Liubeko lietuvių komiteto pir-

A. a. dr. Kostas Vyšniauskas

mininkas, o nuo 1945 m. iki 1948 m. Liet. Raud. Kryž. Liubeko skyriaus pirmininkas. 1948-1949 m. Baltijos Gydytojų Sąjungos Scheswig Holsteino provincijos pirmininkas.

1949 m. atvyko į JAV. Čia Sea View Hospital (State Island, N. Y.) dirbo kaip chief resident. 1951 m. persikėlė dirbti į Molly Stark T. B. Hospital, netoli Canton, Ohio. 1958-1967 m. buvo šios ligoninės medic. direktorium. Atsisakęs iš šių sunkių pareigų, persikėlė į Minerva miestelį ir čia vertėsi praktika. Ant Malvern ežero kranto gražioje vietoje pasistatė gyven. namą - rezidenciją. Tuo pačiu metu buvo Aultman Hospital, Cantone medic. gydytojų ir mokomojo štabo narys.

Priklausė Amerikos Gydytojų Draugijai, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai. Buvo Fellow of American College of Chest Physicians Ohio valstijos sekretorium ir 1963 m. pirminku.

Šiame gyvenime kiekvienas žmogus kaip individas yra unikumas, yra nepakartojamas. Toksai be abejo buvo ir dr. Kostas. Paminėsiu bent kelius būdingiausias jo individualius bruožus. Jis buvo gabus mokslui, labai imlus svetimoms kalboms, kurių gerai mokėjo net šešetą. Pašaukimą gydytojo profesijai jis paveldėjo iš savo tėvo irgi gydytojo. Nesitenkino paprasto gydytojo moksli, atkakliai ir kruopščiai gilino studijas ir nepailstamai dirbdamas siekė specialybės ypač tuberkuliozės srityje. Siekė kuo didesnio patyrimo. Skaitė labai daug. Jis ne tik pats mokinosi, bet mokė ir kitus, internus, rezidentus. Yra parašęs visą eilę mokslinių straipsnių (daugiausia TB klausimais) Neprikl. Lietuvos, Vokietijos, Didž. Britanijos ir JAV medicinos žurnaluose. Surinkęs daug medžiagos eilei mokslinių straipsnių, kuri dėl nelauktos mirties greičiausiai niekieno nebus

panaudota. Labai daug laiko skyrė savo pacientams. Tyrė juos labai kruopščiai, stengdamasis išaiškinti tikrą ligos priežastį ir skirti efektingą gydymą. Mielai konsultavo ir patarė savo kolegoms. Tremtyj būdamas, dirbo lietuvių bendruomenėj ir Liet. Raud. Kryžiuoj. Visą savo gyvenimą kietai gynė savąją ir svetimtaučių tarpe Lietuvos ir pavergtųjų tautų laisvę kuo aštriausiai smerkdamas komunistų okupaciją ir teroristinę režimą. Tuo reikalu yra paskelbęs eilę protesto laišku vietos amerikiečių spaudoje.

Velionies gyvenimo kelyje jam daug padėjo jo žmona Zina, kurią vedė 1940 m. Buvo geras ir rūpestingas šeimos tėvas. Žmonos padedamas, gražiai užaugino, išauklėjo ir į mokslus išleido sūnų inž. dr. Konstantiną ir dukrą Ziną. Ypatingai mylėjo savo motiną ir jos netekęs verkė kaip kūdikis.

Taigi dr. Kostas savo gyvenimu ir veikla patsai sau pasistatė nenykstantį paminklą. Esu tikras, kad savųjų ir artimųjų atmintyje Tu išliksi kaip graži, šviesi ir patraukli prošvaistė.

Dr. Jurgis Balčiūnas

A. A. DR. SOFIJA ŠIMOLIŪNIENĖ

(Grigiškaitė)

Gimė 1897 m. gegužės mėn. 26 d. Bugeinių km., Mažeikių apskr. Gimnaziją baigusi Rusijoje, į Lietuvą grįžo 1918 m. ir pradėjo dirbti prez. A. Smetonos kanceliarijoje sek-

A. a. dr. Sofija Šimoliūnienė

Medicina Nr. 1 (49), 1975

retorės, buhalterės ir mašininkės pareigose. Jos tikslas buvo medicina. Baigusi Vytauto Didžiojo universitete medicinos fakultetą, prof. K. Buinevičiaus buvo pakviesta asistente vidaus ligų klinikose. Po to, dirbo ligonių kasų tuberkuliozinio dispenserio vedėja ir pirmosios poliklinikos vedėja. Plaučių ligas gilinosi Paryžiuje. Savo praktikos metu padarė apie 30.000 sėkmingų pneumotoraksų. Dalyvavo mediciniškoj spaudoj ir visuomeniniame gyvenime.

Su tremtinių banga 1944 metais atvyko į Vokietiją. Kemptene vertėsi gydytojos praktika. Čia ji neteko savo gyvenimo palydovo — vyro plk. inž. J. Šimoliūno.

1950 m. atvyko į JAV (Detroitą, vėliau Racine, Wisc.). 1954-1972 m. dirbo Manteno valstybinėj ligoninėj. 1972 m. išėjo į pensiją ir apsigyveno St. Petersburge, Floridoje, savo sesers globoje. Čia gyvendama pasirūpino, kad jos vyro palaikai būtų atgabenti į St. Petersburgą. Iš savo smulkių santaupų rėmė lietuvišką spaudą (dar prieš mirtį paskyrė "Draugui" 1000 dol.). Ligų ir senatvės išsemta mirė 1975 m. vasario 15 d. Floridoje, ten ir palaidota.

K. P.

A. A. DR. TELESFORAS ŠIURKUS

1974 m. lapkričio 5 d. Ok. Lietuvoje mirė Kauno Medicinos instituto chirurgijos katedros vedėjas prof. dr. T. Šiurkus.

Gimęs 1908 m. lapkričio 28 d. Akmenės vals. Mažeikių apskr. VDU baigė 1936 m. Nuo 1944 m. universiteto lektorius Kaune, 1950 — docentas. Nuo 1956 m. Kauno medicinos instituto bendrosios chirurgijos katedros vedėjas.

Parašė 5 knygas ir per 100 straipsnių chirurgijos klausimais.

A. A. PROF. IGNAS KONČIUS

1975 m. vasario 19 d. Putname, Conn. (N.P. Seselių Matulaičio namuose) mirė prof. Ig. Končius. Jis Vytauto Didžiojo universitete fizikos profesorius, Vilniaus universiteto valdytojas, Lietuvos Savitarpinės Pagalbos pirmininkas (vokiečių okupacijos metu), lietuvių kraštotyros pionierius, skautininkas, komunistų kankinys (net šaudytas 1941 m. Červenėje), plačiašakis mokslininkas.

A. a. prof. Ignas Končius

Gydytojams, mediciną studijavusiems Lietuvoje ir klausiusiems jo fizikos paskaitų, a. a. prof. Končius pasiliks kaip gili ir plati asmenybė.

Prof. I. Končius gimė 1886 m. liepos 31 d. Purvaičių k., Žarėnų vals., Telšių apskr. Tėvynės meilės skatinamas, dar studijuodamas Peterburge, pamėgo studijuoti ir rinkti Lietuvos etnografinę medžiagą (skatinamas ir prof. Volterio). Atostogų metu rinko Lietuvos pakelėse ir sodybose esančių kryžių, kopytėlių bei sodybų statistiką, visa fo-

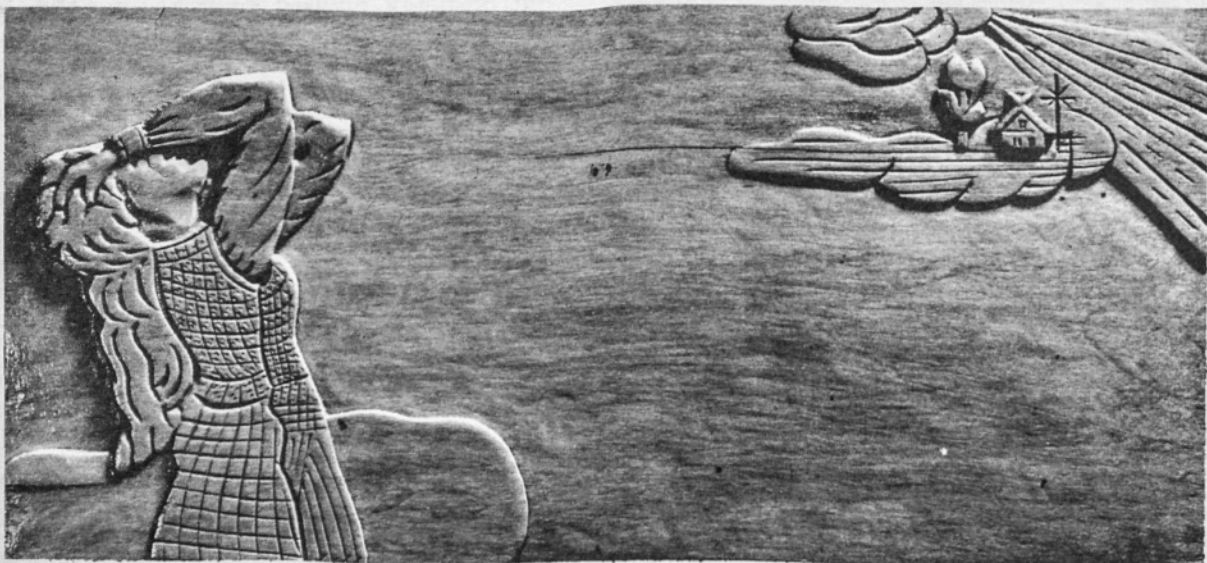
tografavo, kad būtų bent muziejuose. Jis buvo vienas iš Tėviškės muziejaus Kaune sumanytojas ir kūrėjas. Jis mokytojavo Palangos gimnazijoje (kuri I pasaulinio karo metu buvo iškelta į Kaukazą) 1921 m. grįžęs į Lietuvą, pradėjo dirbti Dotnuvos Žemės ūkio technikume fizikos ir meteorologijos mokytoju bei docentu. 1926 m. buvo išrinktas Kauno universiteto Matematikos fakulteto docentu, o 1932 m. ekstraordinariu profesoriumi. 1939-40 m. paskiriamas Vilniaus universiteto valdytoju.

1944 m. pradėjo tremties kelią Vokietijoje, vėliau Amerikoje. Ilgėliau dirbo Tufts universitete fizikos tyrimo laboratorijoje iki išėjo į pensiją. Net tremtyje išleido "Medžio drožiniai gimtajam kraštui prisiminti", "Žemaičių šnekos", "Žemaičių kryžiai ir kopytėlės". Tremtyje išdrožė 500 puikių medžio drožinių.

Jis aktyvus skautas, Akad. skaučių drėvės ir Korp! "Vytis" garbės narys, Akademinės skautų sąjungos pirmininkas, vienas iš Vydūno šalpos fondo steigėjų.

1966 m. sausio mėnesį prof. I. Končius rašė: "Noriu įžengti į Lietuvos fondą nariu sukrapštęs iš senatvės pensijos 100 dolerių, prašau mano norą patenkinti". Remdamas L. F. nuo pat jo pradžios, jo neužmiršo net tada, kai ant jo karsto jau stovėjo jo paties išdrožti palūžę tėvynės kryžiai.

K. Pemkus, M. D.

Prof. I. Končiaus medžio drožinys "Tėvynės ilgesys" (Iš Br. Kviklio archyvo).

A. A. DR. ANDRIUS JONAS BRIDŽIUS

1975 m. sausio 17 d. Clevelando Clinic ligoninėje po sunkios ligos mirė dr. A. J. Bridžius, giliai religingas, taurus patriotas, pasišventęs gydytojas, visuomeninių reikalų rėmėjas ir vargšų šelpėjas. Buvo gimęs 1895 m. gruodžio 20 d. Bačkiškių km, Gižų vls., Vilkaviškio aps. Kilęs iš stambių ūkininkų, gyvenusių ant gražaus ežero kranto. Tėvas — namų galva ir ranka, motina — maldinga namų siela ir širdis, garsėjusi galestingumo darbais ir plačioj apylinkėj vadinama "elgetų motina". Vargašai Bridžių tėvus išgelbėjo ir nuo išvežimo į Sibirą. Iš gausios 12 vaikų šeimos užaugo tik keturi.

A. a. dr. Andrius Bridžius

Pirmąsias skaitymo žinias velionis gavo dar spaudos draudimo metu iš daraktoriaus, būdamas pas savo senelius St. ir B. Galeckus Dabkiškių km., prie Gižų. Ten mažas vaikas pergyveno 1905 metų revoliucijos baisumus. Paskui mažas Andriukas dar mokėsi Bardauskų pradžios mokykloje, įstojo į Marijampolės gimnaziją ir su ja per Vilnių 1915 m. pasiekė Voronežą, kur buvo susispietę apie 1000 lietuvių moksleivių. Apie 400 jų buvo susispietę į ateitininkus, o apie 300 į aušrininkus ir kitas organizacijas. Tarp veikliųjų ateitininkų buvo ir Andrius. Čia jis buvo susirišęs ir su krikščionimis demokratais (jų tarpe buvo įtakingiausias M. Krupavičius). Ir Lietuvoje jis kurį laiką buvo veiklus jų narys, bet studijos ir profesijos darbas užėmė jam visą laiką ir, pasilikdamas visą laiką jų žmogumi, aktyviai nesireiškė. Veiklus ateitininkas buvo visą gyvenimą, ypač stu-

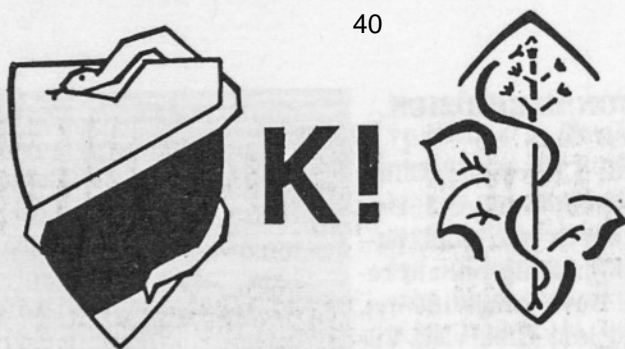
dijų laikais, per atostogas, važinėdamas su paskaitomis, remdamas ateitininkus bei jų spaudą aukomis. Baigęs Voroneže gimnaziją, pradėjo studijuoti Charkove, o iš ten, atsidarius keliui, grįžo į besikuriančią Lietuvą 1918 m. Čia organizuojantis lietuvių kariuomenei, jaunimo susirinkimuose, ypač kaime, skatino jaunos vyrus į savanorius.

Medicinos mokslus Velionis išėjo Berlyne ir kurį laiką buvo Utenos apskrities gydytoju. Čia vedė Molėtų apylinkės pradžios mokyklos mokytoją Eleną Ruzgaitę, veiklią visuomenininkę ir gabią vaidintoją, ypač pasireiškusią išeivijoje Clevelande. Po kelerių darbo metų Velionis nutarė vidaus ligų daktaro specialybę pakeisti į akių gydymą. Grįžo Kaunan to studijuoti ir vėliau dar specializavosi Vienoje. Grįžęs Lietuvon, buvo kviečiamas į V. D. U. oftalmologijos katedros aisstentu, bet pasirinko Panevėžio miesto akių gydytojo vietą. Čia Bridžiams gimė sūnus Romas Andrius, išaugęs veikliu katalikų visuomenininku, daug dirbusiu jaunimo žygio į Romą sąjūdyje ir 10 metų globojusi Clevelando ateitininkus moksleivius, baigusiu biologijos mokslus. Vokietijos tremtyje dr. A. Bridžius ilgiausiai gyveno Bad Rehburge dirbdamas savo specialybės darbą. Iš čia kun. J. Angelaičio iškviestas su šeima atvyko į Clevelandą, kur, su pertraukomis išvykdamas darbo reikalu, išgyveno iki mirties. Be Clevelando, jam teko dirbti Cambridge, Zansville, Appelcreeck. Santūriai gyvendamas (visai negėrė ir nerūkė), niekad savo gyvenime nebuvo sirgęs, sulaukė beveik 80 metų, ir rodėsi galėsiąs dar daug metų pragyventi. Bet 1974 balandžio mėn., buvo pastebėtas vėžys ir reikėjo operacijos. Po pakartotinių operacijų rugpiūčio mėn. atrodė sveikstąs. Bet tarpkalėdžiu sveikata pablogėjo ir 1975.I.17 jis mirė.

Vladas Kulbokas

A. A. DR. ANTANAS PETRIKA

Gimė 1891 m. rugsėjo 3 d. Paežerių vals., Vilkaviškio apsk. Į JAV atvyko 1910 m. D.D.S. laipsnį gavo 1921 m., tapdamas pirmuoju lietuvių dantų gydytoju New Yorke Brocklyne (praktika vertėsi 1921-1959 m.). Daugiausia rašė socialistų ir komunistų laikraščiuose. Paskelbė mokslo populiarizacijos rašinių ir keletą knygų. Bendradarbiavo ir Lietuvių Enciklopedijoje. Mirė 1974 m. lapkričio 7 d.

KORP! "GAJA" SUSIRINKIMAS

"Gajos" korporacijos susirinkimas — priešvėlykinis susikaupimas įvyko 1975 m. kovo 23 d. Pamaldų metu pamokslą pasakė kun. dr. V. Bagdanavičius. Po bendrų pusryčių dr. K. Pemkus kalbėjo apie "Gajos" nueitą kelią ir žvelgė į jos ateitį.

Buvo prisimintos sąlygos, kuriose korporacija kurėsi, jos pirmieji iniciatoriai ir vėliavos kūmai (Dr. D. Jasaitis vis aktyvus, o kūma — vis gyva ok. Lietuvoj). Tiek studentų, tiek gydytojų "Gaja" nepriklausomaj

Lietuvoj išaugo į stiprius profesinius sąjūdžius. Kai kieno buvo nepageidaujami ateitininkai visą laiką (nepriklausomaj Lietuvoj, okupacijos metais ir pagaliau tremtyje). "Gajos" nueitas kelias. buvo pailiustruotas nuotraukomis.

Susirinkimas buvo gausus, ypač jauniu, kai kurie jau prie medicinos mokslų paėmę, kiti dar tik pradėję šias studijas.

Korporantai prisiminė sergančiuosius dr. J. Jusionį (vieną iš "Gajos" korp. steigėjų) ir dr. V. Laboką. Jiems pasiūsti kolektyvūs linkėjimai pasveikti.

Korp. "Gaja" 1975 m. kovo 23 d. susirinkimo dalyviai.

Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

Medicinos studentai K. "Gaja" susirinkime 1975 m. kovo 23 d. Iš k. į d. Linas Sidrys, Li-

nas Sadauskas, Antanas Razma ir Raimundas Janevičius. Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

Korp. "Gaja" susirinkime paskaitą skaitė dr. Kazys Pemkus,

Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

Medicina Nr. 1 (49), 1975

Redakcija atsiprašo

Prof. vet. dr. Kazys Alminas (Loop City, NB) rašo: "Pas jus bus įsibrovusi ta pati klaida kaip ir "Lietuvių Fondo" raštinėje, būtent, būsit sumaišę Kazimierą Alminauską, pavirtusį į Alminą, su manim. Dr. K. Alminas-Alminauskas yra gimęs 1904 metais ir yra germanistas, gyvena Santa Monica, Calif. Jis atšventė 70 metų ir jo, o ne mano žmona mirė Marija Vyčiūtė. ("Medicinos" Nr. 3 puslapis 147 ir 155)."

Dėkui Dievui, manoji Ludgarda Urmonaitė tebėra sveika ir gyva, o aš, kaipo gimęs 1907 metais, dar turiu vilties, jei Dievas leis, sulaukti 70-ties.

Yra ir daugiau mus maišančių, net ir gimnazijoje vis maišydavo, mat buvova abu toj pačioj klasėje Telšių gimnazijoje. Esu net už jį nukentėjęs iš mokytojų, jo elgesį kartais man priskirdavo". Tikrai nuoširdžiai profesoriaus, o ypač ponios atsiprašau. Bet nėra to blogo, kuris neišeitų į gerą, pagal lietuvišką patarlę — labai ilgai gyvensite. Dėkoju profesoriui už taktišką klaidos pastebėjimą ir pataisymą.

Red.

MEDICINA OKUPUOTOJ LIETUVOJ

Skyrių veda dr. V. ŠAULYS

Knyga apie skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligę

P. Norkūnas: "Skrandžio ir dvylikapirštės žarnų opaligė", išleista "Minties" leidyklos Vilniuje 1974 m. (prof. dr. Pranas Norkūnas yra Vilniaus Universiteto chirurginės klinikos vedėjas).

Knyga yra nedidelio formato, teksto 165 puslapiai. Autorius nagrinėja skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opaligės problemą. Daugiausia sustojama nagrinėjant opaligės etiopatogenezę ir chirurginį gydymą. Knyga neturi vientiso charakterio. Pirmąją knygos dalį, kurią sudaro 81-nas teksto puslapis, galima būtų pavadinti studija. Antrąją knygos dalį, pradedant 82-ru ir baigiant 165-tu puslapiu, kur aprašomi gydymo metodai, galima būtų laikyti studentams vadovėliu.

Pirmojoje knygos dalyje, nagrinėdamas opaligės etiopatogenezę, autorius pretenduoja į naują opos atsiradimo teoriją. Autorius randa daug panašumo tarp skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opų ir kojų varikozinių žaizdų. Daug dėmesio kreipiama į skrandžio venų anatomiją ir fiziologiją. Opininkų skrandžiuose jis pastebėjo anastomozijų nepakankamumą. Išnagrinėjęs veninę skrandžio apytaką ir jos sutrikimus, autorius prieina išvados, sakydamas: "Kraujo nutekėjimo sutrikimas skrandžio mažojoje kreivėje ir pradinėje dvylikapirštės žarnos dalyje, prie kurių prisitvirtina mažoji taukinė, venostazė mažosios taukinės srityje yra pagrindinis etiopatogenezinis faktorius, sukeliantis šios srities opinius procesus".

Autorius panagrinėja trumpai visas kitas skrandžio ir dvylikapirštės žarnos opų atsiradimo teorijas ir pasistengia jas atmesti, teigdamas, kad opų atsiradimo priežastis yra grynai kraujo nutekėjimo sutrikimas skrandyje — venostazė. Tai nuomonei paremti daryta eksperimentų su triušiais (29) ir su šunimis (17). Tų eksperimentų per mažai. Protokolų, gana paviršutiniškų ir trumpų, duota tik po 1 iš eksperimentų grupės.

Reikia pasakyti, kad opų atsiradimo priežastimi laikyti venostazę nėra nauja. Yra sena opų atsiradimo vaskuliarinė teorija, kuri

sako, kad opos gali atsirasti dėl kraujo apytakos sutrikimų skrandžio gleivinėje ir sienelėse: dėl kraujo indų trombozės ischemijos ir venostazės. Taigi vaskuliarinė teorija venostazę laiko tik vienu iš kitų, opai atsirasti, faktorių. Dr. P. Norkūnas paima vieną venostazės faktorių, padaro jį teorija ir teigia, kad: "Tik venostazė gali išaiškinti, kodėl opiniai procesai išsivysto dažniausiai išilgai mažosios kreivės ir tose dvylikapirštės žarnos dalyse, prie kurių prisitvirtina mažoji taukinė.

Vargu ar yra tiksli ir teisinga paimti vieną venostazės faktorių ir padaryti jį opų atsiradimo priežastimi ir teorija.

Knygoje yra ir nelogiškumų ir prieštaravimų. Pav. skrandžio sienelės spazmus, tonuso padidėjimą ir aktyvią peristaltiką vienur laikoma venostazės priežastimi, kitur jau rašoma, kad tai yra jau žaizdos simptomai.

Apskritai knyga skaitoma įdomiai, venostazės faktorius išryškinamas gana gražiai, bet kad venostazė būtų vienintelė opų atsiradimo priežastimi, teigimas man atrodo per drąsus.

Skrandžio ir dvylikapirštės žaizdos gydymo aprašyme nieko naujo nerandama. Receptūra paduodama gana sena.

Gale knygos paduota literatūra, kuria autorius naudojosi knygą rašydamas. Dauguma literatūros paduota rusų autorių ir rusų kalba. Po to seka literatūra vokiečių kalba ir nedaug kitose kalbose. Matyt autoriui vakarų pasaulio literatūra buvo neprieinama. Ir ta paduotoji literatūra yra gerokai pasenusi. Jauniausias vakarų pasaulio veikalas, kuris literatūros sąrašuose yra paduotas, yra spausdintas 1946 m. Išeitų, kad kas yra ra-27—Medicina

šyta apie skrandžio ir dvylikapirštės žarnos žaizdas vakarų pasaulyje po 1946 metų, autoriui nebuvo prieinama ir nebuvo žinoma.

Lietuvių kalba sklandi, graži. Yra naujų terminų, kaip pav. pilvo ertmė, bet jų nedaug. Daugumoje lotyniška sulietuvinta terminologija.

J. Meškauskas, M. D.

Medicina Nr. 1 (49), 1975

JONAVOS AZOTINIŲ TRAŠŲ GAMYKLOS DARBININKŲ VIRŠUTINIŲ KVĖPAVIMO TAKŲ IR KLAUSOS ORGANŲ PATIKRI- NIMŲ PROFILAKTINĖ REIKŠMĖ

(P. Lazutka et al LSTSR SAM Eksperm.
ir klininės medicinos m. t. institutas,
Jonavos rajono ligoninė)

Toje įmonėje randama padidintas kiekis amoniako ore, kas veikia viršutinių kvėpavimo organų gleivinę ir sukelia klausos organų sutrikimų. Autoriai ištyrė 307 darbininkus, dirbusius tarp 2 ir 8 metų. Rado 119 asmenų su gerklės, 99 asm. su nosies patologija ir 22 su klausos organų pažeidimais. Uminių apsinuodijimų nebuvo.

Sveikatos Apsauga, 1974, 11, 30-33 p.

TUBERKULIOZĖS RECIDYVŲ CHEMOPROFILAKTIKA

J. Gamperis, S. Karabačius (Tuberkuliozės
m. t. institutas)

Anksčiau vyravo egzogeninė tb infekcija. Profilaktinis gydymas buvo prieš tai nukreiptas — naudojant izonikotininę rūgštį. Paprastai chemoprofilaktika taikoma dvejus metus, pavasarį ir rudenį po 2-3 mėnesius. Įvedus tą metodą 1961-1972 metų laikotarpyje kontaktinių asmenų sergamumas tb Lietuvoje sumažėjęs nuo 1,7 proc. iki 0,09 proc. (20 kartų).

Pastaruoju metu dažniau sergančių — apie 4,8 proc. — endogenine infekcija, tai anksčiau persirgusių tb, bet išgydyti. Jie vyresnio amžiaus. Tb procesas skirtingas — 50 proc. tokių ligonių turi plaučių audinių irimo procesus.

Sveikatos Apsauga, 1974, 11, 5-7

SUAUGUSIŲ TUBERKULIOZĖS DIAGNOSTIKA BENDRO TIPO LIGONINĖSE

A. Rudaitienė et al SMA Tuberkuliozės m. t.
institutas, Vilniaus m. klininė ligoninė,
Vilniaus Raud. Kryžiaus ligoninė)

Per abi ligonines padaryta 2532 pomirtiniai skrodimai 1958-1972 m. laikotarpyje, iš jų 46 tuberkuliozės atvejai. Skrodimai parodė, kad diagnozė suklysta 50 proc. Daugiausia suklystama chirurginiuose ir terapiniuose skyriuose. Dažniausiai diagnozuotas

Medicina Nr. 1 (49), 1975

lėtinis pl. uždegimas, arteriosklerozas, žarnų nepraeinamumas ir pan.

Sveikatos Apsauga, 1974, 12, 46-47

LIGONIŲ IR BAKTERIJŲ NEŠIOTOJŲ REIKŠMĖ VIDURIŲ ŠILTINĖS PLITIMUI

K. Liukseburgas (Respubl. Sanitarijos-
epidemiologijos stotis)

Vidurių šiltinės infekcijų šaltiniais gali būti ligoniai, rekonvalescentai ir bakterijų nešiotojai. Lietuvos sanitarijos-epidemiologijos stočių duomenimis pasinaudojus (1951-1973 metų laikotarpyje), autorius padarė išvadą, kad vidurių šiltinei plisti didžiausią reikšmę turi bakterijų nešiotojai. S. typhi išaiškinimo metodai paskutiniaisiais metais patobulėjo, panaudojant Vi hemagliutinaciją ir 7 S-antikūnų nustatymą. 1961-1970 m. nešiotojų išaiškinta 6 kartus daugiau, negu ankstesniame dešimtmetyje. Paskutiniu laikotarpiu grupinių susirgimų (židinių) sumažėjo nuo 29 proc. iki 15 proc., o sporadinių šiek tiek padidėjo (nuo 70 proc. iki 85 proc.), kur nešiotojai ir vaidina didesnę rolę.

Sveikatos Apsauga, 1974, 12:16-19

NĖŠTUMO EIGA IR BAIGTIS ŠIAULIŲ MOTERŲ KONSULTORIJOS DUOMENIMIS

G. Džiaugienė (Šiaulių gimdymo namai)

Išanalizuoti duomenys 3743 nėščių darbininkių ir 3691 nėščių tarnautojų 1968-72 metų laikotarpyje. Tarnautojos dažniau ir anksčiau kreipėsi į moterų konsultaciją. Vėlyvo atsilankymo priežastys: vienišumas, nepriširošimas, varžymasis ir pan. Kai kurios nežinojusios. Dažniau kaip 3-čią kartą pastoja ir gimdo kas ketvirta nėščia darbininkė, o tarnautojos — kas dvylikta. Širdies ir kraujagyslių ligomis nėštumo metu sirgo dažniau tarnautojos; virškinimo organų ligomis — darbininkės. Neišnešiotus naujagimius dažniau gimdė darbininkės, o pernešiotus — tarnautojos. Didesnis naujagimių svoris tarnautojų. Cezario piūvio dažniau prireikė darbininkėms. Tarpvietės plyšimų, įkirpimų, gimdos kaklelio įplyšimų daugiau tarnautojoms. Perinatalinis kūdikių mirtinumas dažnesnis darbininkėms.

Sveikatos Apsauga, 1974 10:13-18

BOTULIZMAS

P. Čibiras

Botulizmas, žinomas kaip apsinuodijimas dešrų nuodais (*botulus-dešra*), sukėlėjas *Clostridium botulinum* — anerobinė, gramteigiama lazdelė, gaminanti stiprų egzotoksiną. Infekcijos šaltinis — naminiai gyvuliai, žiurkės, paukščiai, žuvis, žmonės; sporos patenka iš gyvulių žarnų, gaminant maisto produktus. Lietuvoje botulizmo aprašyti tik keli atvejai: 1949 m. J. Bujakas aprašė 7 susirgimus Alytuje ir I. Maizelis 1970 Klaipėdoje 3 atvejus nuo rūkytos žuvies. Paskutiniu metu botulizmo susirgimų padaugėjo — paskutiniam penkmetį būta 15 susirgimų nuo rūkyto kumpio, dešros ir naminiu būdu konservuotų grybų.

Sveikatos Apsauga, 1974 12:33-36

KAUNO MEDIKŲ IŠRADIMAS

Kauno medicinos instituto medicinos mokslų kandidatas S. Pranevičius ir E. Kerinas sukonstravo naujos formos timpą kraujoplūdžiui sustabdyti. Tai plati guminė juosta, kurios vidinėje pusėje įstriži dantys. Viename jos gale žiedas, kitame pastorėjimas (fiksatoriaus užraktas). Timpa perkišama per figūrinę storosios dalies skylę ir traukiamas už žiedo. Viduje esantys įstrižai dantys užsikabina už juostos dantų.

Mokslas ir Technika, 1974, 9, 13 psl.

Dr. Stasys Biziuolevičius buvo apdovano-tas Bratislavos universitete (Čekoslovakijoje) aukso medaliu. Dr. Biziuolevičius yra Lietuvos Mokslų akademijos zoologijos ir parazitologijos instituto ir Bratislavos universiteto medicinos instituto bendradarbis. Parašęs visą eilę mokslinių darbų. Gimęs 1919 m. gegužės 18 d. Alešiškėse, Trakų rajone. 1948 m. baigė Vilniaus universitete medicinos fakultetą.

“Sov. Litva”, 1975 vas. 8 d.

Gydytojai Jūratė ir Česlovas Norvaišos (Kaunas), tarptautinės klasės šokėjų pora, šių metų pradžioje tobulinosi Anglijoje (apie 2 mėnesius).

Outstanding Cardiac Surgery Institute in Vilnius

Vilnius, the capital of Lithuania, has one of the best cardiovascular surgery institutes in all of the eastern bloc, reports *Meditsinskaia Gazeta*, (Nov 29, 1974). The institute recently celebrated its tenth anniversary. The chairman of the department is A. Marcinkevicius, MD, professor of surgery of the University of Vilnius Medical School. The cardiovascular surgery institute of Vilnius performs thousands of heart operations every year, including correction of congenital heart defects, coronary bypass surgery, removal of ventricular postinfarction aneurysms, and other complicated cardiac surgery. Dr. Marcinkevicius visited the United States two years ago and observed work at the clinics of Dr. Michael De Bakey and Dr. Denton Cooley, where he acquainted himself with new techniques and equipment.

JAMA, Jan 27, 1975 • Vol 231, No 4

Dr. Algimantas Marcinkevičius šiais metais vėl praleido keletą savaitių (kovo-balandžio mėn.) Mayo ir Clevelando žymiausiose klinikose.

Dr. Zigmantas Požeraitis, Vilniaus Raudonojo Kryžiaus Vidaus ligų skyriaus vedėjas, lankėsi JAV nuo 1974.X.10 iki 1975.II.6.

Dr. Z. Požeraitis lankėsi daugybe Amerikos ligoninių ir domėjosi Amerikos medicinos pažanga.

OK. LIETUVOS GYDYTOJAI LITERATAI Prieš šešetą metų gydytojai pradėjo praktikuoti ruošti medikų literatūrines šventes (Ariogaloje). Jos prigijo ir ruošiamos kasmet. Rašytojų sąjungai priklauso šie gydytojai: V. SIRIJOS GIRA, E. SELELIONIS ir J. SKLIUTAUSKAS. Ok. Lietuvoj esą apie 100 gydytojų, dalyvaujančių viename ar kitame literatūriniame žanre.

Kauno Medicinos instituto dėstytojų vokalinis ansamblis “Kolegos” dalyvavo Ryt. Vokietijos televizijos koncerte. Ansamblui vadovauja med. mokslų kandidatas A. ŽINDZIUS.

MOTERŲ SKYRIUS

Skyrių veda LAIMA ŽLIOBIENĖ

"DIENŲ VITRAŽAI"

Knygos autorė Sofija Oželienė, lyg gudri audėja, ištempė lyg staklėse sausus iki smulkmenų istorijos faktų siūlus, liečiančius Lietuvą ir jos žmonių likimą. Nuo paskutinių nepriklausomybės dienų, bolševikų okupacijos su jos pasėkomis, ir antro pasaulinio karo pradžios iki Vokietijos kapituliacijos bei Europos pokarinio persitvarkymo. Tarp tų istorijos faktų siūlų, mantria šaudykle išaudė keletą Lietuvos inteligentų šeimų kasdieninio gyvenimo reakcijos siūlų istorijos faktų akivaizdose. Šeimos rūpesčius, meilę, nusivylimą, asmenišką ir tautos tragediją, šeimų išdraskymus, tų žmonių trėmimą į Sibirą ir tų žmonių reakciją vokiečiams užėmus Lietuvą. Pasitraukimas nuo raudonųjų antrosios okupacijos, Vokietijoje DP stovyklose ir pagaliau emigracija į Ameriką.

Skaitant knygą, kiekvienam mums prisimins, kas darėsi su mumis prieš 30 metų, ir kiekvienas ras save tos knygos veikėjų tarpe. Knyga skaitoma lengvai ir patartina ją įsigyti.

Leonarda Kilikonienė

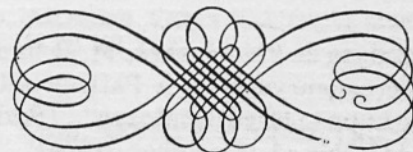
Ona Biežienė (a. a. dr. Stepo Biežio našlė iš Chicagos), 1975 m. vasario mėn. 9 d. kalbėjo apie Chicagos Moterų klubo veiklą ilgų metų bėgyje. Ona Biežienė yra to klubo steigėja (1923) ir buvusi jo pirmininkė. Chicagos Liet. Moterų klubas kasmet rengia Vasario 16 minėjimus. Šiemet šventė buvo paminėta vasario 19 d. Minėjimo metu kalbėjo Ona Biežienė. Šių metų klubo ruošiamam Gintaro baliui vadovaus Leonita Dargienė. Klubu korespondentės - sekretorės pareigas eina dr. Alina Lipskienė. Valdyboj yra dirbusios: dr. B. Raslavičienė, dr. M. Žilinskienė, dr. Žymantienė ir k.

Dalia Bylaitienė (Chicago), kurios balsas dažnai girdimas "Margučio" bangomis, parašė nekrologą: "Daliai Juknevičiūtei išėjus" ("Draugas" 1975, kovo 22 d.).

BIRUTĖ ČIURIENĖ, keliaudama Europoje, buvo sustojusi Vienoje, Austrijoje, kur pasauliniai garsioje Vienos miesto operoje matė (ir girdėjo) dainuojančią Liliją Šukytę. Lilija ten atliko pagrindinę Mimi rolę "La Boheme" operoje ir grafienės rolę "Figaro vestuvėse". Publika ir laikraščių recenzijos Liliją įvertinę ypatingai aukštai.

Leonita Dargienė (Chicaga) vadovavo Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus metiniam banketui Martinique restorane 1975 m. sausio 19 d. Banketas buvo skirtas "metų žymiausio amerikiečio lietuviu" Simo Kudirkos pagerbimui, kurio metu buvo įteiktas stipendijos jo vaikams (po 1000 dol. kiekvienam). L. Dargienė puikaus banketo svečiams (400) garbingą vyrą pristatė šiais žodžiais: "... Simas Kudirka savo drąsa ir pasiryžimu, rizikuodamas net savo gyvybę, išdrįso okupantui pasakyti apie okupanto daromą neteisybę mūsų tautai, išdrįso reikauti laisvės mūsų tėvynei. Simas atnaujino mūsų ryžtą kovojant už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Sveikiname Simą ir juo didžiuojamės!"

Rimgailė Zotovienė (Palm Beach, Fla.), ilgiau atostogaudama prie jūros, pradėjo reikštis savo meno darbais. Jos tapybos bei akvarelės darbai buvo išstatyti parodoj Vasario 16 minėjimo proga. Ji vadovavo ir jaunimo tautinių šokių pasirodymui bei koordinavo meninei minėjimo programai.

KRONIKA

MOKSLO PAKOPOMIS

Dr. Kazys Bobelis (Elgin, Ill.) šių metų pradžioje išlaikė inkstų ir šlapimo takų specialybės egzaminus (Board). Sveikiname ir linkime sėkmės ne tik politiniame, bet ir profesiniame gyvenime!

Dr. Kazys Bobelis

RAŠOME

Alfonsas J. Palubinskas, M. D. ir k. "Renal Microaneurysms in a Patient with Systemic Lupus Erythematosus" (Radiology, Vol., 113, No. 1, October, 1974), "Angiographic findings of choledochal cyst" (British Journal of Radiology, 1975, 48, 51-52.).

Dr. Juozas Kriauciūnas, "Rūkymas kenkia sveikatai" ("Draugas", 1975, kovo 13 d.).

Joseph Baublis, M. D. ir k. "Intracranial Pressure in Reye Syndrome", Monitoring and Control (JAMA, Feb. 24, 1975. Vol. 231, No. 8).

M. S. Kaulėnas "Appearance of a kidney-specific ribosomal protein during mouse embryonic development" (Biochemical and Biophysical Research Communications Vol. 61, No. 1, 1974).

M. A. Žemaitis, ir k. "Alteration of the binding constants of malathion and carbaryl to cytochrome P-450 due to hydrolysis by rat hepatic microsomal esterases" (Chem.-Biol. Interactions, 8 (1974) 415-420).

Louis Felemovičius, M. D. ir k. "Comparative Study of the Effects of Different Fluorescent Lights in Phototherapy" (Illinois Medical Journal, 1975, February).

Dr. V. Balčiūnas "Pajace, kvatokis!!" ("Naujienos", 1975, sausio 25 d.), ir "Tarp Wisconsin ežerų ir pelkių" ("Naujienos" 1975, vasario 21 d.).

Dr. Ona Gustainienė "Lietuviškoji mažuma Amerikoje" ("Tėviškės žiburiai", 1975, sausio 23 d.).

Dr. Jonas Šalna, "Šaknų menas istorijos perspektyvoje" ("Draugas", 1975, kovo 10 d.) ir "Šakninis medis", kaip dėmesio verta medžiaga" ("Draugas", 1975, kovo 22 d.).

Med. stud. Linas Sidrys, "Praktiškas inteligentiškumas" ("Draugas", 1975, vasario 15, 22 ir kovo 1 d. d.) ir "Studentų sąjungos veikla" ("Ateitis", 1975 m. vasario).

Dr. Antanas Butkus, "Nedarykime meškos patarnavimų" ("Dirva") ir "Dar dėl meškos patarnavimų" ("Dirva" 1975, vasario mėn. 14 d.).

Dr. Danielius Degesys, "Embriono perkėlimas" ("Dirva", 1975, sausio 24 d.), "Sąnarių reumatas" ("Dirva", 1975, vasario 21 d.) ir "Dirbtiniai dantys" ("Dirva", 1975, kovo 15 d.).

Dr. Vaclovas Paprockas, "Maskva mūsų kraštą visu smarkumu rusina". ("Dirva", 1975, vasario 19 d.).

Dr. Joana Jautokienė, "Saugokit akių šviesą" ("Vienybė", 1975, sausio 10 d.).

Dr. Romas Povilaitis (Lemont) turi puikų rašymo stilių. Jo prisiminimai, kaip Lapinų skiltis išaugo į 400 skautų tuntą, aprašyti labai gyvai ("Draugas", 1975, vasario 12 d.).

Dr. Pranas Bagdas (New York), kuris skaitys paskaitą per PLGS X suvažiavimą "Avižonis — mokslininkas", atspausdino "Drauge" (1975 m. vasario 22 d.), įdomų apsakymą "Daktaras Žaliakalnis". Dr. P. Bagdo (slapyvardžiu Prano J. Naujamiestiškio) 3 dramos "Baisusi Birželis" išleista 1965 m. Immaculata Press, 238 puslapių knyga. Tos dramos nekartą pasirodė scenos šviesoje.

Būtų gera, jei kuris kritikas objektyviau įvertintų dr. P. Bagdo, dr. E. Butrimo ir dr. J. Kaupo ir k. literatūrinį įnašą tremyje.

Iš spaudos išėjo LKMA "Suvažiavimo Darbų" VIII tomas (su priedu J. Ereto "Iš-eivijos klausimas"). Ir šiame tome yra tikrai vertingų straipsnių, įdomių ir gydytojams. Paminėtini: **dr. Vytautas Pavilaniš**: "Gyvybės samprota", **dr. Zenonas Danilevičius** "Biologinė mokslo pažanga paskutiniame penkmetyje", be to, **dr. Broniaus Povilaičio** "Mutacija modernioje biologijoje", **dr. Petro Kaladės** "Žmonijos didėjimas ir sintetinis maistas", **dr. Juozo Jakšto** "Lietuvos Aušrinės istoriografija" (Basanavičius, Pietaris, Šliupas) ir daugelis kitų.

Šitokie leidiniai turėtų būti kiekvieno gydytojo bibliotekoje (Adresas: LKMA, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italy).

AUKOJAME

Dr. Jurgis ir dr. Petronėlė Starkai (Chicago, Ill.) paaukojo 1000 dol. prel. Krupavičiaus monografijai išleisti ir 1000 dol. Liet. Katalikų Religinės Šalpos fondui.

Liet. K. R. Šalpai aukojo šie kolegos: dr. K. Alminas, dr. Kišonas, dr. K. Rimkus, dr. A. Bridžius, dr. V. Gruzdyš, dr. G. Matienė.

Tautos Fondui aukojo: dr. A. Matukas, dr. D. Surantas, dr. J. Plikaitis, dr. S. ir M. Budriai, dr. A. Goeldnerienė ir k.

Prel. Krupavičiaus paminklui aukojo: dr. P. ir J. Bagdai, dr. St. ir J. Stankai.

Lietuvių operos mecenatai: dr. Vaclovas ir dr. Vida Tumasoniai, dr. Viktoras ir dr. Jadvyga Dubinskai, dr. Ferdinandas ir Vanda Kaunai, dr. Petras ir Stefa Kisieliai, dr. Petras ir Laima Žliobai, dr. Pranas ir Aldona Mažeikai.

"Dirvos" 60 m. gimtadieniui po šimtinę įteikė: dr. Danielius ir dr. Roma Degesiai, dr. Vladas ir Lili Bložės, dr. Elena Čeičienė.

Lietuvių Fondo administracija prašo papildyti ("Medicina" Nr. 3 (48)), 1974 m. gydytojų įnašus:

Dr. Jakševičienė, Janina ir Algirdas (miręs) Ill.	\$1000.00
Dr. Ruginis, Aldona ir Jonas (miręs) Ill.	700.00
Dr. Žemaitis, Mary ir Aleksandras, N. J.	700.00
Dr. Zubavičius, Jonas ir Ona, N. J.	200.00

ARGENTINA

Dr. M. A. Marcinavičiūtė-Moreno porą metų tobulinosi JAV psichiatrijos ligų tyrimo institute. Po to aplankė Europą ir netok. Lietuvą.

Dr. Alfredas Vėžys iš Urugvajaus su šei ma persikėlė į S. Luis miestą Argentinoje.

Dr. Rasa Kairelytė-Alvarez (Buenos Aires, Argentina), 1974 m. gruodžio 30 d. išlaikė medicinos diplomui gauti egzaminus. Ji siėks moterų ligų specialybės.

KANADA

DR. A. SAUNORIS KANADOJE

Algimantas Saunoris gimė 1928 m. gegužės 8 d. Klaipėdoje — karininko šeimoje. Vidurinius mokslus baigė Vilniuje.

1955 m. užbaigė Vilniaus Valstybinio Universiteto Medicinos fakultetą. Atlikęs reikalaujamą stažą ir išlaikęs egzaminus, 1958 įsigijo chirurgo specialybę.

1952 metais sukūrė šeimą.

Dr. Algimantas Saunoris

Į Kanadą atvyko savo motinos kviečiamas su žmona Zofija ir sūnumi Gediminu, 13 metų jaunuoliu. Deja, prieš pat išvykstant duktė ištekėjo, taip ir liko Lietuvoje. Dr. A. Saunoris yra buvęs Sovietų Sąjungos stalo teniso čempionu net 6 kartus, o 1960 metais buvo Europos vicečempionas. Linkime mielam Algiui sėkmingai įsikurti svetingoje Kanados šalyje ir įsijungti į Kanados lietuvių gydytojų eiles, verstis medicinos praktika.

Dr. Antanas Pacevičius (Toronto) yra Kanados Lietuvių Fondo tarybos pirmininku. "Dirvoj" (1975 m. vasario 28 d.) tilpo ilgesnis pasikalbėjimas su dr. Pacevičium peržengus užsibrėžtą 100.000 dol sumą ir gero kai pažengus į antrąją šimtinę.

Dr. Kazys Ambrozaitis, baigęs odontologiją McGill universitete (Montreal, Canada) 1969 m., o "Dental Public Health" diplomą gavo 1974 m. Nuo 1975 m. sausio 1 d. dr. K. Ambrozaitis paskirtas sveikatos ministerijos pirmojo rajono direktoriaus padėjėju Saskocevano provincijoje. Dr. Ambrozaitis su žmona Angele ir dukra Eugenija ten apsigyveno.

BRAZILIJA

Kun. dr. F. Bendoraitis rašo (kun. dr. J. Prunskiui): "Ligoninės statyba eina prie galo, dėl cemento stokos ir dėl lietaus sezono ne visa statybos medžiaga galėjo laiku pas mane atvažiuoti, ir negaliu užbaigti, bet nedaug ko trūksta. Per 1974 turėjau 17.919 konsultos, 261 žmonės buvo internuoti. Visi šie žmonės buvo gydomi nemokamai ir visiems buvo duoti vaistai veltui. Dievas yra tikrai didelis, nes aprūpinti 18 tūkstančių ligonių vaistais džunglėse, aš laikau didžiausiu miracle visible".

Kun. dr. F. Bendoraičio adresas:

Centro Medico Social da Prelazia de Guajara-Mirim

Rua 15 de Novembro-Caixa Postal, 21

78 980 Guajara-Mirim - T. F. de Rondonia Brasil, So. A.

Kun. dr. T. A. Bendoraičio pastatyta ligoninė Brazilijos džunglėse.

Dr. Sofija Saunorienė, baigusi VDU 1935 m., gyvena ir dirba miesto centre Rio de Janeno, Brazilijoje nuo 1950 metų. Privati praktika sėkminga ginekologijos ir akušerijos srityje. Ligonių netrūksta — ypač ka-

dangi kai kurios moterys specialiai konsultuojasi pas moteris gydytojas moterų ligose, o moterų gydytojų tokiuose palyginamai pionieriškuose kraštuose kaip Brazilija nėra daug. Apgailėstauja, kad nuo ateinančių metų bus įvesta visuotinė socialinė medicina ir gydytojai bus priversti apžiūrėti 10 ligonių per valandą, norint įsirašyti valstybės apmokančiųjų vietoje. Ji žada nuo ateinančių metų išeiti į pensiją ir pasilikti privačioje praktikoje. Lietuviška kolonija labai maža, vos keletą šeimų. Daugumas išvažinėjo į JAV, Kanadą ar Sao Paulo, kur daugiau lietuvių. Dr. R. ir G. Sidriams ir dr. V. ir A. Šauliams lankantis Brazilijoje, porą popiečių maloniai pabendravo su dr. S. Saunoriene ir kitais Rio lietuviais.

Iš k. į d.: adv. Petraitis, dr. G. Sidrienė, dr. A. Šaulienė ir dr. S. Saunorienė.

VENECUELA

Dr. Rūta Deveikytė, jaunosios kartos atstovė buvo pagrindine kalbėtoja Maracay mieste, minint Nepriklausomybės šventę. Ji kalbėjo: "Žinoma, būtų džiugu, kad galėtume laisvai nuvažiuoti į nepriklausomą Lietuvą, aplankyti mūsų gimines, mūsų apylinkes ir pabūti kiek mes norime, o ne kiek okupantas, po daug prašymo, mums leidžia. Iš jaunosios kartos yra būtina ir reikalaujama ne vien žodžiais ar paskaitomis galvoti, kad atvaduosime Lietuvą, bet turime dirbti kiekvienas savo krašte, pasiaukoti ir nepraleisti nė vienos progos priminti, kad siekiame ir eikalaujame Lietuvai laisvės".

AUSTRALIJA

Dr. K. Zdanius yra vienas iš Australijos Lietuvių Fondo valdybos narių.

Dr. A. V. Stepanas minimas kaip vienas Australijos lietuvių veikėjų ir Lietuvių dienų rengėjas.

FLORIDA

Dr. Jonas ir Aldona Sandargai, apsigyvenę Daytona Beach mieste, pasidarė tarsi apylinkės lietuviybės centras. Jų puikiuose ir svetinguose namuose buvo paminėta ir Vasario 16-toji.

Dr. Saulius Vaičaitis, prieš kurį laiką su šeima įsikūręs Largo mieste, susilaukė persikraustant ir tėvus.

Dr. Vaclovas Labokas-Valis buvo sunkiai susirgęs. Globoja žmona dr. Aldona. Linkime greičiau pasveikti! Chicagiečiai nekantariai laukia ir kviečia apsilankyti Amerikos lietuvių sostinėje.

ŠVEICARIJA

Dr. P. Radvila buvo priverstas metiniame LB susirinkime (Berne) ir toliau pasilikti jos pirmininku. Stiprybės, daktare!

Dr. Petras RADVILA

NEW YORKAS

Dr. Vaclovas Paprockas (Richmond Hill, N. Y.) buvo pagrindiniu kalbėtoju Waterbury, Conn. Vasario 16 proga. Dr. Paprockas yra vienas iš komiteto narių, kurie rūpinasi lietuvių pasirodymu New Yorke miestui minint JAV 200 metų sukaktį. Be to, jis yra vienas iš pagrindinių Lietuvos Nepriklausomybės Fondo, išleidusio jau tris laidas "Lithuania 700 years", veikėjų. To fondo susirinkimas įvyko 1975 m. kovo 8 d. dr. V. ir E. Čekų namuose.

Dr. Vaclovas Paprockas su žmona ir anūke Londone.

Dr. Denis Mažeika — Lietuvos Vyčių organizacijos centrinio Lietuvos Reikalų Komiteto pirmininkas, pravedė plačią akciją, kad būtų rašomi laiški - informacijos savo kongresmanams, senatoriams, laikraščiams apie Lietuvą ir kitas pavergtas tautas, apie Simo Kudirkos pergyvenimus ir muz. A. Jurgučio šeimos reikalus.

Dr. Domas Jasaitis jau išleido į apyvaratą paskutinį "Tėvynės Sargo" numerį. Žurnalas (pasakyčiau — 192 puslapių knyga) talpina daug politinių, socialinių, istorinių, kultūrinių straipsnių. Ir vis dėl to dr. Jasaitis randa laiko net ir "Medicinai" parašyti bei jos rūpesčiais gyventi.

Dr. Irenos Tallat Kelpšaitės-Giedrikienės pasiūlymu Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Jersey skyrius vasario 8 surengė Elizabeth, N. J. užgavėnių vakarą. Pelnas paskirtas prof. Juozo Žilevičiaus muzikologijos archyvui paremti. Vertėtų kitiem junginiam pasketi šiuo pavyzdžiu.

Kovo 16 liet. pranciškonų koplyčioje Brooklyn, N. Y. buvo atlaikytos metinių mirties proga pamaldos už a. a. dr. L. Plechavičių. Po pamaldų dalyviai buvo susirinkę užkandžiam pas velionies seserį E. Legeckienę ir jos vyrą dr. P. Legecką.

Velykų pirmą dieną dantų gydytojos Janinos ir jos vyro Juozo Mauruko namuose buvo suruoštas šaunus lietuviškame stiliuje Velykų stalas ir priėmimas.

Dr. Leonardas Jankūnas savo dantų kabinetą atidarė Ridgewood, N. Y. (anksčiau dirbo New York City.).

MICHIGAN

Švyturio jūrų šaulių kuopa (Detroit) kovo 6 d. pradėjo 8-ių savaitių pirmosios pagalbos kursus, kuriems vadovauja dr. Vytautas Majauskas. Be jo paties, paskaitas skaito šie gydytojai: Martina Miškinienė, Raymondas Čerškus, Alfonsas Pakalnis, Otomas ir Povilas Šepetys.

Dr. Martyna ir Napoleonas Miškiniai nuotalkingai praleido savaitę, slidinėdami Vail, Colo. Iš Kalifornijos atskubėjo jų žentas dr. Arvydas Koncė — ortopedas, bet jo konsultacijos nebuvo reikalinga. Kartu slidinėjo jų duktė Danutė Koncienė ir sūnus Kęstutis.

Dr. Jonas Valantiejus (New Buffalo), buvo pagerbtas garbės medaliu Amerikos Revoliucijos dukterų už ypatingus darbus Amerikos gyventojams (Three Oaks, Mich.). Dr. Valantiejus reiškiasi ir lietuvių veikloje. Šiais metais Union Pier ir Beverly Shores apylinkių lietuviai Vasario 16-tąją atšventė dr. Valantiejaus namuose. Dr. Z. Danilevičius skaitė šventei pritaikytą paskaitą.

Dr. Valntiejus yra Amerikoje gimęs ir augęs, susipratęs lietuvis. Pažymėtina, kad jis bus vienas iš paskaitininkų PLGS suvažiavimo metu.

MINNESOTA

Gydytojų konferencijoje (Mediclinics, 1975 m. kovo 3-15 d. Fort Lauderdale, Fla.), dr. Eugenijus Gedgaudas (profesorius ir Minesotos universiteto radiologijos skyriaus vedėjas) skaitė daugelį paskaitų. Iš jų paminėtinos: 1) Abdominal masses in infants and children, 2) Abdominal emergencies, 3) X-ray diagnosis for the generalist, 4) Surgical causes of neonatal respiratory distress 5) Abnormal chest x-ray, 6) Pulmonary embolism, 7) Inflammatory diseases of the colon. Konferencijoje dalyvavo dr. A. Razma, dr. R. Vienužis, dr. J. Plikaitis ir k. Dr. Gedgaudas ne kartą pabrėžė, kad jis yra lietuvis. Vakaraus pabendraavo su lietuviais kolegomis.

Dr. E. Gedgaudas

Medicina Nr. 1 (49), 1975

CALIFORNIA

Dr. Juozas Gudauskas (Santa Monica) ėmėsi iniciatyvos, kad žinomas žurnalistas Murray Seeger išleistų knygą apie Baltijos valstybes. Finansinę paramą pažadėjo dr. Mykolas ir Alena Deveniai (fondas). Dr. Gudausko iniciatyvą reikėtų labai sveikinti ir padėti, ne tik pavieniems asmenims, bet ir veiksniams.

Iš k. į d.: dr. Z. Brinkis, dr. J. Gudus-Gudauskas, dr. K. Ambrozaitis ir dr. M. Devenis. Dalis Illinois gydytojų ir žmonių su Simu Kurdirka. Nuotr. dr. K. Ambrozaičio

Dr. Jonas Jusionis (Santa Monica) savo 75-tą gimtadienį (vasario 16-tą) praleido Santa Monicos ligoninėje po sunkios širdies operacijos. Dabar sveiksta žmonos Jadvygos globoje. Dr. Jusionis yra vilnietis. Medicinos mokslus baigė Kaune. Jis yra vienas iš K. "Gaja" steigėjų. Reiškiasi įvairioje lietuviškoje veikloje. Linkime sveikti ir vėl dalyvauti PLGS-os suvažiavime!

Dr. Zigmas ir Regina Kungiai (Cherry (Valey) susilaukė prieauglio: antro sūnaus—Vaidelučio. Sveikiname!

Dr. Vytautas ir dail. Dalia Aleknos (San Francisko, Calif.) susilaukė pirmagimio sūnaus. Krikštynos įvyko Chicagoje.

OHIO

Dr. Kazimieras Pautienis (Cleveland) buvo vėl išrinktas Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos pirmininku. Kuopa 1975 m. kovo 9 d. suruošė iškilmingą V. Putvio minėjimą. Be to, kuopa suruošė (vasario 9 d. - kovo 2 d.) pirmos pagalbos kursus. Paskaitas skaitė šie gydytojai: A. Miliauskas, J. Stankaitis ir K. Pautienis.

Dr. Juozas Baublys (University of Michigan School of Medicine) kalbėjo mokslinėje konferencijoje San Francisco apie Adenino arabinoside reikšmę cytomegalinio viruso užkrėstiems vaikams.

Dr. Danutė Bieliauskienė (Cincinnati) 1975 m. sausio viduryje pabuvojo Šveicarijoje, kur jos vyras prof. dr. Vytautas dalyvavo Tarptautinės medicinos, psichologijai ir religijai studijuoti sąjungos direktorių posėdžiuose (jis yra tos sąjungos pirmininku).

ILLINOIS

Dr. Kazys Bobelis (Elgin), kaip Altos pirmininkas, vadovavo lietuvių, latvių ir estų delegacijai pas JAV prezidentą G. Fordą Baltuosiuose Rūmuose 1975 m. vasario 27 d. Nors buvo užtikrinta, kad JAV savo politikos mūsų krašto atžvilgiu nekeis, tačiau už kelių dienų kiti šaltiniai užaliarmavo visu stropumu budėti ir veikti visiems suderintai ir vieningai, o ne tik kuriai nors vienai organizacijai.

Dr. Gediminas Balukas (PLGS pirmininkas) dalyvavo Čiurlionio ansamblio 35 m. sukakties minėjime Clevelande, 1975 m. sausio 26 d. Dr. Balukas (kaip buvęs čiurlionietis prieš daug, daug metų Vienoje), buvo pagrindiniu sukakties kalbėtoju. Jam buvo įteiktas sidabrinis ansamblio ženkliukas.

Dr. Balukas, kaip buvęs Simo Kudirkos sutikimo Chicagoje finansų komisijos pirmininkas, spaudoje paskelbė aukų apyskaitą.

Dr. Antanas Razma buvo išrinktas 1974 metų pasižymėjusiu lietuviu ir pagerbtas Illinois lietuvių respublikonų bankete 1975 m. balandžio 5 d.

Dr. Juozas Meškauskas (Chicago) išrinktas Amerikos Lietuvių Romos Katalikų federacijos centro valdybos pirmininku.

“Katalikų Federacijos seimas vyko Chicagoj XI.23. Naujai valdybai pirmininkaus prof. dr. J. Meškauskas. Linkime, kad pagaliau ši centrinė katalikų organizacija nesitenkintų tik savo atstovų į ALTą pasiuntimu, o šiaip tik “popieriu” egzistuoti. Katalikams atstovavimas ALToje taip pat įpareigoja rūpintis, kad šis atstovavimas būtų atsakinga atliekamas — neskaldantis nei pačių katalikų, nei aplamai lietuviškosios visuomenės”.

“Aidai”, 1975 m. nr. 2

Dr. J. Meškauskas,

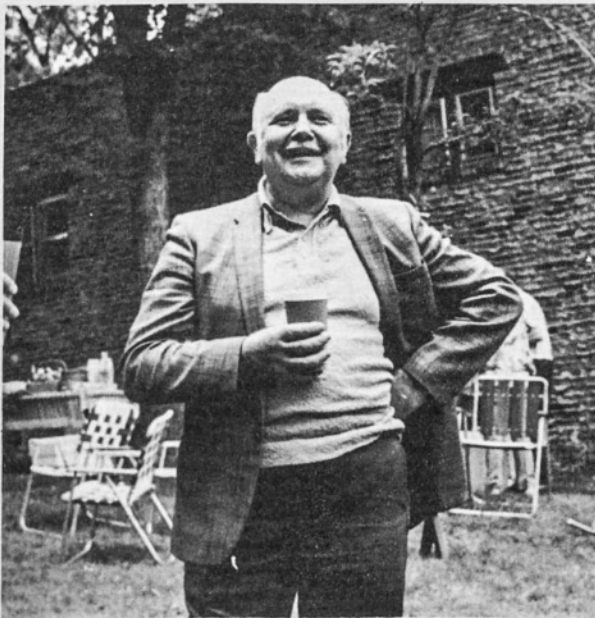
Dr. Jurgis Wiltrakis buvo pagerbtas 1975 m. vasario 9 d. Illinois-Indianos apygardos vyčių “Lietuvos prisiminimo” bankete Martinique salėje. “Mano tėvai davė man lietuvišką pavardę ir aš didžiuojuosi savo kilme” — kalbėjo dr. Wiltrakis. (Apie jį buvo rašyta “Medicinoje” Nr. 2(47), 1974 m.).

Dr. Adelė Trakienė (Chicago), keliaudama po Portariko salas, susižeidė ir nutraukė atostogų malonumus.

Dr. Petras Atkočiūnas (Cicero), Altos skyriaus pirmininkas, atidarė nepriklausomybės minėjimą vasario 9 d. Minėjimo pagrindiniu kalbėtoju buvo dr. Vytautas Dargis.

Dr. Zenonas Danilevičius (Chicago) vasario 16 proga kalbėjo ne tik Union Pier-Beverly Shores, bet ir Racine, Wisc. minėjimuose. Jo tema buvo: "Lietuvių tautinis charakteris istorijos perspektyvoje".

Dr. Danilevičius be daugybės nepasirašytų studijų santraukų, reportažų AMA žurnale, plačiau parašė šiuos straipsnius: "HL-A systems and rheumatic diseases" (JAMA, 1975 m. sausio 20 d.), "HL-A antigens — genetic markers of many diseases" (JAMA, 1975 m. kovo 3 d.) ir k. Nekartą matėme ir Lietuvos (nors šiuo metu ir okupuotos), vardą, jos sunkumus ir jos sūnų ir dukrų atsiekimus.

Dr. Danilevičius

Dr. Jonas Valatis išrinktas iš ok. Lietuvos atvykusio režisieriaus J. Jurašo kūrybinei veiklai remti fondo pirmininku.

Dr. Leonas Seibutis ir **dr. Kastytis Jucas** (Chicago) nekartą jau kalbėjo Lietuvių Sodybos (Alvudo) gyventojams. 1975 vasario 9 d. dr. Seibutis kalbėjo apie vėžio ligas, o dr. Jucas apie Psoriasis.

Dr. Mindaugas ir **dr. Austė Vygantai** (kartu su prof. dr. Baliu ir Emilija Paliokais), pasveikino ir apdovanojo CBS radio komentatorę Phillis Schafly, kuri gerai informuoja apie Lietuvos pavergimą, ne kartą kėlė radio bangomis jos reikalus, ypač sąryšyje su Simo Kudirkos didvyrišku vergijos pančių pakėlimu ir jų sutraukymą atvykstant į laisvę.

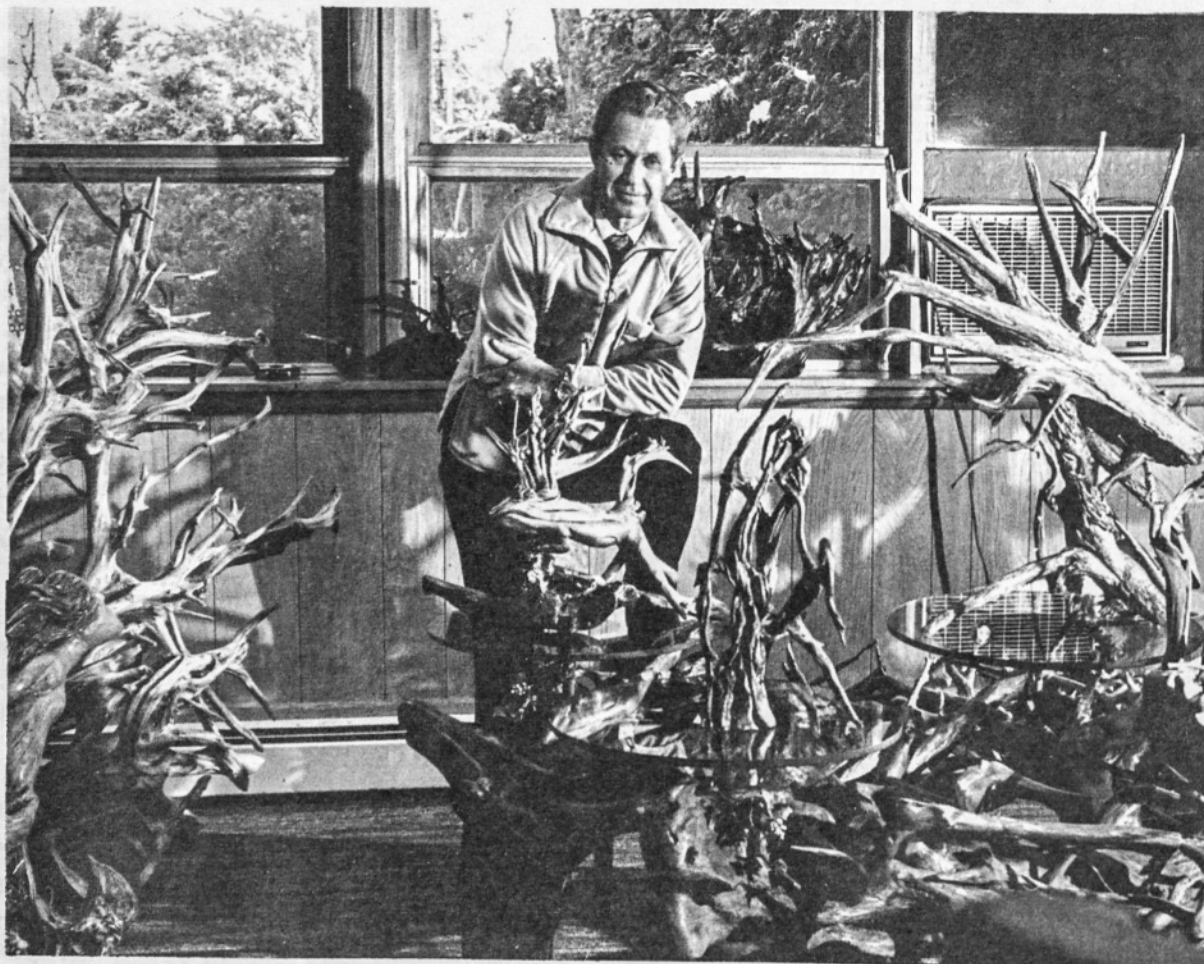
Dr. Edmundas Ringus ir **Dr. Jonas Valaitis** (Chicago) buvo pakviesti skaityti paskaitas inžinierių (ALIAS) centro valdybos ruošiamoj konferencijoj Floridoj (vasario 8-15 d. d.). Dr. Ringus skaitė tema "Industriinės plaučių ligos", o dr. Valaitis — "Rūkymas ir plaučių vėžys".

Dr. Juozas ir **Ona Petrikai** (East St. Louis) išėjo į pensiją ir persikėlė gyventi į St. Petersburg, Floridą. Dr. Petrikas East St. Louis išbuvo 25 metus, kur vertėsi privačia praktika, vėliau vadovavo TB sanatorijai.

Dr. Augustinas ir **Marija Lauciai** (Mount Olive), grįžę po Kalėdų atostogų, rado savo namus gaisro sunaikintus. Sienas galima įvertinti pinigais, bet surinkti sentimentai, dokumentai, nuotraukos ir k. yra brangesni už pinigus. Užjaučiame!

Dr. Juozas Paukštys (Chicago), dantų gydytojas ir chirurgas, už paramą jaunimo organizacijoms apdovanotas Archer Road Kiwanis klubo padėkos adresu.

Dr. Algis Paulius (Elgin) gražiai globoja savo krikšto dukrą — Jaunimo centro studentų vokalinę vienetą "Vaivą". Jis suorganizavo išvyką į LB rengiamą Vasario 16 minėjimą Denveryje, Colorado. "Išvažiavome penktadienį vasario mėn. 21 d. iš Jaunimo centro apie 6 v. v. su dr. Algio Pauliaus, mūsų "krikšto tėvo", parūpintu naminiu sunkvežimiu (camper). Dr. Paulius beveik vienas suorganizavo šią išvyką ir buvo mūsų ryšiuoškis su Denverio bendruomene. Taip pat kelionės metu jis buvo mūsų globėjas ir "vyresnis brolis". Jam mes visi sakome — Ačiū!" (L. Rimkus, "Mūsų Žinios" 1975 m. kovo 23 d. Žiūrėk ir "Amerikos ir Kanados Liet. Gyd. žiemos konferencija" šiame "Medicinos" numeryje).

*Dr. Jonas Šalna savo namuose
Nuotr. kun. A. Kezio*

Dr. Jono Šalnos kartu su dail. A. Petrikoniu) medžio šaknų skulptūros paroda įvyko Chicagoje 1975 m. kovo 22-balandžio 27 d. Dr. Šalna daugeliui jau žinomas su savo darbais (Pirmoji paroda vyko IX gydytojų suvažiavimo metu Chicagoje). Rauti kerus gali kiekvienas, (raumenims į pagalbą ateina ir buldozeriai), bet iš šaknų išgauti gyvybę, mistiką, mintį gali tik dr. Šalna. Šio meno negalima net lyginti su kitu menu, kur menininkas medžiagą naudoja visai nevaržomas formoms-minčiam sukurti. Šaknų medžiaga iš po menininko rankų lieka tos pačios formos, kaip ji gulėjo žemėje gal šimtmečius. Menininkas duoda tomė šaknims prakalbėti jau mums suprantama kalba. Tai gi nenuostabu, kad, būdamas dr. Jono ir solistės Janinos Šalną šviesiuos namuos, pasijunti tarsi jūros dugne ar pasakų karalystėje, kur iš kiekvieno kampo tiesia tau rankas ir kalba įvairiausios būtybės.

*Dr. Jono Šalnos "Šokėja"
Nuotr. kun. A. Kezio
Medicina Nr. 1 (49), 1975*

MIXTURA

Skyrių veda dr. K. AMBROZAITIS

Skirta poilsiui, ne terapijai

Iš dr. A. Pauliaus operos "Kaukių balius" primadona B. Čiurienė ir jos pažas dr. G. Grinis. Nuotr. dr. F. Kauno

Dr. A. Šležas, studijuodamas praeitį nuotraukose, pastebėjo: "Žmogus gyvena ir mokaisi: kai aš mažas buvau, irgi taip dariau..."

Dr. V. Dargis kaukių baliuje: "Kas daugiau už dr. A. Paulių?" Nuotr. dr. F. Kauno

Medicina Nr. 1 (49), 1975

Gyvename laikus, kada moterys šaukia gydytojų draugijų susirinkimus, organizuoja suvažiavimus, padengia ir nudengia stalus...

Dr. R. Sidrys skaitė paskaitą Chicagoje apie Karpovo statoskopą, Sviatkovo ir Melnikovo sindromus ir kitas sovietų atvežtas ligas į Lietuvos medicinos fakultetus, kol salėj ne-liko nė vieno klausytojo...

KRUGLOVO STATOSKOPAS IR PRIEŠINĖ LIAUKA

Dr. Sidrys, plačiai susipažinęs su Kauno ir Vilniaus medicinos fakultetų mokomąja medžiaga, rado, kad tarptautiniai ligų, simptomų ir kompleksų vardai yra pakeisti tik rusiškais ir vadovėliuose aprašyta, kad rusai juos išrado. Nuo statoskopo iki rentgeno viskas išrasta rusų. Šie rusiški vardai atskiesti grynai lietuviška - žemaitiška naujadarą. Pav., štai ištrauka iš dr. Sidrio kalbos:

“... Tarajevo reumatinis simptomas gali būti patikrintas Pirdovo lancetu, net nesinaudojant Nesterovo aparatu. Pastebėta, kad klajoklis nervas turi įtakos į sėdmens muskulą, ir per tarpvietę pasiekia gaktinę kalvą ir varputės pasaitus. Tiek šlaplė, tiek šlaplės akytkūnis priklauso nuo betakės ir užkrūčio liaukos, bet konkorežinė liauka visai neveikia sėklidės prielipo. Pleištinis an- tis ir kirminas neturi bendro su apsiaustu ir kietojo dangalo ančiu. Ties stormeninio akytkūnio raumeniu prasideda ir apyvarpė. Astapenko nustatė, kad ties kramsliau yra kirminas, kuris susideda iš šelmeninio, kamš- tinio ir kaumolinio branduolių...”

Adv. A. Keželis ne tik skaitė paskaitą Vail, Colorado, bet padėjo ir dr. E. Lenkauskui, pritrūkusiam gazolino, grįžti į viešbutį...

Dalis “Vyno konferencijos” dalyvių Vail, Colorado: dr. Peckus, dr. Urba, dr. Ramonas, A. Mažeikienė ir dr. Giedraitis. Konferencija priėmė nutarimą: in vino veritas.

Dr. K. Ambrozaitis: “Kai buvau kadetu Port- Arturo kare, kovojau iš pušky...”

Nuotr. dr. G. Baluko

Medicina Nr. 1 (49), 1975

X-to PLGS suvažiavimo
1975 m. gegužės 23 - 25
Chicagoje.

PROGRAMA

Suvažiavimas įvyks
Sheraton-Chicago viešbutyje
505 North Michigan Avenue
Chicago, Illinois 60611
Tel. (312) 944 -4100

Vainutis K. Vaitkevičius, M.D.
Profesorius, Onkologijos katedros vedėjas
Wayne State University, Detroit,
Mich.

* * *

Daina Variakojytė, M.D.
Assist. profesorė patalogijos skyrius
University of Chicago, Chicago, Il.

Per visą suvažiavimą vyks *prof. dr. P. Avižonio* atminimo paroda
Tropical Room.

Vytautas Užgiris, M.D.
Research associate
Department of Population Sciences
Harvard University, Cambridge, Mass.

* * *

Suvažiavimui talkina Il. Liet. Gyd. Dr.-jos Pagalbinis Moterų Vienetas, pirmininkė *Aldona Gri-nienė*.

Meilutė Indreikaitė-Biskienė, M.D.
Veterans Administration Hospital
Hines, Il.

Jonas Valantiejus, M.D.
New Buffalo, Mich.

Penktadienis, 1975 m. gegužės mėn. 23 d.

7:30 v. v. Parodos atidarymas Čiurlionio Galerijoje, Jaunimo Centre,
5620 S. Claremont Ave.
Dalyvauja dailininkės *Marija Ambrozaitienė, Vanda Balukienė*
ir *Ada Sutkuvienė*.
Parodą rengia Illinois Liet. Gyd. Dr.-jos Pag. Mot. Vieneto Stipendijų Fondas, pirmininkė dr. *Alina Lipskienė*.

Šeštadienis, 1975 m. gegužės mėn. 24 d.

Tropical Room, penktas aukštas

9:00 — 4:00 Registracija

10:00 — 1:00 Pirmas darbo posėdis

3:00 Suvažiavimo atidarymas —

Dr. Algis Paulius,

Il. Liet. Gyd. Dr.-jos pirmininkas

Invokacija —

Kun. A. Trakis

JAV ir Lietuvos himnai

Soł. Praurimė Ragienė

Atidarymo kalba —

Dr. Gediminas Balukas

PLGS ir ALGS pirmininkas

Sveikinimai raštu —

Dr. Mindaugas Vygantas

PLGS ir ALGS sekretorius

3:45 Prof. dr. P. Avižonio 100 metų gimimo paminėjimo akademija:

Prof. dr. J. Puzinas — “Avižonis — visuomenininkas”

Dr. P. Bagdas — “Avižonis — mokslininkas”

6:30 Pažinčių atnaujinimas —

Tally-Ho Room, devintas aukštas

8:00 Meninė programa, vakarienė, šokiai.

Programą atlieka “Antras kaimas”

East Room, devintas aukštas

Sekmadienis, 1975 m. gegužės mėn. 25 d.

10:00 Pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje,
5620 S. Claremont

ir

Ev.-Liut. Tėviškės parapijos bažnyčioje, 6641 S. Troy

11:00 Pusryčiai — Jaunimo Centro kavinėje
Korporacijų susirinkimai

* * *

Mokslinės paskaitos:

Dr. Algimantas Kelertas — mokslinės dalies vedėjas

Sheraton-Chicago viešbutyje,

Tropical Room

1:30 Kasdieninė vėžio chemoterapija

Dr. Vainutis Vaitkevičius

2:30 Mycosis fungoides ir kitos lymphomos

Dr. Daina Variakojytė

3:15 Nėštumo ribojimo fiziologiniai principai

Dr. Vytautas Užgiris

4:00 Pertrauka

4:15 Alkoholikų rehabilitacija

Dr. Meilutė Indreikaitė-Biskienė

4:45 Mediciniškos problemos trečiojo pasaulio kraštuose

Dr. Jonas Valantiejus

5:45 Antras darbo posėdis

7:00 Korporacijų ir kursų pobūviai —

San Juan ir Kingston Rooms,

vienuoliktame aukšte

***Compliments of Leon Mouradian
(Representatyve Abbott Laboratories)***

MIELI KOLEGOS,

PLGS pasiryžusi išleisti Lietuvos medicinos istoriją. Redakcijai darbas neįmanomas be mūsų visų pagalbos. Leidiniui renkama medžiaga. Reikalingi Lietuvos mediciną liečiantys atsiminimai, faktai, dokumentai, knygos ir pan. iš caro laikų, nepriklausomo Lietuvos gyvenimo laikotarpio ir tremties. Originalai bus panaudoti ir gražinami.

Medžiagą siųskit vyr. redaktoriui prof. J. Puzinui 7309 S. Washtenaw, Chicago ILL. 60629.

arba dr. V. Šauliui 2639 W. 86th St., Chicago, Ill. 60652.

PLGS ruošia Lietuvos medicinos istoriją. Paruošimas ir išleidimas pareikalaus nemažą lėšų. Sąjunga tam ruošiasi, iš anksto verbuodama prenumeratorius (25 dol.), garbės prenumeratorius (100 dol.) ir leidinio mecenasus (500 dol.).

Kaupimui lėšų atidaryta sąskaita:

**LITHUANIAN MEDICAL HISTORY
FUND No. 70473 -2**

Chicago Savings and Loan Ass.
6245 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60629

arba siųsti Sąjungos Išdininkui:

Dr. M. Vygantas
1720 Central Ave., Wilmette, Ill. 60091.

MEDICINA

c/o Mrs. L. Dargis
10326 Kipling St.
Westchester, Ill. 60153
U.S.A.